

Minna no Nihongo

1

みんなの 日本語

初級I 翻訳・文法解説ウクライナ語版

Переклад і граматичний коментар

© by 3A Corporation

Ukraine-Japan Center Project

Ukraine-Japan Center Project

Minna no Nihongo I

みんなの 日本語

初級 I 翻訳・文法解説ウクライナ語版

Переклад і граматичний коментар

Львів

Видавництво Національного університету "Львівська політехніка"

2009

УДК 811.521(075.8)

М 62

ББК 81(5Я) Я73

Відповідальні редактори: Х. Егава, О. Покровська,
М. Федоришин, С. Шітанда
Автори українського перекладу: А. Букрієнко, М. Івахненко,
М. Наугольна, М. Столяренко
Відповідальні за видання: Н. Моріто, Н. Петровська
Асистенти: К. Тарасова, Л. Якубенко

**“Minna no Nihongo (Японська для всіх), початковий рівень I.
Переклад і граматичний коментар українською мовою.”**

みんなの日本語 初級 I 翻訳・文法解説ウクライナ語版

Translated and printed in Ukraine with kind permission of 3A Corporation
© 1998 by 3A Corporation
Shoei Bldg, 6-3 Sarugaku-cho 2-chome, Chiyoda-ku, Tokyo 101-0064, JAPAN

This book was published with the financial assistance of the Japan Foundation
Japanese-Language Institute, Urawa.

ONLY FOR USE IN UKRAINE

First edition printing February 23, 2009 500 copies
Publication Lviv Polytechnic National University
 (Lviv Polytechnic National University Press)

All rights reserved. No part of this book may be reproduced or utilized in any form or
by any means, electronic or mechanical, without prior written permission from the
publisher.

General coordination by
Ukraine-Japan Center

© Букрієнко А., Івахненко М.,
Наугольна М., Столяренко М.,
український переклад, 2009
© Тамія Томое, передмова, 2009
© Савін П., обкладинка, 2009
© Проект “Українсько-Японський
Центр”, 2009
© Національний університет
“Львівська політехніка”, 2009

ISBN 978-966-553-741-0

Передмова

Вважається, що початок викладання японської мови в Україні поклав курс японської мови в Київському національному університеті імені Тараса Шевченка (надалі – Київський національний університет) в 40-х роках XX століття. З 1991 року викладання та вивчення цієї мови переходить на фундаментальну основу і набирає чітких форм, чого не спостерігалось раніше. А після того, як 1996 року до України починають приїздити експерти з Японії, рівень підготовки викладачів-українців підвищується, і, разом з тим, значно зростає рівень японської мови у студентів, які вивчають її як іноземну. У 2006 році розпочав діяльність Проект Японського агентства міжнародної співпраці (JICA) “Українсько-японський центр” (далі – Проект), який став ще одним місцем, де українці – не лише студенти, а й дорослі та школярі – мають змогу вивчати японську мову.

На курсах японської мови Українсько-японського центру з самого початку їхньої діяльності в групах початкового рівня як основний використовується підручник “Minna no Nihongo”, виданий компанією ZA Corporation. Він набуває все більшої популярності як основний підручник для початківців і в Києві, і в інших регіонах України, але оскільки це книга, видана в Японії, то іноді її дуже важко дістати, особливо в регіонах, тому часто студентам доводиться задовольнятися лише копіями необхідних сторінок. Через вищесказане дуже важко стверджувати, що створені всі відповідні умови для навчання. Зважаючи на такі обставини, Проект з готовністю сприйняв бажання викладачів зі Львова створити “Переклад та граматичний коментар українською мовою” до підручника “Minna no Nihongo”, отримав дозвіл на створення у компанії ZA Corporation з Японії і почав роботу над першою та другою частинами підручника. Ми щиро сподіваємося, що видання цього підручника покращить умови для вивчення японської мови в різних куточках України.

Під час перекладу підручника свої зусилля об’єднали викладачі Київського національного університету, Київського національного лінгвістичного університету, Львівського національного університету імені Івана Франка та Національного університету “Львівська політехніка”, викладачу якого, Мирону Федоришину, окремо хочемо подякувати за сприяння у створенні підручника. Свої поради з різноманітних питань також люб’язно надавали працівники Посольства Японії в Україні. Дозвольте висловити щирю вдячність за безцінну допомогу всім, хто був залучений до створення посібника. Також не можна не згадати Японську фундацію, якій ми також вдячні за всебічну підтримку та грошовий грант на видання підручника.

У перекладі та створенні підручника було задіяно багато викладачів японської мови з різних куточків України, і під час роботи іноді було нелегко дійти спільної думки з приводу деяких моментів, наприклад, української транскрипції японських слів, особливостей граматики української мови (при відмінюванні японських іменників тощо), та було докладено немало зусиль, щоб знайти правильне для кожного випадку рішення. Не до кінця вирішені спірні питання залишилися, але можна стверджувати, що загалом кожний з тих, хто займався укладанням підручника, виконав значну й плідну роботу. Ми і надалі намагатимемося удосконалювати цей підручник, тому сподіваємось на Ваші коментарі та поради.

Наприкінці хотілося б висловити сподівання на те, що цей підручник буде активно використовуватися українцями, які вивчають японську мову, і сприятиме розвитку та підвищенню рівня вивчення японської мови.

1 серпня 2008 року

Директор Проекту “Українсько-японський центр” Томое ТАМІЯ

はじめに

ウクライナにおける日本語教育のはじまりは1940年代のタラス・シェフチェンコ記念キエフ国立大学（以下、キエフ国立大学）での日本語講座に遡ることができます。その基盤は脆弱でしたが1991年前後には安定運営に入り、1996年、日本からの専門家派遣が開始されたことにより現地教師のレベルが向上し、それに伴い外国語としての日本語そのものの質も現在、確実に高まりつつあります。さらに、2006年に国際協力機構（JICA）プロジェクト（以下、プロジェクト）、ウクライナ・日本センターの活動が開始され、日本語教育の裾野も、高等教育機関で学ぶ学生のみならず、社会人や初中等機関で学ぶ学生までへと広がりつつあります。

ウクライナ・日本センター日本語コースの初級クラスでは、開講以来、スリーエーネットワーク刊「みんなの日本語」を主教材とし、授業を行っています。「みんなの日本語」は現在、首都キエフの諸大学を始め、ウクライナ各地でも主教材として利用され始めていますが、特に地方では日本からの教材が手に入りにくいいため、その都度必要箇所をコピーで済ますこともあり、その点学習環境は整っているとはいえないかと思われます。こうした中、プロジェクトではリヴィウの日本語教育関係者からの「みんなの日本語翻訳・文法解説ウクライナ語版」制作への熱意を受け、また出版元である株式会社スリーエーネットワークからの承認もいただき、「みんなの日本語初級Ⅰ／Ⅱ翻訳・文法解説ウクライナ語版」を制作するに至りました。そして、発案元でもあるリヴィウ国立工科大学出版部より、出版する運びとなりました。本教材の出版により、多くの現場、日本語教育環境が改善されることを願って止みません。

本書翻訳に際し、キエフ国立大学、キエフ国立言語大学、リヴィウ国立工科大学、そしてイワン・フランク記念リヴィウ国立大学の現地日本語教師の方々の力を結集することができました。特に、リヴィウ国立工科大学のフェドリシン・ミロン教授には多大なるご協力をいただきました。また、在ウクライナ日本国大使館の方々にも多岐に亘るご意見をいただきました。この場をお借りして、ご協力くださった皆様に心よりお礼を申し上げます。また本書の出版に当たり、国際交流基金から、日本語教材制作助成を受けました。関係者皆様のご支援に、深く感謝いたします。

本教材の制作に際し、ウクライナ東西から集った数多くの日本語教師が協力しています。協働作業の中で、日本語のウクライナ語文字による表記法、ウクライナ語文法認識（名詞の活用、等）の差など担当者全員の意見の一致が難しい幾つかの問題に直面し、その克服のため多くの努力を積み重ねました。未だ残る問題点もありますが、しかし本教材制作を通し、その担当者それぞれがたくさんのことを学び、意義ある協働作業ができたかと思います。今後も、多方面からの様々なご意見、ご教示をいただき、弛まず本書内容の改善に努めていく所存です。

最後に、本書がウクライナの多くの日本語学習者に利用され、ウクライナの日本語教育の発展のために活用されることを願います。

2008年8月1日

ウクライナ・日本センタープロジェクト

所長 田宮友恵

ОСОБЛИВОСТІ ПІДРУЧНИКА

I. Структура підручника

В комплект підручника “Minna no Nihongo (I)” входить власне Підручник, Переклад і Граматичний коментар (українською мовою) та Аудіододаток (набір аудіокaset чи CD). “Переклад і граматичний коментар” спершу вийшли англійською мовою, а вже потім іншими мовами.

Основна увага в підручнику приділяється розвитку навичок аудіювання японського мовлення та навичок говоріння. Вказівки з читання зведено до мінімуму, а навчання письму (хірагана, катакана, ієрогліфи) не передбачене.

II. Зміст та методичні рекомендації

1. Підручник

1) Фонетика японської мови

Наведено приклади основних звуків, наголосу (тонізації) та інтонації японської мови, на які необхідно звернути особливу увагу.

2) Часто вживані на заняттях та у повсякденному житті слова та вирази, вітання тощо

Наведено найуживаніші в аудиторії вирази, а також вирази привітання, вдячності, вибачення та інші корисні в повсякденному мовленні звороти.

3) Основний розділ

“Підручник” складається з 25 уроків, побудованих так:

① Граматичні конструкції

Основні граматичні конструкції подано у реченнях у порядку їх появи в кожному уроці.

② Приклади

Короткі мовленнєві ситуації, що складаються з питань та відповідей, демонструють використання граматичних конструкцій на практиці. Одночасно вводяться нові лексичні одиниці, прислівники, сполучники і граматичний матеріал, що не ввійшли до підрозділу ①.

③ Діалоги

У діалогах зображено різноманітні повсякденні ситуації, в яких опиняються іноземці, які живуть в Японії. Навчальний матеріал кожного уроку включає привітання та інші усталені вирази розмовної мови. Діалоги досить прості, тому їх варто завчати напам'ять. З метою закріплення навичок спілкування, рекомендується створювати власні діалоги, використовуючи довідкову інформацію, яку ви знайдете в кожному уроці в “Перекладі та граматичному коментарі.”

④ Вправи

Вправи поділено на три рівні: А, В і С.

Вправи рівня А складено у вигляді наочних таблиць та схем, які полегшують розуміння граматичних структур. Виконання вправ з підстановки, вправляння у відмінюванні дієслів тощо за таблицями допоможе систематично засвоїти основні граматичні конструкції.

У вправах рівня В запропоновано різноманітні завдання, спрямовані на закріплення граматичного матеріалу уроку. Дотримуйтеся вказівок до кожної вправи. У вправах, позначених знаком \Rightarrow , використовуються малюнки.

Вправи рівня С являють собою короткі діалоги, в яких граматичні конструкції, засвоєні на попередніх рівнях, використовуються в реальних мовленнєвих ситуаціях. Мета вправ рівня С – розвиток навичок розмовного мовлення.

Виконуючи вправи, варто не лише читати й повторювати, але й вигадувати власні варіанти для підстановки, розширювати та доповнювати зміст речень у вправах, розвивати продовження діалогів тощо.

⑤ Завдання

Запропоновано завдання таких видів: аудіювання (позначені знаком) , граматичні завдання та завдання на розуміння прочитаного тексту.

У завданнях з аудіювання пропонується прослухати аудіозапис та відповісти на питання, які стосуються думки слухача, або ж на питання за змістом прослуханих діалогів. Такі завдання спрямовані на розвиток навичок сприйняття мови, тоді як граматичні завдання контролюють засвоєння лексичного та граматичного матеріалу.

У завданнях з читання запропоновано прочитати невеликий текст, складений на основі вивченого лексико-граматичного матеріалу, і відповісти “так” чи “ні” на питання до змісту цього тексту.

⑥ Повторення

Через кожні кілька уроків у посібнику пропонуються комплексні вправи для закріплення пройденого матеріалу.

⑦ Узагальнення

В кінці “Підручника” розміщено приклади речень (з посиланням на відповідний урок), в яких узагальнено пройдений граматичний матеріал (напр., вживання форм дієслів, прислівників, сполучників, часток тощо).

⑧ Лексичний показник

Показник містить весь лексичний матеріал “Підручника” та усталені вирази з посиланнями на відповідний урок.

2. Переклад і граматичний коментар

1) Вступ. Коротка характеристика граматичної структури, писемності та фонетичної системи японської мови

2) Вступний урок

I. Вимова

II. Часто вживані на заняттях слова і вирази

III. Вітання та інші повсякденні вирази

IV. Числівники

Терміни, що використовуються в процесі навчання

Прийняті скорочення

3) Основний розділ

Основний розділ “Перекладу та граматичного коментаря”, як і “Підручник”, складається з 25 уроків, що складаються з таких підрозділів:

① Нові слова та їх значення

② Переклад граматичних конструкцій, прикладів та діалогів уроку

③ Корисні слова та вирази з теми уроку і довідкова інформація про Японію та японські звичаї

④ Пояснення граматичного матеріалу, представленого в уроці

4) Узагальнення

Тут наведено переклад наданих в кінці “Підручника” прикладів речень (з посиланням на відповідний урок), в яких узагальнено вивчений граматичний матеріал (вживання форм дієслів, прислівників, сполучників, часток тощо).

5) Додатки

Тут наведено таблиці числівників, виразів часу та лічилних суфіксів, таблиці відмінювання дієслів.

3. Аудіододаток

На аудіокасетах чи CD записано “Нові слова та вирази”, “Граматичні конструкції”, “Приклади”, діалоги та вправи рівня С до кожного уроку, а також завдання для домашнього аудіювання.

Прослуховуючи нові слова, “Граматичні конструкції” та “Приклади”, слід звертати особливу увагу на їх вимову та інтонацію. Слухаючи діалоги та вправи рівня С, намагайтеся звикнути до природного темпу японської мови.

4. Вживання ієрогліфів

- 1) Ієрогліфи в підручнику використовуються у відповідності до 常用漢字表 ^{じょうようかん}ДЗЬОЙОКАНДЗІХЬО (“Перелік найбільш уживаних ієрогліфів”).
- ① 熟字訓 ^{じゅく じくん}ДЗЬЮКУДЗІКУН (слова, для запису яких використовують два і більше ієрогліфи, і які читаються за особливими правилами), що внесено в Додаток до 常用漢字表 ^{じょうようかん}ДЗЬОЙОКАНДЗІХЬО, написано ієрогліфами.
- напр.: 友達 ^{ともだち} друг 果物 ^{くだもの} фрукт 眼鏡 ^{めがね} окуляри
- ② Власні назви, а також назви об’єктів, пов’язаних із національною культурою, написано прийнятими для цього ієрогліфами, хоча читання їх іноді нестандартні.
- напр.: 大阪 ^{おおさか} Осака 奈良 ^{なら} Нара 歌舞伎 ^{かぶき} Кабукі
- 2) Для спрощення читання деякі слова подано хіраганою, незважаючи на те, що вони входять до 常用漢字表 ^{じょうようかん}ДЗЬОЙОКАНДЗІХЬО.
- напр.: ある ^あ(有) бути (в наявності), 在る ^あбути (існувати)
- たぶん ^{たぶん}(多分) мабуть きのう ^{きのう}(昨日) вчора
- 3) У більшості випадків для запису чисел використано арабські цифри.
- напр.: 9時 ^じ 9 година 4月1日 ^{がつ 1 日} 1 квітня 1つ ^{ひとつ} 1 шт.
- Однак у випадках, подібних до наведених нижче, використовуються ієрогліфи.
- напр.: 一人 ^{ひとり} ^{いち じん}де сам, самотійно 一度 ^{いち ども} один раз
- 一万円札 ^{いちまんえんさつ} купюра в десять тисяч єн

5. Інше

- 1) Слова, що можна випустити, подано в квадратних дужках [].
напр.: 父は 54 ^{ちち} [^{さい}歳] です。Моєму батькові 54 [роки].
- 2) Синоніми подано в круглих дужках ().
напр.: だれ (どなた) хто
- 3) В “Перекладі та граматичному коментарі” місця можливих підстановок позначено тильдою.
напр.: ～は いかがですか。 Не хотіли б ви ～?
Однак, якщо можливий варіант підстановки – числівник, то використовується прочерк – .
напр.: – ^{さい}歳 – років – ^{えん}円 – єн – ^{じ かん}時間 – годин

СЛОВО ДО КОРИСТУВАЧА ЯК УЧИТИСЯ НАЙЕФЕКТИВНІШЕ

1. Добре запам'ятовувати нові слова.

У “Перекладі та граматичному коментарі” до кожного уроку подано нові слова. Передовсім прослухайте їх у запису, намагаючись запам'ятати правильну вимову та наголос (тонізацію). Потім спробуйте утворити з новими словами короткі речення. Важливо запам'ятати не лише окреме слово, а і те, як воно вживається у реченні.

2. Виконувати вправи з граматичними конструкціями.

Після того як ви зрозуміли значення граматичної конструкції, кілька разів повторіть вправи розділів А і В, щоб запам'ятати використання цієї моделі у мовленні. Важливо виконувати вправи вголос, особливо вправи розділу В.

3. Виконувати вправи із діалогами.

Після вправ на рівні окремого речення (А і В) подаються вправи із діалогами. Діалоги відображають різноманітні повсякденні ситуації, в яких можуть опинитися іноземці, що мешкають у Японії. Щоб звикнути до таких ситуацій, почніть із виконання вправ розділу С. Потім спробуйте розширити діалоги самостійно. Працюючи із діалогами, намагайтеся запам'ятати прийнятні у тій чи іншій ситуації реакції та репліки.

4. Прослухати аудіозаписи кілька разів.

Працюючи з діалогами та вправами розділу С, треба слухати аудіозаписи та обов'язково повторювати вголос, щоб добре опанувати вимову та інтонацію. Багаторазове прослуховування записів – це найкращий спосіб звикнути до звучання та темпу японської мови, а також розвинути навичку розуміння мовлення на слух.

5. Повторювати вивчене та готуватися до занять.

Щоб не забути матеріал, пройдений аудиторно, обов'язково повторіть його ще раз того самого дня. Закінчивши повторення, виконайте завдання в кінці кожного уроку для самоконтролю. Окрім того, знайдіть час, щоб ознайомитися із новими словами та граматикою наступного уроку. Попередня підготовка підвищить ефективність ваших подальших занять.

6. Використовувати вивчене на практиці.

Не обмежуйте вивчення японської мови стінами аудиторії. Пробуйте говорити з японцями, використовуючи свої знання. Намагайтеся використовувати те, що ви вивчили, якомога частіше та більше. У цьому – секрет вашого успіху.

Якщо ви опануєте матеріал підручника, дотримуючись наших порад, то оволодієте словниковим запасом та розмовними навичками, необхідними для повсякденного життя в Японії.

Успіхів вам!

ДІЙОВІ ОСОБИ

Майк Міллер
американець, працівник ІМС

Сато Кейко
японка, працівниця ІМС

Хосе Сантос
бразилець, працівник бразильських авіаліній

Марія Сантос
бразилійка, домогосподарка

Карина
індонезійка, студентка
університету Фудзі

Ван Сюе
китаець, лікар у лікарні Кобе

Ямада Ігіро
японець, працівник ІМС

Ямада Томоко
японка, службовець
банку

Мацумото Тадасі
японець, начальник
відділу в ІМС

Мацумото Йосіко
японка, домогосподарка

Кімура Ідзумі
японка, диктор

ІНШІ ДІЙОВІ ОСОБИ

Ватт
англієць,
професор університету Сакура

Шмідт
німець,
інженер компанії Павер-Денкі

І
корейка,
дослідник в АКС

Тереза
бразилійка, школярка (дев'ять років),
дочка Хосе та Марії Сантос

Таро
японець, школяр (вісім років),
син Ітіро та Томоко Ямада

Гупта
індієць, працівник ІМС

Тавапон
таїландець, навчається
у школі японської мови

※ ІМС (компанія-виробник комп'ютерного забезпечення)

※ АКС (アジア研究センター Дослідницький центр Азії)

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА ОСОБЛИВОСТІ ПІДРУЧНИКА СЛОВО ДО КОРИСТУВАЧА ДІЙОВІ ОСОБИ

ВСТУП.....2

- I. Загальні риси японської мови
- II. Японська писемність
- III. Вимова звуків японської мови

ВСТУПНИЙ УРОК.....8

- I. Вимова
- II. Часто вживані на заняттях слова та вирази
- III. Вітання та інші повсякденні вирази
- IV. Числівники

ТЕРМІНИ, ЩО ВИКОРИСТОВУЮТЬСЯ У ПОЯСНЕННЯХ10

СКОРОЧЕННЯ.....11

УРОК 1.....12

I. Нові слова та вирази	IV. Граматика
II. Переклад	1. IM ₁ は IM ₂ です
Граматичні конструкції. Приклади	2. IM ₁ は IM ₂ じゃ ありません
Діалог “Дозвольте відрекомендуватися”	3. PECH か
III. Довідкова інформація	4. IM も
КРАЇНИ, НАЦІОНАЛЬНОСТІ ТА МОВИ	5. IM ₁ の IM ₂
	6. ~さん

УРОК 2.....18

I. Нові слова та вирази	IV. Граматика
II. Переклад	1. これ／それ／あれ
Граматичні конструкції. Приклади	2. この IM／その IM／あの IM
Діалог “Це вам”	3. そうです／そうじゃありません
III. Довідкова інформація	4. PECH ₁ か、PECH ₂ か
ПРИЗВИЩА	5. IM ₁ の IM ₂
	6. そうですか

УРОК 3.....24

I. Нові слова та вирази

II. Переклад

Граматичні конструкції. Приклади

Діалог “Дайте це, будь ласка”

III. Довідкова інформація

УНІВЕРМАГ

IV. Граматика

1. ^{ここ}／^{そこ}／^{あそこ}／^{こちら}／^{そちら}／^{あちら}

2. IM₁ は IM₂ (місце) です

3. ^{どこ}／^{どちら}

4. IM₁ の IM₂

5. Система вказівних займенників

^こ／^そ／^あ／^ど

6. お^{くに}

УРОК 4.....30

I. Нові слова та вирази

II. Переклад

Граматичні конструкції. Приклади

Діалог “З котрої до котрої години ви працюєте?”

III. Довідкова інформація

ТЕЛЕФОН, ЛИСТ

IV. Граматика

1. ^{いま}—^じ—^{ぶん}です

2. ДІЄСЛ ^{ます}

3. ДІЄСЛ ^{ます}／ДІЄСЛ ^{ません}／

ДІЄСЛ ^{ました}／ДІЄСЛ ^{ませんでした}

4. IM (час) に ДІЄСЛ

5. IM₁ から IM₂ まで

6. IM₁ と IM₂

7. РЕЧ ^ね

УРОК 5.....36

I. Нові слова та вирази

II. Переклад

Граматичні конструкції. Приклади

Діалог “Цей поїзд їде до станції

Косієн?”

III. Довідкова інформація

НАЦІОНАЛЬНІ СВЯТА

IV. Граматика

1. IM (місце) へ ^{いきます}／^{きます}／^{かえ}
^{ります}

2. ^{どこ}[へ]も ^{いきません}／^{いき}
^{ませんでした}

3. IM (транспорт) で ^{いきます}／^{きます}／^{かえ}
^{ります}

4. IM (людина / тварина) と ДІЄСЛ

5. ^{いつ}

6. РЕЧ ^よ

УРОК 6.....42

I. Нові слова та вирази

II. Переклад

Граматичні конструкції. Приклади

Діалог “Не підете з нами?”

III. Довідкова інформація

ПРОДУКТИ ХАРЧУВАННЯ

IV. Граматика

1. IM を ДІЄСЛ (перехідне)

2. IM を します

3. ^{なに}何を しますか

4. なん та ^{なに}なに

5. IM (місце) で ДІЄСЛ

6. ДІЄСЛ ませんか

7. ДІЄСЛ ましょう

8. お～

УРОК 7.....48

I. Нові слова та вирази

II. Переклад

Граматичні конструкції. Приклади

Діалог “Перепрошую, дозвольте увійти”

III. Довідкова інформація

РОДИНА

IV. Граматика

1. IM (знаряддя/спосіб) で ДІЄСЛ

2. “Слово/РЕЧ” は ～語^ごで ^{なん}何ですか

3. IM (людина) に あげます та in.

4. IM (людина) にもらいます та in.

5. もう ДІЄСЛ ました

УРОК 8.....54

I. Нові слова та вирази

II. Переклад

Граматичні конструкції. Приклади

Діалог “Вже час іти”

III. Довідкова інформація

КОЛІР • СМАК

IV. Граматика

1. Прикметники

2. IM は な-ПРИКМ[な]です

IM はい-ПРИКМ (～い)です

3. な-ПРИКМ な IM

い-ПРИКМ (～い) IM

4. とても/あまり

5. IM はどうですか

6. IM₁ はどんな IM₂ ですか

7. РЕЧ₁ が、РЕЧ₂

8. どれ

УРОК 9.....60

I. Нові слова та вирази

II. Переклад

Граматичні конструкції. Приклади

Діалог “Дуже шкода”

III. Довідкова інформація

МУЗИКА • СПОРТ • КІНО

IV. Граматика

1. IM があります／わかります

IM が好きです／嫌いです／
上手です／下手です

2. どんな IM

3. よく／だいたい／たくさん／
少し／あまり／全然

4. PECH₁ から、PECH₂

5. どうして

УРОК 10.....66

I. Нові слова та вирази

II. Переклад

Граматичні конструкції. Приклади

Діалог “У вас немає соусу чилі?”

III. Довідкова інформація

У БУДИНКУ

IV. Граматика

1. IM があります／います

2. IM₁ (місце)に IM₂ があります／います

3. IM₁ は IM₂ (місце) にあります／います

4. IM₁ (предмет / людина / місце)の
IM₂ (місцезнаходження)

5. IM₁ や IM₂

6. Слово (слова) ですか

7. チリソースはありませんか

УРОК 11.....72

I. Нові слова та вирази

II. Переклад

Граматичні конструкції. Приклади

Діалог “Це, будь ласка”

III. Довідкова інформація

МЕНЮ

IV. Граматика

1. Позначення кількості

2. Кількісний числівник (період)
に一回 ДІЄСЛ

3. Кількісний числівник だけ／
IM だけ

УРОК 12.....78

I. Нові слова та вирази

II. Переклад

Граматичні конструкції. Приклади

Діалог “Як пройшло свято?”

III. Довідкова інформація

СВЯТА ТА ВІДОМІ МІСЦЯ ЯПОНІЇ

IV. Граматика

1. Минулий час у реченнях із IM
або な-ПРИКМ у ролі присудка

2. Минулий час у реченнях із
い-ПРИКМ у ролі присудка

3. IM₁ は IM₂ より ПРИКМ です

4. IM₁ と IM₂ と どちらが ПРИКМ ですか
…IM₁ / IM₂ のほうが ПРИКМ です

5. IM₁ [の中]で 何／どこ／だれ／
いつが いちばん ПРИКМ ですか

…IM₂ が いちばん ПРИКМ です

УРОК 13.....84

- I. Нові слова та вирази
- II. Переклад
Граматичні конструкції. Приклади
Діалог "Окремо, будь ласка"
- III. Довідкова інформація
У МІСТІ

- IV. Граматика
- 1. IM が 欲しいです
- 2. ДІЄСЛ ます-форма たいです
- 3. IM (місце)へ { ДІЄСЛ ます-форма } に
IM
行きます / 来ます / 帰ります
- 4. IM に ДІЄСЛ / IM を ДІЄСЛ
- 5. どこか / 何か
- 6. ご注文

УРОК 14.....90

- I. Нові слова та вирази
- II. Переклад
Граматичні конструкції. Приклади
Діалог "До Умеди, будь ласка"
- III. Довідкова інформація
СТАНЦІЯ

- IV. Граматика
- 1. Відмінювання дієслів
- 2. Групи дієслів
- 3. て-форма (серединна форма) дієслова
- 4. ДІЄСЛ て-форма ください
- 5. ДІЄСЛ て-форма います
- 6. ДІЄСЛ ます-форма ましょうか
- 7. РЕЧ₁ が РЕЧ₂
- 8. IM が ДІЄСЛ

УРОК 15.....96

- I. Нові слова та вирази
- II. Переклад
Граматичні конструкції. Приклади
Діалог "Розкажіть про вашу родину"
- III. Довідкова інформація
ПРОФЕСІЇ

- IV. Граматика
- 1. ДІЄСЛ て-форма も いいです
- 2. ДІЄСЛ て-форма は いけません
- 3. ДІЄСЛ て-форма います
- 4. ДІЄСЛ て-форма います
- 5. 知りません

УРОК 16.....102

- I. Нові слова та вирази
- II. Переклад
Граматичні конструкції. Приклади
Діалог "Поясніть, будь ласка, як цим користуватися"
- III. Довідкова інформація
ЯК КОРИСТУВАТИСЯ БАНКОМАТОМ

- IV. Граматика
- 1. ДІЄСЛ て-форма, [ДІЄСЛ て-форма], ~
- 2. い-ПРИКМ (〜い) → ~くて、~
- 3. IM
な-ПРИКМ [な] } で、~
- 4. ДІЄСЛ₁ て-форма から、ДІЄСЛ₂
- 5. IM₁ は IM₂ が ПРИКМ
- 6. どうやって
- 7. どの IM

УРОК 17.....108

I. Нові слова та вирази

II. Переклад

Граматичні конструкції. Приклади
Діалог “Що з вами сталося?”

III. Довідкова інформація

ТІЛО ТА ХВОРОБИ

IV. Граматика

1. Дієсл \neg -форма
2. Дієсл \neg -форма \neg いください
3. Дієсл \neg -форма \neg ければ なりません
4. Дієсл \neg -форма \neg くても いいです
5. IM (додаток) は
6. IM (час) までに Дієсл

УРОК 18.....114

I. Нові слова та вирази

II. Переклад

Граматичні конструкції. Приклади
Діалог “Яке у вас хобі?”

III. Довідкова інформація

РУХИ

IV. Граматика

1. Словникова форма дієслова
2. IM
Дієсл словникова форма こと } が できます
3. わたしの趣味 { IM
は { Дієсл словн. форма こと } です
4. Дієсл словникова форма
IM の } まえに、Дієсл
Числівник (період часу) }
5. なかなか
6. ぜひ

УРОК 19.....120

I. Нові слова та вирази

II. Переклад

Граматичні конструкції. Приклади
Діалог “Сяду на дієту із завтрашнього дня”

III. Довідкова інформація

ТРАДИЦІЙНА КУЛЬТУРА ТА РОЗВАГИ

IV. Граматика

1. Дієсл た-форма
2. Дієсл た-форма ことが あります
3. Дієсл た-форма たり、
Дієсл た-форма たり します
4. い-ПРИКМ (〜い) → 〜く
な-ПРИКМ [な] → 〜に } あります
IM に
5. そうですね

УРОК 20.....126

I. Нові слова та вирази

II. Переклад

Граматичні конструкції. Приклади
Діалог “Що робитимеш на літніх канікулах?”

III. Довідкова інформація

ЗВЕРТАННЯ

IV. Граматика

1. Ввічливий та простий стилі мовлення
2. Використання ввічливого та простого стилів
3. Особливості використання простого стилю

УРОК 21.....132

І. Нові слова та вирази

II. Переклад

Граматичні конструкції. Приклади
Діалог “Я теж так думаю”

III. Довідкова інформація ПОСАДИ

IV. Граматика

1. Проста форма ^{おも}と 思います
2. “РЕЧ” } ^いと言います
проста форма }
3. ДІЄСЛ } проста форма }
ї-ПРИКМ }
на-ПРИКМ } проста форма }
ІМ } ~だ } でしょう?
4. ІМ₁ (місце) де ІМ₂ があります
5. ІМ (подія) で
6. ІМ でも ДІЄСЛ
7. ДІЄСЛ ない-форма ないと…

УРОК 22.....138

I. Нові слова та вирази

II. Переклад

Граматичні конструкції. Приклади
Діалог “Яка квартира вам підійде?”

III. Довідкова інформація

ОДЯГ

IV. Граматика

1. Означення іменників
2. Означення-речення (підрядне означальне)
3. IM が
4. ДІЕСЛ словникова форма
時間 / やくそく / ようじ
時間 / 約束 / 用事

УРОК 23.....144

I. Нові слова та вирази

II. Переклад

Граматичні конструкції. Приклади
Діалог “Як дістатися?”

III. Довідкова інформація

ДОРОГА ТА ДОРОЖНІЙ РУХ

IV. Граматика

1. ДІЕСЛ словникова форма
ДІЕСЛ ない-форма
い-ПРИКМ (～い)
な-ПРИКМ な
IM の } とき、～
2. ДІЕСЛ словникова форма
ДІЕСЛ た-форма } とき、～
3. ДІЕСЛ словникова форма と、～
4. IM が прикметник /ДІЕСЛ
5. IM (місце) を ДІЕСЛ (дієслово руху)

УРОК 24.....150

I. Нові слова та вирази

II. Переклад

Граматичні конструкції. Приклади

Діалог "Ви мені не допоможете?"

III. Довідкова інформація

ЗВИЧАЇ, ПОВ'ЯЗАНІ З ОБМІНОМ

ПОДАРУНКАМИ

IV. Граматика

1. くれます

2.

ДІЄСЛ て-форма {あげます
もらいます
くれます

3. IM (особа) が ДІЄСЛ

4. Питальне слово が ДІЄСЛ

УРОК 25.....156

I. Нові слова та вирази

II. Переклад

Граматичні конструкції. Приклади

Діалог "Ви дуже багато для мене зробили"

III. Довідкова інформація

ЖИТТЯ

IV. Граматика

1. Проста форма минулого часу ら、～

2. ДІЄСЛ た-форма ら、～

3. ДІЄСЛ て-форма

い-ПРИКМ (～い) → ～くて } も、～

な-ПРИКМ [な] → ～で

IM で

4. もし таいくら

5. IM が

УЗАГАЛЬНЕННЯ.....163

I. Частки

II. Використання граматичних форм дієслова

III. Прислівники і вислови, що виконують роль прислівників

IV. Способи поєднання слів та речень

ДОДАТКИ.....172

I. Числівники

II. Вирази, пов'язані з часом

III. Тривалість часу

IV. Лічильні суфікси

V. Відмінювання дієслів

ВСТУП

I. Загальні риси японської мови

1. Частини мови

В японській мові виділяють дієслова, прикметники, іменники, прислівники, сполучники та частки.

2. Порядок слів

Присудок завжди стоїть в кінці речення, а означення передусе означуваному слову.

3. Присудок

В японській мові присудок буває трьох видів – іменниковий, дієслівний та прикметниковий. Присудок змінюється залежно від того, виражає він: 1) ствердження чи заперечення; 2) минулий час чи майбутньо-теперішній.

Прикметники поділяються за типом відмінювання на い-прикметники (предикативні) та ㇿ-прикметники (напівпредикативні).

В японській мові слова не змінюються за особами, родами чи числами.

4. Частки

Частки вказують на граматичні зв'язки між словами, виражають ставлення до співрозмовника чи до третьої особи, а також виконують роль сполучників між реченнями.

5. Пропуск слів

Слова та фрази (навіть підмет чи додаток) можуть випускатися, якщо вони зрозумілі з контексту.

2

II. Японська писемність

В японській мові існують три види письмових знаків: хірагана, катакана та ієрогліфи.

Хірагана і катакана є різновидами складової абетки, кожен знак (чи літера) якої відповідає одній морі (мора – одиниця звучання в японській мові. Див. вступ III). Ієрогліфи мають і смисловий, і звуковий зміст.

В японській писемності використовуються всі три види знаків. Катакана застосовується для написання іноземних власних назв та запозичених слів. 1945 ієрогліфів затверджено як “Перелік найуживаніших ієрогліфів”. Хіраганою записують частки і змінні частини дієслів, прикметників тощо. Крім того, в написах, адресованих іноземцям, використовують ромадзі (латинські літери). Їх можна побачити на вивісках з назвами станцій, дороговказів тощо. Нижче наведено приклади усіх чотирьох видів писемності.

田中 さん は ミラー さん と デパート へ 行 きます。
○ □ □ △ □ □ △ □ ○ □

Пан Танака з паном Міллером ідуть до універмагу.

大阪
○

Osaka
☆

(○ – ієрогліфи (кандзі) □ – хірагана △ – катакана ☆ – ромадзі)

III. Вимова звуків японської мови

1. Кана та Мора

	ст.あ	ст.い	ст.う	ст.え	ст.お
ряд あ a	あ ア a	い イ i	う ウ u	え エ e	お オ o
ряд か k	か カ ka	き キ ki	く ク ku	け ケ ke	こ コ ko
ряд さ s	さ サ sa	し シ shi	す ス su	せ セ se	そ ソ so
ряд た t	た タ ta	ち チ chi	つ ツ tsu	て テ te	と ト to
ряд な n	な ナ na	に ニ ni	ぬ ヌ nu	ね ネ ne	の ノ no
ряд は h	は ハ ha	ひ ヒ hi	ふ フ fu	へ ヘ he	ほ ホ ho
ряд ま m	ま マ ma	み ミ mi	む ム mu	め メ me	も モ mo
ряд や y	や ヤ ya	(いイ) (i)	ゆ ユ yu	(えエ) (e)	よ ヨ yo
ряд ら r	ら ラ ra	り リ ri	る ル ru	れ レ re	ろ ロ ro
ряд わ w	わ ワ wa	(いイ) (i)	(うウ) (u)	(えエ) (e)	を ヲ o
	ん ン n				

あ ア	хірагана
a	катакана
	ромадзі

きゃ キヤ	きゅ キュ	きょ キョ
kya	kyu	kyo
しゃ シヤ	しゅ シュ	しょ ショ
sha	shu	sho
ちゃ ЧЯ	ちゅ ЧЮ	ちょ ЧО
cha	chu	cho
にゃ НЯ	にゅ НЮ	にょ НО
nya	nyu	nyo
ひゃ ХЯ	ひゅ ХЮ	ひょ ХО
hya	hyu	hyo
みゃ МЯ	みゅ МЮ	みょ МО
mya	myu	myo

りゃ РЯ	りゅ РЮ	りょ РО
rya	ryu	ryo

*ст. = стовпчик

3

ряд が g	が ガ ga	ぎ ギ gi	ぐ グ gu	げ ゲ ge	ご ゴ go
ряд ざ z	ざ За za	じ Жи ji	ず Зу zu	ぜ Зе ze	ぞ Зо zo
ряд だ d	だ Да da	ぢ Ч ji	づ Ц zu	で Де de	ど До do
ряд ば b	ば Ба ba	び Би bi	ぶ Бу bu	べ Бе be	ぼ Бо bo
ряд ぱ p	ぱ Па pa	ぴ Пи pi	ぷ Пу pu	ぺ Пе pe	ぽ По po

ぎゃ ГЯ	ぎゅ ГЮ	ぎょ ГЮ
gya	gyu	kyo
じゃ ЖЯ	じゅ ЖЮ	じょ ЖЮ
ja	ju	jo

びゃ БЯ	びゅ БЮ	びょ БЮ
bya	byu	byo
ぴゃ ПЯ	ぴゅ ПЮ	ぴょ ПО
pya	pyu	pyo

Звуки, наведені в таблиці праворуч, відсутні у попередніх таблицях і записуються катаканною. Вони використовуються для написання іншомовних слів, в яких є звуки, непрагматичні японській мові.

ウィ wi	ウェ we	ウオ wo
	シェ she	
	チェ che	
ツァ tsa	ツエ tse	ツォ tso
ティ ti	トゥ tu	
ファ fa	フィ fi	フェ fe
		フォ fo
	ディ di	ドゥ du
	デュ dyu	

Фонетична система японської мови ґрунтується на п'яти голосних звуках: あ(a), い(i), う(u), え(e), お(o) (див. таблиця 1. Кана та мора). Усі склади утворюються на їхній основі. Ці голосні вживаються самостійно або у поєднанні з приголосними (напр., k+a = か ка) чи з приголосними і напівголосним, що передається латинською літерою “y” і близький до українського “й” (k+y+a = きや кя), утворюючи склади з йотованим голосним. Винятком є мороутворювальний звук ん(n), що вважається окремим складом без голосного.

Усі склади японської мови мають однакову тривалість.

Примітка 1. Мора (японською “хаку”) – мінімальна одиниця тривалості звучання в японській мові.

Примітка 2. В японській мові для фонетичного запису слів використовується кана (див. вище “Кана і мора”). Один знак кани чи сполучення знака з малим знаком (напр., きゃ) завжди відповідає одній морі.

2. Довгі голосні

Довгі голосні звучать удвічі довше, ніж звичайні голосні あ, い, う, え, お. Якщо прийняти тривалість голосного あ за одиницю, то тривалість довгого голосного ああ буде дорівнювати двом одиницям, тобто あ – одна мора, а ああ – дві мори.

В японській мові довгота звуків має смислове значення. Від довготи звука може залежати значення слова.

напр. おばさん (тітка)	:	おば <u>あ</u> さん (бабуся)
おじさん (дядько)	:	おじ <u>い</u> さん (дідусь)
ゆき (сніг)	:	ゆ <u>う</u> き (хворобість)
え (картина)	:	え <u>え</u> (так)
とる (брати)	:	と <u>お</u> る (проходити)
ここ (тут)	:	こ <u>う</u> こ <u>う</u> (старша школа)
へや (кімната)	:	へ <u>い</u> や (рівнина)
カ <u>ー</u> ド (картка)	タクシ <u>ー</u>	ス <u>ー</u> パ <u>ー</u> (супермаркет)
テ <u>ー</u> プ (плівка)	ノ <u>ー</u> ト	(зошит)

Примітка.

1) Запис довгих голосних хіраганою

- (1) Подовження у стовпчику あ.
До знаку хірагани зі стовпчика あ додається знак あ.
- (2) Подовження у стовпчику い.
До знаку хірагани зі стовпчика い додається знак い.
- (3) Подовження у стовпчику う.
До знаку хірагани зі стовпчика う додається знак う.
- (4) Подовження у стовпчику え.
До знаку хірагани зі стовпчика え додається знак い.
(винятки: ええ так, ねえ чи не правда, おねえさん старша сестра)
- (5) Подовження у стовпчику お.
До знаку хірагани зі стовпчика お додається знак う.
(винятки: おおきі великий, おおい багато, とおい далекий тощо)

2) Запис довгих голосних катаканю

До знаку катакани будь-якого ряду додається знак “—”.

3. Читання літери “ん”

В японській мові немає слів, що починаються знаком ん. Цей звук становить одну мору. Вимова ん може змінюватися залежно від звуку, що йде за ним:

- 1) вимовляється як /n/ перед звуками рядів た-, だ-, ら-, な-:
напр.: はんたい (протилежний) うんどう (рух)
せんろ (рейка) みんな (всі)
- 2) вимовляється як /m/ перед звуками рядів ば-, ぱ-, ま-:
напр.: しんぶん (газета) えんぴつ (олівець) うんめい (доля)
- 3) вимовляється як /ŋ/ перед звуками рядів か-, が-:
напр.: てんき (погода) けんがく (екскурсія)

4. Читання слів з маленьким つ

Знак використовується перед складами рядів か-, さ-, た-, ぱ-. У словах іншомовного походження він також трапляється перед складами рядів ざ-, だ- тощо. Наступний за цим знаком приголосний звук стає подвоєним, тобто утворюється ще одна мора.

напр.: ぶか (підлеглий) : ぶつか (ціни)
かさい (пожежа) : かつさい (оплески)
おと (звук) : おとと (чоловік)
につき (шоденник) ざつし(журнал) きつて(марка)
いつぱい (повний, багато) コップ(склянка) ベッド(ліжка)

5

5. Читання буквосполучень із маленькими や, ゆ, よ

Знаки き, ぎ, し, じ, ち, に, ひ, び, ぴ, み, り можуть сполучатися з маленькими や, ゆ, よ. Таке сполучення становить одну мору.

напр.: ひゃく (стрибок) : ひゃく (сто)
じゅう (свобода) : じゅう (десять)
びょういん (жіноча перукарня) : びょういん (лікарня)
しゃツ (сорочка) おちや(чай) ぎゅうにゅう(молоко)
きょう (сьогодні) りょこう (подорож)
ぶちょう (начальник відділу, департаменту)

6. Вимова приголосних у літерах ряду が.

Якщо мора ряду が стоїть на початку слова, то приголосний звук вимовляється як [g]. В інших випадках він, як правило, вимовляється як [ŋ]. Щоправда, останнім часом помітна тенденція не робити різниці у вимові [g] та [ŋ], а вимовляти лише [g].

7. Редукція голосних [i] та [u]

Голосні звуки [i] та [u] в позиції між глухими приголосними редукуються й не вимовляються. У формах ~です або ~ます у кінці речення голосний [u] в останній морі す[su] також редукується.

напр.: すき (подобатися, любити) したいです (хотіти зробити) きます (слухати).

8. Наголос (тонізація)

Наголос в японській мові музичний (тонічний), тобто існує система тонів. Це означає, що в слові (словосполученні) одні мори вимовляються вищим тоном, інші – нижчим. Є два види тонічного наголосу – висхідний, коли відбувається підвищення тону, та спадний із зниженням тону. Усі слова діляться на два типи залежно від наявності чи відсутності спадного наголосу. Слова зі спадним наголосом, своєю чергою, поділяються ще на три типи за місцем спадного наголосу. Стандартний японський наголос (система тонів) характеризується тим, що перша та друга мори в слові завжди різні за висотою, і якщо зниження тону відбулося, то він уже не підвищується.

Типи тонізації

1) Зниження тону відсутнє:

напр.: こわ (сад) はな (ніс) なまえ (ім'я) にほんご (японська мова).

2) Зниження тону після першої мори:

напр.: ほん (книга) てんき (погода) らいげつ (наступний місяць).

3) Зниження тону посередині слова:

напр.: たまご (яйце) ひこうき (літак) せんせい (вчитель).

4) Зниження тону після останньої мори:

напр.: かつ (взуття) はな (квітка) やすみ (відпочинок).

おとうと (молодший брат)

“はな (ніс)” у прикладі 1 і “はな (квітка)” у прикладі 4 виглядають однаково, але у них різні типи тонізації: з часткою が 1 вимовляється はなが, а 4 вимовляється はなが, тобто тип наголошення різний.

Можна навести й інші приклади.

напр.: はし (міст) : はし (палички для їжі)

напр.: いち (один) : いち (позиція)

У тонічному наголосі існують діалектні відмінності. Наприклад, наголос у діалекті Осака помітно відрізняється від токійського, що є стандартним. Нижче наведено приклади таких відмінностей.

напр.: токійський наголос ↔ осакський наголос
(стандартний)

はな	:	はな	(квітка)
りんご	:	りんご	(яблуко)
おんがく	:	おんがく	(музика)

9. Інтонaція

Існує три типи інтонації: 1) рівна інтонація, 2) висхідна інтонація і 3) спадна інтонація. Питальні речення вимовляються з висхідною інтонацією. Інші речення зазвичай вимовляються з рівною, іноді спадною інтонацією. Зниження інтонації може означати згоду, розчарування.

напр. 佐藤^{さとう} : あした友達^{ともだち}と お花見^{はなみ}を します。【→ рівна】
ミラーさんも いっしょに 行きませんか。

【↗ висхідна】

ミラー : ああ、いいですねえ。【↘ спадна】

サト : Завтра ми з друзями підемо милуватися сакурою.

Пане Міллер, ви не підете з нами?

ミラー : Так, із задоволенням.

ВСТУПНИЙ УРОК

I. Вимова

1. Кана та мора

2. Довгі голосні

- おばさん (тітка) : おばあさん (бабуся)
 おじさん (дядько) : おじいさん (дідусь)
 ゆき (сніг) : ゆうき (сміливість)
 え (картина) : ええ (так)
 とる (брати) : とおる (проходити)
 ここ (тут) : こうこう (старша школа)
 へや (кімната) : へいや (рівнина)
 カード (картка) タクシー (таксі) スーパー (супермаркет)
 テープ (плівка) ノート (зошит)

3. Вимова ん

- えんびつ (олівець) みんな (всі) てんき (погода)
 きんえん (курити заборонено)

4. Читання слів із "маленьким つ"

- ぶか (підлеглий) : ぶっか (ціни)
 かさい (пожежа) : かっさい (оплески)
 おと (звук) : おっと (чоловік)
 にっき (щоденник) ざっし (журнал) きって (марка)
 いっぱい (повний, багато) コっプ (склянка) ベっド (ліжка)

5. Читання буквосполучень із маленькими "や", "ゆ", "よ"

- ひやく (стрибок) : ひゃく (сто)
 じゆう (свобода) : じゅう (десять)
 びよういん (жіноча перукарня, салон краси) ↔ びょういん (лікарня)
 シャツ (сорочка) おちや (чай) ぎゅうにゆう (молоко)
 きよう (сьогодні) ぶちょう (начальник відділу, департаменту)
 りよこう (подорож)

6. Наголос (тонізація)

- にわ (сад) なまえ (ім'я) にほんご (японська мова)
 ほん (книга) てんき (погода) らいげつ (наступний місяць)
 たまご (яйце) ひこうき (літак) せんせい (вчитель)
 くつ (взуття) やすみ (відпочинок) おとうと (молодший брат)
 はし (міст) : はし (палички) いち (один) : いち (позиція)

токійський наголос : осакський наголос

はな : はな (квітка)

りんご : りんご (яблуко)

おんがく : おんがく (музика)

7. Інтонація

напр. 佐藤 ^{さとう} : あした 友達 ^{ともだち} と お花見 ^{はなみ} を します。【→ рівна】
ミラーさん ^い も いっしょに 行きませんか。

【↗ висхідна】

ミラー : ああ、いいですねえ。【↘ спадна】

サト : Завтра ми з друзями підемо милуватися сакурою.

Пане Міллер, ви не підете з нами?

ミллер : Так, із задоволенням.

II. Часто вживані на заняттях слова та вирази

1. Почнемо заняття.
2. Закінчимо заняття.
3. Зробимо перерву.
4. Зрозуміло? (Так, зрозуміло. / Ні, не зрозуміло.)
5. Ще раз (, будь ласка).
6. Добре.
7. Неправильно.
8. Ім'я.
9. Іспит, домашнє завдання.
10. Питання, відповідь, приклад.

III. Вітання та інші повсякденні вирази

1. Доброго ранку.
2. Доброго дня.
3. Доброго вечора.
4. На добраніч.
5. До побачення.
6. Дякую.
7. Вибачте.
8. Будь ласка.

9 _____

IV. Числівники

0	нуль
1	один
2	два
3	три
4	чотири
5	п'ять
6	шість
7	сім
8	вісім
9	дев'ять
10	десять

Терміни, що використовуються у поясненнях

だい か
第~課
ぶんけい
文型
れいぶん
例文
かいわ
会話
れんしゅう
練習

урок № ~
граматична конструкція
приклад
діалог
вправа

もんだい
問題
こたえ
答え
よみもの
読み物
ふくしゅう
復習

завдання
відповідь
матеріал для читання
повторення

もくじ
目次
さくいん
索引

зміст
покажчик

ぶんぽう
文法
ぶん
文
たんご
単語 (語)
く
句
せつ
節

граматика
речення
слово
словосполучення
частина складного речення

はつおん
発音
ぼいん
母音
しいん
子音
はく
拍

вимова
голосний звук
приголосний звук

アクセント

наголос

イントネーション

інтонація

[か] ぎょう
行
[い] れつ
列

ряд [か]
стовпчик [い]

ていねいたい
丁寧体
ふつうたい
普通体
かつよう
活用

ввічливий стиль мовлення
простий стиль мовлення
відмінювання

フォーム
フォーム
けい
形
しゅうしよく
修飾
れいぎがい
例外

форма
-форма
означення
виняток

めい し
名詞
どう し
動詞
けいよう し
形容詞
い 形容詞

іменник
дієслово
прикметник
-い-прикметник
(предикативний)
な-прикметник
(напівпредикативний)

けいよう し
な形容詞

じょ し
助詞
ふく し
副詞
せつぞく し
接続詞
すう し
数詞
じょう し
助数詞
ぎもん し
疑問詞

частка
прислівник
сполучник
числівник
лічильний суфікс
питальне слово

めい し ぶん
名詞文

речення з іменниковим
присудком

どう し ぶん
動詞文

речення з дієслівним
присудком

けいよう し ぶん
形容詞文

речення з
прикметниковим
присудком

しゅご
主語
ごじつご
述語
もくごき
目的語
しゅだい
主題

підмет
присудок
додаток
тема

こうてい
肯定
ひてい
否定
かんりよう
完了
みかんりよう
未完了
かこ
過去
ひかこ
非過去

ствердження
заперечення
доконаний вид
недоконаний вид
минулий час
теперішньо-майбутній
(неминулий) час

Скорочення

ІМ	іменник (名詞) めいし
	напр.: がくせい つくえ студент стіл
い-ПРИКМ	い-прикметник (predicative) (い形容詞) けいようし
	напр.: おいしい たかい смачний високий
な-ПРИКМ	な-прикметник (half-predicative) (な形容詞) なけいようし
	напр.: きれい [な] しずか[な] красивий тихий, спокійний
ДІЄСЛ	дієслово (動詞) どうし
	напр.: かきます たべます писати їсти
РЕЧ	речення (文) ぶん
	напр.: これは 本です。 Це – книга. わたしは あした 東京へ 行きます。 Завтра я поїду до Токіо.

Урок 1

I. Нові слова та вирази

1

わたし		я
わたしたち		ми
あなた		ви (ти)
あのひと	あの 人	він, вона
(あの かた)	(あの 方)	(あの かた – ввічливий еквівалент あの ひと)
みなさん	皆さん	пані та панове; усі присутні
～さん		пан, пані (ввічливий суфікс, приєднується до прізвища або імені)
～ちゃん		(зменшувально-пестлива форма суфікса ～さん, зазвичай приєднується до імен дітей)
～くん	～君	(суфікс, який часто використовується з іменами хлопчиків)
～じん	～人	(суфікс, що означає національність чи належність до певної країни, напр., アメリカじん – “американець”)
— 12		
せんせい	先生	учитель (не використовують у мовленні про себе)
きょうし	教師	викладач (вживають, говорячи про себе)
がくせい	学生	студент
かいしゃいん	会社員	працівник компанії
しゃいん	社員	працівник компанії (використовується з назвою компанії, напр., IMC のしゃいん)
ぎんこういん	銀行員	працівник банку
いしゃ	医者	лікар
けんきゅうしゃ	研究者	вчений, дослідник
エンジニア		інженер
だいがく	大学	університет
びょういん	病院	лікарня
でんき	電気	електрика, світло
だれ (どなた)		хто (どなた – ввічливий еквівалент だれ)

一さい
なんさい

一歳
何歳

- років (про вік людини)
скільки років (おいくつ - ввічливий
еквівалент なんさい)

はい
いいえ

так
ні

1

しつれいですが 失礼ですが
おなまえは? お名前は?
はじめまして。 初めまして。

Перепрошую, але...

Як вас звуть?

Дозвольте відрекомендуватися (фраза,
яка зазвичай використовується під час
знайомства, буквально означає "ми
зустрілися вперше")

どうぞよろしく [おねがいします]。
どうぞよろしく [お願ひします]。

Приємно познайомитися (буквально
означає "прошу вас добре до мене
ставитися")

こちらは～さんです。

Це пан / пані ~.

～から きました。

Я приїхав з ~.

～から 来ました。

アメリカ

США, Америка

イギリス

Англія, Великобританія

インド

Індія

インドネシア

Індонезія

かんこく
韓国

Південна Корея

タイ

Таїланд

ちゅうごく
中国

Китай

ドイツ

Німеччина

にほん
日本

Японія

フランス

Франція

ブラジル

Бразилія

さくら大学 / ふじ だいがく
富士大学

вигадані університети

IMC / パワー電気 /

ブラジルエアー

вигадані компанії

AKC

вигаданий інститут

こうべ びょういん
神戸病院

вигадана лікарня

II. Переклад

Граматичні конструкції

1

1. Я Майк Міллер.
2. Пан Сантос не студент.
3. Пан Міллер працівник компанії?
4. Пан Сантос також працівник компанії.

Приклади

1. Ви Майк Міллер?
– Так, я Майк Міллер.
2. Пане Міллер, ви студент?
– Ні, я не студент. Я працівник компанії.
3. Пан Ван інженер?
– Ні, пан Ван не інженер. Він лікар.
4. Хто та людина?
– Пан Ватт. Він викладач університету Сакура.
5. Скільки років Терезі?
– 9 років.

14

Діалог

Дозвольте відрекомендуватися

Сато:	Доброго ранку.
Ямада:	Доброго ранку. Пані Сато, це пан Майк Міллер.
Міллер:	Дозвольте відрекомендуватися. Я Майк Міллер. Я приїхав з Америки. Приємно познайомитися.
Сато:	Я Сато Кейко. Приємно познайомитися.

III. Довідкова інформація

国・人・ことば КРАЇНИ, НАЦІОНАЛЬНОСТІ ТА МОВИ

国 Країна	人 Національність	ことば Мова
アメリカ (США)	アメリカ人	英語 (англійська)
イギリス (Великобританія)	イギリス人	英語 (англійська)
イタリア (Італія)	イタリア人	イタリア語 (італійська)
イラン (Іран)	イラン人	ペルシア語 (перська)
インド (Індія)	インド人	ヒンディー語 (гінді)
インドネシア (Індонезія)	インドネシア人	インドネシア語 (індонезійська)
ウクライナ (Україна)	ウクライナ人	ウクライナ語 (українська)
エジプト (Єгипет)	エジプト人	アラビア語 (арабська)
オーストラリア (Австралія)	オーストラリア人	英語 (англійська)
カナダ (Канада)	カナダ人	英語 (англійська) フランス語 (французька)
韓国 (Південна Корея)	韓国人	韓国語 (корейська)
サウジアラビア (Саудівська Аравія)	サウジアラビア人	アラビア語 (арабська)
シンガポール (Сінгапур)	シンガポール人	英語 (англійська)
スペイン (Іспанія)	スペイン人	スペイン語 (іспанська)
タイ (Таїланд)	タイ人	タイ語 (тайська)
中国 (Китай)	中国人	中国語 (китайська)
ドイツ (Німеччина)	ドイツ人	ドイツ語 (німецька)
日本 (Японія)	日本人	日本語 (японська)
フランス (Франція)	フランス人	フランス語 (французька)
フィリピン (Філіппіни)	フィリピン人	フィリピン語 (філіппінська)
ブラジル (Бразилія)	ブラジル人	ポルトガル語 (португальська)
ベトナム (В'єтнам)	ベトナム人	ベトナム語 (в'єтнамська)
マレーシア (Малайзія)	マレーシア人	マレー語 (малайська)
メキシコ (Мексика)	メキシコ人	スペイン語 (іспанська)
ロシア (Росія)	ロシア人	ロシア語 (російська)

IV. Граматика

1. IM₁ は IM₂ です

1) Частка は

Частка は вказує на те, що слово, яке стоїть перед нею, є темою речення. Для побудови речення спочатку ставиться іменник, про який йдеться у реченні, до нього додається частка は, а потім – твердження щодо цього іменника.

① わたしは マイク・ミラーです。

Я Майк Міллер.

Примітка. Частка は читається як わ.

2) です

Іменник, який використовується з です, є присудком.

Дієслово です виражає судження чи твердження.

Дієслово です також відображає ввічливе ставлення мовця до співрозмовника.

Дієслово です змінюється у заперечному реченні (див. розділ 2 нижче) та у минулому часі (див. урок 12).

② わたしは エンジニアです。

Я інженер.

2. IM₁ は IM₂ じゃ ありません

じゃ ありません – це заперечна форма です. Це розмовна форма, яка вживається в усному повсякденному мовленні. У формальних ситуаціях чи на письмі застосовується форма では ありません.

③ サントスさんは 学生^{がくせい}じゃ ありません。 Пан Сантос не студент.
(では)

Примітка. Буква は у сполученні では читається як わ.

3. РЕЧ か

1) Частка か

Частка か вживається для вираження сумніву, запитання, невпевненості мовця тощо. Запитання утворюється простим додаванням ка у кінці речення. Інтонація у кінці речення підвищується.

2) Питання, яке визначає правильність твердження (загальне питання)

Як зазначалося вище, речення стає запитальним після приєднання до нього ка в кінці. Порядок слів не змінюється. Утворене у такий спосіб запитання має на меті визначити правильність твердження. Залежно від того, правильне твердження чи ні, відповідь на таке запитання починається зі слів はい або いいえ.

④ ミラーさんは アメリカ人^{じん}ですか。

Пан Міллер американець?

…はい、アメリカ人です。

– Так, він американець.

⑤ ミラーさんは 先生^{せんせい}ですか。

Пан Міллер викладач?

…いいえ、先生^{せんせい}じゃ ありません。

– Ні, він не викладач.

3) Питання з питальним словом (спеціальне питання)

Питальне слово заміняє частину речення, про яку питається.

Порядок слів не змінюється, а в кінці речення додається か.

⑥ あの方は どなた^{かた}ですか。

Хто та людина?

…[あの方は] ミラーさんです。

– Це пан Міллер.

4. IM も

Частка も ставиться після теми речення замість は, якщо стосовно теми цього речення стверджується те саме, що й стосовно теми попереднього речення.

- ⑦ ミラーさんは 会社員かいしゃいんです。 Пан Міллер – працівник компанії.
グプタさんも 会社員かいしゃいんです。 Пан Гупта теж працівник компанії.

1

5. IM₁ の IM₂

Частка の використовується для поєднання двох іменників. IM₁ є означенням для IM₂. В Уроці 1 IM₁ позначає організацію або якусь певну групу, до якої належить IM₂.

- ⑧ ミラーさんは IMC の 社員しゃいんです。 Пан Міллер – працівник компанії IMC.

6. ~さん

Суфікс さん використовується після прізвища (імені) співрозмовника чи третьої особи, щоб висловити повагу. Його не можна вживати зі своїм прізвищем та іменем.

- ⑨ あの人は ミラーかたさんです。 Це пан Міллер.

Якщо ви знаєте ім'я свого співрозмовника, то, звертаючись безпосередньо до нього, слово あなた (ви), як правило, не вживаєте. Найчастіше використовується ім'я співрозмовника з суфіксом さん.

- ⑩ 鈴木すずき : ミラーさんは 学生がくせいですか。 Судзукі: Ви студент?

ミラー : いいえ、会社員かいしゃいんです。 Міллер: Ні, я працівник компанії.

17

Урок 2

I. Нові слова та вирази

2

これ
それ
あれ

це (про предмети біля себе)
це, те (про предмети біля співрозмовника)
те (про предмети, однаково віддалені
як від мовця, так і від співрозмовника)

この～
その～
あの～

(ось) цей～ (, що біля мовця)
цей～, той～ (, що біля співбесідника)
(он) той～ (, що однаково віддалений
як від мовця, так і від співрозмовника)

ほん 本
じしょ 辞書
ざっし 雑誌
しんぶん 新聞
ノート
てちょう 手帳
めいし 名刺
カード
テレホンカード

книжка
словник
журнал, часопис
газета
зошит
записник, блокнот
візитна картка
картка, листівка
телефонна картка

えんぴつ 鉛筆
ボールペン
シャープペンシル

олівець
(кулькова) ручка
автоматичний олівець

かぎ
とけい 時計
かさ 傘
かばん

ключ
годинник
парасолька
сумка, портфель

[カセット] テープ
テープレコーダー
テレビ
ラジオ
カメラ
コンピューター
じどうしゃ 自動車

(аудіо) касета, плівка
магнітофон
телевізор
радіо
фотоапарат
комп'ютер
автомобіль

つくえ	机	стіл
いす		стілець
チョコレート		шоколад
コーヒー		кава
えいご	英語	англійська мова
にほんご	日本語	японська мова
～ご	～語	～ мова
なん	何	що
そう		так
ちがいます。	違います。	Ні, це не так. / Неправильно.
そうですか。		Он як? / Невже? / Зрозуміло.
あのう		Ну... / Як вам сказати (виражає розгубленість або збентеження).
ほんの きもちです。		Це лише символ (дрібничка). / Не варто подяки.
ほんの 気持ちです。		Будь ласка. / Прошу (використовується, коли мовець щось пропонує співрозмовнику).
どうぞ。		Дякую.
どうも。		Дякую.
[どうも] ありがとう [ございます]。		[Дуже] дякую.

◇ 会話 ◇ Діалог

これから お世話になります。	Сподіваюся на вашу підтримку (використовується під час знайомства).
こちらこそ よろしく。	Взаємно. Мені теж [дуже приємно] (у відповідь на どうぞ よろしく).

II. Переклад

Граматичні конструкції

2

1. Це словник.
2. Це книга про комп'ютери.
3. Це (у вас) моя парасолька.
4. Ця парасолька моя.

Приклади

1. Це телефонна картка?
– Так.
2. Це зошит?
– Ні. Це записник.
3. Що це?
– [Це] Візитна картка.
4. Це “9” чи “7”?
– Це 9.
5. Про що цей (ваш) журнал?
– Це журнал про автомобілі.
6. То чий портфель?
– Портфель пані Сато.
7. Ця парасолька ваша?
– Ні, не моя.
8. Чиї це ключі?
– Мої.

20

Діалог

Це вам

Ямада Ітіро: Так. Хто там?
Сантос: Це Сантос з 408-ї.

Сантос: Добрий день. Мене звати Сантос.
Сподіваюся на вашу підтримку.
Приємно познайомитися.
Ямада: Мені також дуже приємно.
Сантос: А це вам дрібничка з нагоди знайомства.
Ямада: О, дякую... А що це?
Сантос: Це кава. Прошу.
Ямада: Дуже дякую.

III. Довідкова інформація

名前 ^{なまえ} ПРИЗВИЩА

Поширені японські прізвища

1	さとう 佐藤	2	すずき 鈴木	3	たかはし 高橋	4	たなか 田中
5	わたなべ 渡辺	6	いとう 伊藤	7	なかむら 中村	8	やまもと 山本
9	こばやし 小林	10	さいとう 斎藤	11	かとう 加藤	12	よしだ 吉田
13	やまだ 山田	14	ささき 佐々木	15	まつもと 松本	16	やまぐち 山口
17	きむら 木村	18	いのうえ 井上	19	あべ 阿部	20	はやし 林

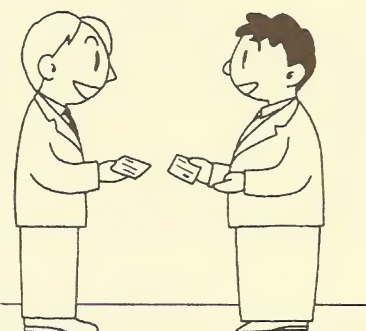
2

Привітання

はじめまして。

⇐ Під час першої ділової зустрічі прийнято обмінюватись візитними картками.

ほんの きもちです。

Під час переїзду на нову квартиру вважається ввічливим відрекомендуватися новим сусідам та зробити невеликий подарунок, наприклад, рушник, мило або солодоші.

21

IV. Граматика

1. これ／それ／あれ

これ (це), それ (це, те що у вас) та あれ (те) — вказівні займенники. Вони функціонують як іменники. **これ** вказує на предмети, які розташовані біля мовця. **それ** вказує на предмети, які біля співрозмовника. **あれ** вказує на предмети, які віддалені як від мовця, так і від співрозмовника.

① それは 辞書^{じしょ}ですか。

То у вас словник?

② これを ください。 Дайте мені це (у магазині — Я це візьму) (ур. 3).

2. この IM／その IM／あの IM

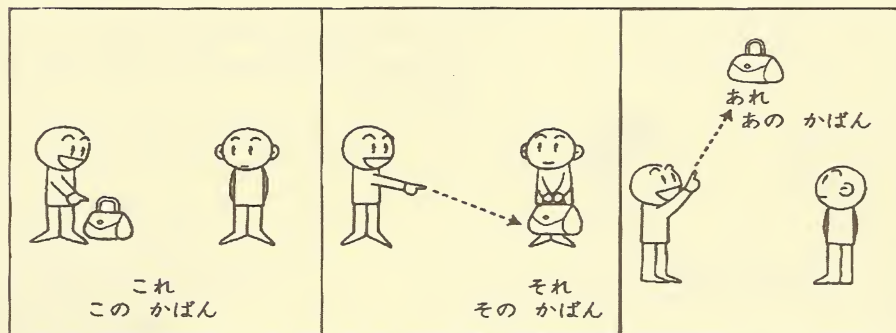
この, その та あの є означеннями для іменників. **この** IM відповідає предмету чи особі, яка перебуває біля мовця. **その** IM відповідає предмету чи особі, яка біля співрозмовника. **あの** IM відповідає предмету чи особі, яка віддалена як від мовця, так і від співрозмовника.

③ この本^{ほん}は わたしのです。

Ця книжка — моя.

④ あの 方^{かた}は どなたですか。

Хто то (та людина)?

3. そうです／そうじゃ ありません

Якщо відповіддю на запитання є іменник, слово **そう** часто використовується для відповіді, як у стверджувальних, так і у заперечних реченнях. はい、**そうです** вживають для стверджувальної відповіді, いいえ、**そうじゃ ありません** — для заперечної.

⑤ それは テレホンカードですか。

Це телефонна картка?

…はい、そうです。

— Так (, це так).

⑥ それは テレホンカードですか。

Це телефонна картка?

…いいえ、そうじゃ ありません。

— Ні (, це не так).

Іноді замість **そうじゃ ありません** використовується дієслово **ちがいます** (досл. відрізнятися, бути іншим).

⑦ それは テレホンカードですか。

То у вас телефонна картка?

…いいえ、^{ちが}違います。

— Ні (, це не так).

4. РЕЧ₁か、РЕЧ₂か

Це запитання, відповідаючи на яке, співрозмовнику пропонують вибрати один з двох (чи більше) можливих варіантів. Як відповідь на таке запитання використовується вибраний варіант. はい чи いいえ для відповіді не потрібні.

- ⑧ これは9ですか、7 ですか。
…9 です。

Це “9” чи “7”?
– Це “9”.

2

5. IM₁のIM₂

У попередньому уроці ви дізналися, що の використовується для поєднання двох іменників, причому IM₁ є означенням для IM₂. У цьому уроці ми познайомимося ще з двома випадками вживання の.

- 1) IM₁ показує, про що IM₂.

- ⑨ これは コンピューターの ^{ほん}本です。Ця книжка про комп'ютери.

- 2) IM₁ показує, кому належить IM₂.

- ⑩ これは わたしの ^{ほん}本です。Це моя книжка.

Іноді IM₂ можна випустити, якщо з контексту зрозуміло, про що йдеться. Проте якщо IM₂ позначає людину, то таке скорочення не допускається.

- ⑪ あれは ^{さとう}だれの かばんですか。
…佐藤さんの です。

Чия то сумка?
– Пана Сато.

- ⑫ この かばんは あなたのですか。
…いいえ、わたしのじゃありません。

Це ваша сумка?
– Ні, не моя.

- ⑬ ミラーさんは IMC の ^{しゃいん}社員ですか。
…はい、IMC の ^{しゃいん}社員です。
– Пан Міллер працівник компанії IMC?
– Так, (він) працівник IMC.

23

6. そうですか

Цей вираз використовується, коли мовець, отримавши від співрозмовника нову інформацію, показує, що він розуміє її.

- ⑭ この ^{かさ}傘は あなたのですか。
…いいえ、^{ちが}違います。シュミットさんのです。
そうですか。

Це ваша парасолька?
– Ні, не моя. Пана Шмідта.
А, он як. / Зрозуміло.

Урок 3

I. Нові слова та вирази

3

ここ		тут (про місце ближче до мовця)
そこ		там, біля вас (про місце, ближче до співрозмовника)
あそこ		там (про місце, однаково віддалене і від мовця, і від співрозмовника)
どこ		де
こちら		сюди; тут (ввічливий еквівалент ここ)
そちら		туди, там, біля вас (ввічливий еквівалент そこ)
あちら		туди; там (ввічливий еквівалент あそこ)
どちら		куди; де (ввічливий еквівалент どこ)
きょうしつ	教室	класна кімната, аудиторія
しょくどう	食堂	їдальня
じむしょ	事務所	офіс, кабінет
かいぎしつ	会議室	зал засідань
うけつけ	受付	приймальня, реєстратура, стійка адміністратора
ロビー		вестибюль
へや	部屋	кімната
トイレ (おてあらい)	(お手洗い)	туалет
かいだん	階段	сходи
エレベーター		ліфт
エスカレーター		ескалатор
[お]くに	[お]国	[ваша] країна
かいしゃ	会社	фірма, компанія
うち		дім
でんわ	電話	телефон
くつ	靴	взуття
ネクタイ		краватка
ワイン		вино
たばこ		тютюн, цигарки
うりば	売り場	відділ, прилавок (у магазині)

ちか	地下	підвал, підземний поверх
一かい (一がい)	一階	-й поверх
なんがい	何階	який поверх
一えん	一円	- ен(а)
いくら		скільки коштує
ひゃく	百	сто
せん	千	тисяча
まん	万	десять тисяч

◇ 会話 ◇ Діалог

すみません。	Вибачте.
～で ございます。	(ввічливий еквівалент です)
[～を] ^み 見せてください。	Покажіть, будь ласка [～].
じゃ	ну що ж, тоді; ну добре (перед прийняттям рішення)
[～を] ください。	Будь ласка, дайте [～].

^{しんおおさか} 新大阪	назва станції в м.Осака
イタリア	Італія
スイス	Швейцарія
MT/ヨーネン/アキックス	вигадані компанії

II. Переклад

Граматичні конструкції

1. Тут розміщена їдальня.
2. Телефон розташований там.

3

Приклади

1. Це Сін-Осака?
– Так.
2. Де розташований туалет?
– Там.
3. Де пан Ямада?
– В офісі.
4. Де розміщений ліфт?
– Там.
5. З якої Ви країни?
– З Америки.
6. Де зроблене це взуття?
– Це італійське взуття.
7. Скільки коштує цей годинник?
– 18 600 єн.

26

Діалог

Дайте це, будь ласка

Марія:	Вибачте, де розташований винний відділ?
Продавець А:	На першому підземному поверсі.
Марія:	Дякую.

Марія:	Вибачте. Покажіть, будь ласка, це вино.
Продавець В:	Так, прошу.
Марія:	Це французьке вино?
Продавець В:	Ні, італійське.
Марія:	Скільки воно коштує?
Продавець В:	2 500 єн.
Марія:	Добре, дайте (це), будь ласка. / Тоді я його візьму.

III. Довідкова інформація

デパート ユニバーマグ

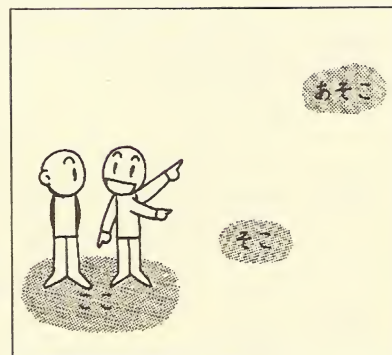
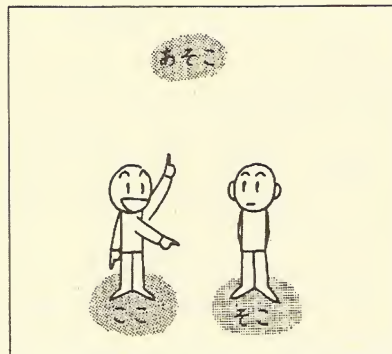
		おくじょう 屋上	ゆうえんち 遊園地	屋上 屋上	
		屋上 屋上		屋上 屋上	
かい 8階	しょくどう もよお ものかいじょう 食堂・催し物会場 ресторани, виставкові зали	屋上 屋上		屋上 屋上	
かい 7階	とけい めがね 時計・眼鏡・カメラ годинники, окуляри, фотоапарати	屋上 屋上		屋上 屋上	
かい 6階	スポーツ用品・旅行用品 спортивні товари, товари для подорожей	屋上 屋上		屋上 屋上	
かい 5階	子ども服・おもちゃ・本・文房具 дитячий одяг, іграшки, книжки, канцелярські товари	屋上 屋上		屋上 屋上	
かい 4階	かぐ しょっき でんきせいひん 家具・食器・電気製品 меблі, посуд, електротовари	屋上 屋上		屋上 屋上	
がい 3階	しんしふく 紳士服 чоловічий одяг	屋上 屋上		屋上 屋上	
かい 2階	かじんふく 婦人服 жіночий одяг	屋上 屋上		屋上 屋上	
かい 1階	くつ かばん アクセサリー・化粧品 взуття, сумки, прикраси та біжутерія, косметика	屋上 屋上		屋上 屋上	
かい B1階	しょくりょうひん 食料品 продукти харчування	屋上 屋上		屋上 屋上	
かい B2階	ちゅうしゃじょう 駐車場 автостоянка	屋上 屋上		屋上 屋上	

IV. Граматика

1. ここ/そこ/あそこ/こちら/そちら/あちら

В уроці 2 було розглянуто вказівні займенники *これ, それ* та *あれ*, що вказують на предмети. Займенники *ж* *ここ, そこ* та *あそこ* вказують на місце. *ここ* вказує на місце, в якому перебуває мовець, *そこ* – місце, в якому перебуває співрозмовник, *あそこ* – місце, однаково віддалене як від мовця, так і від співрозмовника. Слова *こちら, そちら* та *あちら* – вказівні займенники, які позначають напрямок. Також ці займенники використовуються для позначення місця. У такому разі вони є ввічливою формою займенників *ここ, そこ* та *あそこ* відповідно.

Примітка. Коли мовець і співрозмовник перебувають в одному місці, для позначення цього місця використовується займенник *ここ*. У такому разі *そこ* позначає місце, трохи віддалене від співрозмовника та мовця, а *あそこ* позначає ще віддаленіше місце.

2. IM₁はIM₂(місце)です

Використовуючи цю конструкцію, можна пояснити, де знайти певне місце, річ чи людину.

① お手洗いは ^{てあら}あそこです。

Туалет – там.

② 電話は ^{でんわ}2階 ^{かい}です。

Телефон – на другому поверсі.

③ 山田さんは ^{やまだ}事務 ^{じむ}所 ^{じょ}です。

Пан Ямада – в офісі.

3. どこ/どちら

Слово *どこ* означає “де”, а *どちら* – “в якому напрямку”. Слово *どちら* також може вживатися як ввічливий еквівалент *どこ*.

④ お手洗いは ^{てあら}どこですか。

Де туалет?

…あそこです。

– Там.

⑤ エレベーターは ^{えれべーター}どちらですか。

Де ліфт?

…あちらです。

– У тому напрямку (ось там).

Слова **どこ** чи **どちら** також використовуються у питальних реченнях для позначення країни, компанії, школи або іншого місця чи організації, до якої належить людина. Для цього не можна вживати запитальне слово **なん** (що). Займенник **どちら** ввічливіший, ніж **どこ**.

⑥ 学校^{がっこう}は どこですか。

В якій школі (де) ви навчаєтеся?

⑦ 会社^{かいしゃ}は どちらですか。

В якій компанії (де) ви працюєте?

3

4. IM₁のIM₂

Коли IM₁ – назва країни, а IM₂ – назва продукції, це означає, що IM₂ виробляється у цій країні. Коли IM₁ – назва компанії, а IM₂ – назва продукції, це означає, що IM₂ виробляється цією компанією. В обох випадках **どこ** використовується для позначення того, де чи ким було вироблено IM₂.

⑧ これは どの コンピューターですか。

…日本^{にほん}の コンピューターです。

…IMC の コンピューターです。

Де було зроблено цей комп'ютер? / Чийого виробництва цей комп'ютер?

– Це японський комп'ютер.

– Це комп'ютер компанії IMC.

5. Система вказівних займенників **こ/そ/あ/ど**

	група こ	група そ	група あ	група ど
предмет	これ	それ	あれ	どれ (Урок 8)
предмет особа	この IM	その IM	あの IM	どの IM (Урок 16)
місце	ここ	そこ	あそこ	どこ
напрямок місце (ввічливо)	こちら	そちら	あちら	どちら

29

6. お国^{くに}

Префікс **お** додається до слова, яке стосується співрозмовника чи третьої особи, з метою вираження поваги мовця до цієї людини.

⑨ [お]国^{くに}は どちらですか。

Звідки ви? / З якої ви країни?

Урок 4

I. Нові слова та вирази

4

おきます	起きます	прокидатися, вставати
ねます	寝ます	(лягати) спати
はたらきます	働きます	працювати
やすみます	休みます	відпочивати, брати вихідний
べんきょうします	勉強します	вчитися
おわります	終わります	закінчувати
デパート		універмаг
ぎんこう	銀行	банк
ゆうびんきょく	郵便局	пошта, поштове відділення
としょかん	図書館	бібліотека
びじゅつかん	美術館	музей образотворчого мистецтва
いま	今	зараз
ーじ	ー時	- годин
ーふん (ーぶん)	ー分	- хвилин
はん	半	пів на ...
なんじ	何時	котра година
なんぷん	何分	скільки хвилин
ごぜん	午前	перша половина дня, до полудня
ごご	午後	друга половина дня, пополудні
あさ	朝	ранок
ひる	昼	день; середина дня
ばん (よる)	晩 (夜)	вечір, ніч
おととい		позавчора
きのう		вчора
きょう		сьогодні
あした		завтра
あさって		післязавтра
けさ		сьогодні вранці
こんばん	今晚	сьогодні ввечері
やすみ	休み	відпочинок, вихідний; перерва;
ひるやすみ	昼休み	канікули
		обідня перерва

まいあさ	毎朝	кожного ранку
まいばん	毎晩	кожного вечора
まいにち	毎日	кожного дня
げつようび	月曜日	понеділок
かようび	火曜日	вівторок
すいようび	水曜日	середа
もくようび	木曜日	четвер
きんようび	金曜日	п'ятниця
どようび	土曜日	субота
にちようび	日曜日	неділя
なんようび	何曜日	який день тижня
ばんごう	番号	номер (телефону, квартири тощо)
なんばん	何番	який номер
～から		з～
～まで		до～, по～
～と～		～i / та～ (використовується для з'єднання)
そちら		у вас (у співрозмовника)
たいへんですね。	大変ですね。	Співчуваю (досл.: Це жахливо)
えーと		(вираження співчуття)
		так, ну (вираз, що заповнює паузу)

◇ 会話 ◇ Діалог

104

ねが
お願いします。
かしこまりました。

とあ
お問い合わせの番号
[どうも] ありがとうございます。

номер телефонної довідкової служби в Японії

Будь ласка. / Дуже прошу (прохання)
Слухаюсь. / Буде зроблено (виражає те, що запит зрозумілий і буде виконаний)

номер, про який ви запитували
Дуже дякую.

ニューヨーク
ペキン
ロンドン
バンコク
ロサンゼルス
びじゅつかん
やまと美術館
おおさか
大阪デパート
としょかん
みどり図書館
ぎんこう
アップル銀行

Нью-Йорк
Пекін
Лондон
Бангкок
Лос-Анджелес
вигаданий музей
вигаданий універмаг
вигадана бібліотека
вигаданий банк

II. Переклад

Граматичні конструкції

1. Зараз п'ять хвилин по четвертій (четверта година п'ять хвилин).
2. Я працюю з дев'ятої до п'ятої години.
3. Я прокидаюся о шостій годині ранку.
4. Я вчора вчився.

Приклади

1. Котра зараз година?
– друга година десять хвилин.
Котра година зараз у Нью-Йорку?
– нуль годин десять хвилин.
2. З котрої до котрої години працює банк?
– З дев'ятої до третьої.
Який день тижня вихідний?
– Субота та неділя.
3. О котрій годині ви лягаєте спати (щовечора)?
– Я лягаю спати об одинадцятій годині.
4. Ви працюєте в суботу?
– Ні, не працюю.
5. Ви вчора вчилися?
– Ні, не вчився.
6. Який номер телефону в ІМС?
– 341-2597.

32

Діалог

З котрої до котрої години ви працюєте?

Довідкова:	Алло, довідкова служба 104, Ісіда.
Карина:	Номер телефону музею Ямато, будь ласка.
Довідкова:	Музей Ямато? Зараз. (Буде зроблено.)
Автовідповідач:	Номер, який ви запитували – 0797-38-5432.
Працівник музею:	Музей Ямато.
Карина:	Вибачте, з котрої до котрої години ви працюєте?
Працівник музею:	З дев'ятої до четвертої години.
Карина:	Коли у вас вихідний?
Працівник музею:	Понеділок.
Карина:	Дуже дякую.

III. Довідкова інформація

電話・手紙 ТЕЛЕФОН, ЛИСТ

Як користуватися телефоном-автоматом

- ① Зніміть слухавку. ② Вкиньте монету або вставте картку. ③ Наберіть номер. * ④ Повісьте слухавку. ⑤ Заберіть картку і решту, якщо вона є.

Телефони-автомати приймають лише монети вартістю 10 та 100 єн або телефонні картки. З монети вартістю 100 єн решта не повертається.

* Якщо у апарата є кнопка スタート(старт), натисніть її після набору номера.

4

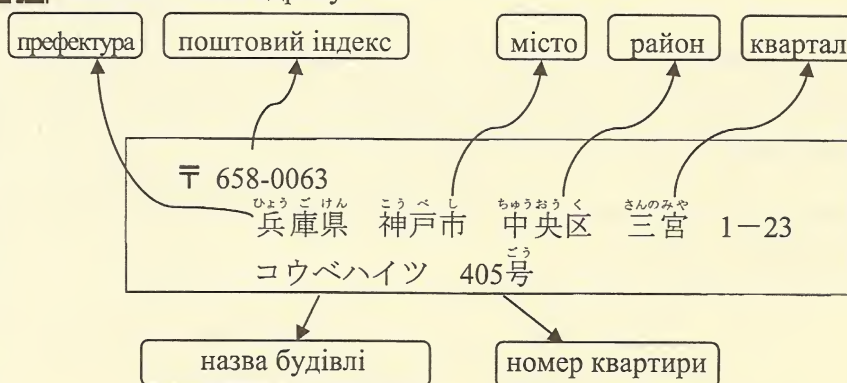
Телефони спеціальних служб тощо

110	けいさつしょ 警察署	поліція
119	しょうぼうしょ 消防署	пожежна охорона/швидка допомога
117	じほう 時報	служба точного часу
177	てんきよほう 天気予報	прогноз погоди
104	でんわばんごうあんない 電話番号案内	телефонна довідкова служба

33

Як написати адресу:

IV. Граматика

1. いま じ ふん 今 一時一分です

Для вираження часу використовуються лічильні суфікси 時 (година) та 分 (хвилина), що додаються до числівників. Ієрогліф 分 читається як ふん після 2, 5, 7, 9 та ぶん після 1, 3, 4, 6, 8, 10. Перед ぶん цифри 1, 6, 8 та 10 читаються いっ, ろっ, はっ, та じゅっ (じっ) відповідно. (див. додаток II.) Питальне слово なん використовується з лічильними суфіксами у питаннях про кількість чи величину. Отже, слово なんじ (або іноді なんぶん) застосовується для запитання “Котра година?”.

① いま なんじ
今 何時ですか。

Котра зараз година?

…7時10分です。

– Сьома година десять хвилин.

Примітка. Як вже було сказано в уроці 1, частка は позначає тему речення. Темою також можуть бути географічні назви.

② ニューヨークは いま なんじ
ニューヨークは 今 何時ですか。 Котра зараз година у Нью-Йорку?

…午前 4時です。

– Четверта ночі.

2. дієсл ます

1) Дієслово з ます функціонує як присудок.

2) Дієслово з ます у кінці речення робить його ввічливим.

③ わたしは まいにち べんきょう
わたしは 毎日 勉強します。 Я вчуся кожного дня.

3. дієсл ます / дієсл ません / дієсл ました / дієсл ませんでした

1) Дієслово із закінченням на ます використовується, коли у реченні йдеться про постійну дію чи загальновідомий об'єкт. Ця форма також вживається, якщо речення виражає дію, яка відбудеться у майбутньому. Утворення заперечної форми та форм минулого часу показано в таблиці.

	Теперішньо-майбутній	Минулий
стверджувальне	(おき) ます	(おき) ました
заперечне	(おき) ません	(おき) ませんでした

④ まいあさ じ お
毎朝 6時に 起きます。 Кожного ранку я встаю о шостій.

⑤ あした じ お
あした 6時に 起きます。 Завтра я встану о шостій.

⑥ けさ じ お
けさ 6時に 起きました。 Сьогодні зранку я встав о шостій.

2) Питання у реченнях з дієслівним присудком утворюються так само, як і в реченнях з іменниковим присудком, тобто порядок слів не змінюється, а в кінці речення додається か.

Для відповіді на такі запитання повторюється дієслово, використане у першому реченні. Фрази そうです та そうじゃありません (див. урок 2)

2) вживати не можна.

⑦ きのう べんきょう
きのう 勉強しましたか。

Ви вчилися вчора?

…はい、べんきょう
勉強しました。

– Так, вчився.

…いいえ、べんきょう
勉強しませんでした。

– Ні, не вчився.

- ⑧ 毎朝 何時に 起きますか。 О котрій годині ви встаєте зранку?
 …6時に 起きます。 – О шостій.

4. IM (час) に ДІЕСЛ

Якщо дієслово виражає одноразову дію, тоді час, коли відбувається ця дія, позначається часткою に. Частка に вживається, якщо до іменника, який стоїть перед нею, додається числівник. Також цю частку можна додавати до днів тижня, але це не обов'язково. Якщо до складу обставини часу не входить числівник, に не використовують.

- ⑨ 6時半に 起きます。 Я встаю о пів на сьому.
 ⑩ 7月2日に 日本へ 来ました。 Я приїхав до Японії 2 липня (урок 5).
 ⑪ 日曜日 [に] 奈良へ 行きます。 У неділю я поїду до Нари (урок 5).
 ⑫ きのう 勉強しました。 Вчора я вчився.

5. IM₁ から IM₂ まで

- 1) Частка から вказує на місце або час, з якого починається дія, а частка まで – на місце чи час, у якому дія закінчується.
 ⑬ 9時から 5時まで 働きます。 Я працюю з дев'ятої до п'ятої.
 ⑭ 大阪から 東京まで 3時間 かかります。
 Дорога з міста Осака до міста Токіо забирає три години.
 2) Частки から та まで не обов'язково повинні використовуватися разом.
 ⑮ 9時から 働きます。 Я працюю з дев'ятої.
 3) Іноді ~から, ~まで або ~から~まで використовують із です, яке додається відразу після них.
 ⑯ 銀行は 9時から 3時までです。 Банк працює з дев'ятої до третьої.
 ⑰ 昼休みは 12時からです。 Обідня перерва починається о дванадцятій.

6. IM₁ と IM₂

Частка と поєднує два іменники сурядним зв'язком.

- ⑱ 銀行の 休みは 土曜日と 日曜日です。
 Банк не працює у суботу та неділю.

7. РЕЧ ね

Частка ね ставиться в кінці речення, надаючи висловлюванню різні смислові відтінки. Вона передає приязнь до співрозмовника чи сподівання мовця на те, що співрозмовник з ним погодиться. В останньому випадку її часто використовують для підтвердження правдивості сказаного співрозмовником.

- ⑲ 毎日 10時ごろまで 勉強します。 Щодня я вчуся до десятої години.
 …大変ですね。 – Співчуваю, це, напевно, дуже важко.
 ⑳ 山田さんの 電話番号は 871 の 6813 です。
 …871 の 6813 ですね。
 Номер телефону пана Ямади – 871-6813.
 – 871-6813, так?

Урок 5

I. Нові слова та вирази

いきます	行きます	іти
きます	来ます	приходити
かえります	帰ります	іти додому, повертатися
がっこう	学校	школа
スーパー		супермаркет
えき	駅	станція, вокзал
ひこうき	飛行機	літак
ふね	船	корабель
でんしゃ	電車	поїзд, електричка
ちかてつ	地下鉄	метро
しんかんせん	新幹線	швидкісний експрес Сінкансен
バス		автобус
タクシー		таксі
じてんしゃ	自転車	велосипед
あるいて	歩いて	пішки
ひと	人	людина
ともだち	友達	друг
かれ	彼	він; друг (бойфренд)
かのじょ	彼女	вона; подруга (дівчина)
かぞく	家族	сім'я, родина
ひとりで	一人で	один, сам, самотійно
せんしゅう	先週	минулий тиждень, минулого тижня
こんしゅう	今週	цей тиждень, цього тижня
らいしゅう	来週	наступний тиждень, наступного тижня
せんげつ	先月	минулий місяць, минулого місяця
こんげつ	今月	цей місяць, цього місяця
らいげつ	来月	наступний місяць, наступного місяця
きょねん	去年	минулий рік, минулого року
ことし		цей рік, цього року
らいねん	来年	наступний рік, наступного року

いつ		коли
たんじょうび	誕生日	день народження
ふつう	普通	“звичайний” (пас зупиняється на ко
きゅうこう	急行	швидкий поїзд
とっきゅう	特急	експрес
つぎの	次の	наступний

どういたしました。

Нема за що. / Будь ласка (у відповідь на “Дякую”)

колія / платформа № —

назва міста на о-ві Кюсю
назва району в Кіото
назва станції неподалік від Осаки
Осакський замок

II. Переклад

Граматичні конструкції

5

1. Я (по)їду до Кіото.
2. Я (по)їду додому на таксі.
3. Я приїхав до Японії з родиною.

Приклади

1. Куди ви завтра їдете?
– Я їду до Нари.
2. Куди ви їздили в неділю?
– Нікуди не їздив.
3. Чим ви поїдете до Токіо?
– Я поїду експресом Сінкансен.
4. З ким ви поїдете до Токіо?
– Я їду з паном Ямада.
5. Коли ви приїхали до Японії?
– Я приїхав 25 березня.
6. Коли у вас день народження?
– 13 червня.

38

Діалог

Цей поїзд їде до станції Косієн?

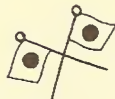
Сантос:	Вибачте. Скільки коштує (квиток) до Косієна?
Жінка:	350 єн.
Сантос:	350 єн? Дякую.
Жінка:	Будь ласка.

Сантос:	Вибачте. З якої колії відходить поїзд до станції Косієн?
Працівник станції:	З п'ятої.
Сантос:	Дякую.

Сантос:	Перепрошую, цей поїзд їде до Косієна?
Чоловік:	Ні. Наступний "звичайний" їде.
Сантос:	Зрозуміло. Дякую.

III. Довідкова інформація

しゅくさいじつ

祝祭日 НАЦІОНАЛЬНІ СВЯТА

5

がつついち
1月1日

がつだい げつよう び
1月第2月曜日 **

がつ にち
2月11日

がつはつ か
3月20日 *

がつ にち
4月29日

がつみっ か
5月3日

がつよつ か
5月4日

がついつ か
5月5日

がつだい げつよう び
7月第3月曜日 ***

がつだい げつよう び
9月第3月曜日 ***

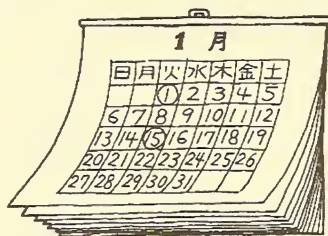
がつ にち
9月23日 *

がつだい げつよう び
10月第2月曜日 **

がつみっ か
11月3日

がつ にち
11月23日

がつ にち
12月23日

がんじつ
元日

せいじん ひ
成人の日

けんこく きねん ひ
建国記念の日

しゅんぶん ひ
春分の日

しょうわ ひ
昭和の日

けんぽう きねん ひ
憲法記念日

みどりの ひ
みどりの日

こどもの ひ
こどもの日

うみ ひ
海の日

けいろう ひ
敬老の日

しゅうぶん ひ
秋分の日

たいいく ひ
体育の日

ぶん か ひ
文化の日

きんろうかんしゃ ひ
勤労感謝の日

てんのうたんじょう び
天皇誕生日

Новий рік

День повноліття

День заснування держави

День весняного рівнодення

День Сьова

День Конституції

День зелені

День дітей

День моря

День поваги до літніх людей

День осіннього рівнодення

День фізкультури

День культури

День вшанування праці

День народження Імператора

39

* Змінюється залежно від року

** Другий понеділок місяця

*** Третій понеділок місяця

Якщо державне свято припадає на неділю, то наступний понеділок стає вихідним. Період святкових днів з 29 квітня по 5 травня називають Голдгенуїк ("Золотий тиждень"). У цей час деякі великі компанії надають своїм службовцям цілий тиждень вихідних.

IV. Граматика

1. IM (місце) へ 行きます/来ます/帰ります

Якщо дієслово означає рух до певного місця, частка へ ставиться після іменника-назви місця і вказує на напрямок руху.

- ① 京都へ 行きます。 Я поїду до (міста) Кіото.
② 日本へ 来ました。 Я приїхав до Японії.
③ うちへ 帰ります。 Я піду додому.

Примітка. Частка へ читається як え.

2. どこ[へ] も 行きません/行きませんでした

Якщо після питального слова ставиться частка も, а дієслово стоїть у заперечній формі, усе, на що вказує питальне слово, заперечується.

- ④ どこ [へ] も 行きません。 Я нікуди не піду.
⑤ 何も 食べません。 Я нічого не їм (урок 6).
⑥ だれも いません。 Тут нікого нема (урок 10).

3. IM (транспорт) で 行きます/来ます/帰ります

Частка で виражає спосіб дії. Якщо вона використовується перед дієсловом руху (いきます, きます, かえります тощо), то вказує на засіб пересування. Відповідно, іменник перед で означає вид транспорту.

- ⑦ 電車で 行きます。 Я поїду електричкою.
⑧ タクシーで 来ました。 Я приїхав на таксі.

Якщо рух відбувається пішки, використовують слово あるいて. У такому разі частка で не вживається.

- ⑨ 駅から 歩いて 帰りました。 Зі станції додому я йшов пішки.

4. IM (людина/тварина) と ДІЄСЛ

Частка と у цій конструкції означає “з”, “разом з”, як от:

- ⑩ 家族と 日本へ 来ました。 Я приїхав до Японії з сім'єю.

Якщо мовець виконує дію сам, то вживається вираз ひとりで. У такому разі частка と не використовується.

- ⑪ 一人で 東京へ 行きます。 Я поїду до Токіо сам.

5. いつ

Для того, щоб запитати про час, використовуються питальні слова із なん у складі, такі, як なんじ, なんようび та なんがつなんにち. Крім того, в таких запитаннях може вживатися питальне слово いつ (коли). Слово いつ не потребує після себе частки に.

⑫ いつ 日本へ 来ましたか。

Коли ви приїхали до Японії?

…3月25日に 来ました。

– 25 березня.

⑬ いつ 広島へ 行きますか。

Коли ви поїдете до Хіросіми?

…来週 行きます。

– Наступного тижня.

6. РЕЧ よ

Частка よ ставиться в кінці речення. Вона вживається, щоб виділити нову інформацію, якою не володіє співрозмовник, або щоб показати впевненість у власному судженні чи погляді.

⑭ この 電車は 甲子園へ 行きますか。

…いいえ、行きません。次の 普通ですよ。

Цей поїзд їде до Косіена?

– Ні. Наступний “звичайний” їде.

⑮ 無理な ダイエットは 体に よくないですよ。

Надмірна дієта шкідлива для здоров'я (урок 19).

Урок 6

I. Нові слова та вирази

たべます	食べます	їсти
のみます	飲みます	пити
すいます	吸います	палити, курити
[たばこを～]		[～ цигарки, тютюн]
みます	見ます	дивитися, бачити
ききます	聞きます	слухати, чути
よみます	読みます	читати
かきます	書きます	писати, малювати
かいます	買います	купувати
とります	撮ります	знімати
[しゃしんを～]	[写真を～]	[～ фотографії]
します		робити
あいます	会います	зустрічати(ся)
[ともだちに～]	[友達に～]	[～ з другом]
ごはん		їжа; прісна рисова каша
あさごはん	朝ごはん	сніданок
ひるごはん	昼ごはん	обід
ばんごはん	晩ごはん	вечеря
パン		хліб
たまご	卵	яйце
にく	肉	м'ясо
さかな	魚	риба
やさい	野菜	овочі
くだもの	果物	фрукти
みず	水	вода
おちゃ	お茶	чай, зелений чай
こうちゃ	紅茶	чорний чай
ぎゅうにゅう	牛乳	молоко
(ミルク)		
ジュース		сік
ビール		пиво
[お]さけ	[お]酒	алкогольні напої, саке

ビデオ		відео
えいが	映画	кіно, фільм
CD	(シーディー)	компакт-диск
てがみ	手紙	лист
レポート		звіт, доповідь, реферат
しゃしん	写真	фотографія
みせ	店	магазин, крамниця, сервісний заклад
レストラン		ресторан
にわ	庭	сад

しゅくだい	宿題	домашнє завдання (～を します робити домашнє завдання)
テニス		теніс (～を します грати в теніс)
サッカー		футбол (～を します грати у футбол)
[お]はなみ	[お]花見	ханами (традиція милуватися цвітінням сакури) (～を します милуватися цвітом сакури)

なに	何	що
いっしょに		разом
ちょっと		трохи
いつも		завжди, зазвичай
ときどき	時々	іноді

それから		потім; після цього
ええ		так
いいですね。		Це добре (вираження згоди, схвалення).
わかりました。		Зрозуміло.

◇ 会話 ◇ Діалог

何ですか。

Що? Так? Прошу? (у відповідь на
звертання співрозмовника з
проханням чи питанням).
Ну, побачимося. [До завтра.]

じゃ、また[あした]。

メキシコ
おおさかじょうこうえん
大阪城公園

Мексика
парк Осацького замку

II. Переклад

Граматичні конструкції

1. Я п'ю сік.
2. Я купую газети на станції.
3. Не поїдете разом зі мною до Кобе?
4. Трохи відпочиньмо.

6

Приклади

1. Ви курите?
– Ні, не курю.
2. Що ви їсте вранці?
– Я їм хліб та яйце.
3. Що ви їли сьогодні вранці?
– Нічого не їв.
4. Що ви робили в суботу?
– Вчив японську мову. Потім дивився фільм.
Що ви робили в неділю?
– Їздив з другом до Нари.
5. Де ви купили цю сумку?
– У Мексиці.
6. Не вип'єте зі мною пива?
– Так, давайте вип'ємо.

44

Діалог

Не підете з нами?

- Сато: Пане Міллер.
Міллер: Що?
Сато: Завтра ми з друзями збираємося піти милуватися сакурою. Не хочете піти з нами?
Міллер: Було б непогано. А куди ви ідете?
Сато: В парк Осацького замку.
Міллер: О котрій годині?
Сато: О десятій. Зустрінемося на станції "Парк Осацького замку".
Міллер: Зрозумів.
Сато: Тоді до завтра.

III. Довідкова інформація

食べ物 ПРОДУКТИ ХАРЧУВАННЯ

6

45

Японія імпортує більш ніж половину продуктів харчування.

Показники самозабезпечення за видами продуктів такі: зернові – 27 %, овочі – 79 %, фрукти – 39 %, м'ясо – 56 %, морепродукти – 59 % (за даними Міністерства сільського, лісового та рибного господарства на 2006 р.). Щодо зернових, то лише потреба в рисі забезпечується самостійно на 100 %.

IV. Граматика

1. IM を ДІЄСП (перехідне)

Частка を вживається для позначення прямого додатка при перехідному дієслові.

① ジュースを 飲みます。 Я п'ю сік.

Примітка. Літери を та お читаються однаково. Літера を використовується лише для запису цієї частки.

6

2. IM を します

Прямим додатком до дієслова します можуть бути різноманітні іменники. Дієслово します означає, що відбувається позначувана іменником дія.

1) “займатися” спортом, “грати”:

サッカーを します
トランプを します

грати у футбол
грати в карти

2) “проводити” певні зібрання:

パーティーを します
かいぎ
会議を します

влаштовувати вечірку
проводити збори

3) “робити” щось:

しゅくだい
宿題を します
しごと
仕事を します

робити домашнє завдання
виконувати роботу

46

3. 何^{なに}を しますか

Ця фраза використовується для запитання про те, що робить людина.

② げつようび なに
② 月曜日 何を しますか。 Що ви будете робити у понеділок?

きょうと い
…京都へ 行きます。 – Поїду до Кіото.

③ き の う なに
③ き の う 何を しましたか。 Що ви робили вчора?

…サッカーを しました。 – Грав у футбол.

Примітка. Обставину часу можна зробити темою речення, поставивши після нього частку は.

④ げつようび なに
④ 月曜日は 何を しますか。 У понеділок ви що будете робити?

きょうと い
…京都へ 行きます。 – Поїду до Кіото.

4. なん та なに

Слова なん та なに обидва означають “що”.

1) なん вживається у таких випадках:

(1) Коли після нього стоїть слово, яке починається на склад з рядків
た, だ чи な.

⑤ それは 何^{なん}ですか。

Що це?

⑥ 何^{なん}の 本^{ほん}ですか。

Про що ця книжка?

⑦ 寝^ねる まえに、
何^{なん}と 言^いいますか。

Що кажуть перед тим,
як лягати спати? (урок 21).

(2) Коли після нього стоїть лічильний суфікс.

⑧ テレサちゃんは 何歳^{なんさい}ですか。 Скільки років Терезі?

2) В усіх інших випадках вживається なに.

⑨ 何を^{なに} 買^かいますか。 Що ви купите?

5. IM (місце) で ДІЕСЛ

Якщо частка で стоїть після іменника із значенням місця, то вона вказує на місце, в якому відбувається дія.

⑩ 駅^{えき}で 新聞^{しんぶん}を 買^かいます。 Я купую газети на станції.

6. ДІЕСЛ ませんか

Ця конструкція використовується, якщо мовець хоче запросити співрозмовника до певної дії.

⑪ いっしょに 京都^{きょうと}へ 行^いきませんか。

…ええ、いいですね。

Не поїдете з нами (зі мною) до Кіото?

– Було б непогано (із задоволенням).

7. ДІЕСЛ ましょう

Ця конструкція використовується, щоб запросити співрозмовника зробити щось разом. Також за її допомогою можна погодитися на запрошення.

⑫ ちょっと 休^{やす}みましょう。 Трохи відпочиньмо.

⑬ いっしょに 昼^{ひる}ごはんを 食^たべませんか。

…ええ、食^たべましょう。

Не пообідаєте зі мною?

– Не відмовлюся. (Так, давайте поїмо.)

Примітка. Запрошення з використанням ДІЕСЛ ませんか ввічливіше щодо співрозмовника, ніж ДІЕСЛ ましょう.

8. お～

Як вже зазначалося в уроці 3, префікс お додається до слів, що стосуються співрозмовника або третьої особи, щоб висловити почуття поваги (напр., [お]くに країна).

Префікс お може вживатися з багатьма іншими словами, якщо мовець говорить ввічливо (напр., [お]さけ алкоголь, [お]はなみ милування цвітінням сакури).

Є декілька слів, які вживаються з префіксом お, але не мають відтінку ввічливості (напр., おちゃ чай, おかね гроші).

Урок 7

I. Нові слова та вирази

きります	切ります	різати
おくります	送ります	відправляти, відсилати
あげます		давати, дарувати (річ)
もらいます		отримувати (річ)
かします	貸します	позичати (давати у борг, напрокат)
かります	借ります	позичати (брати у борг, напрокат)
おしえます	教えます	викладати; навчати
ならいます	習います	вивчати
かけます		дзвонити
[でんわを～]	[電話を～]	[телефонувати]
て	手	рука
はし		палички для їжі
スプーン		ложка
ナイフ		ніж
フォーク		виделка
はさみ		ножиці
ファクス		факс
ワープロ		вапуρο (японська друкарська машинка)
パソコン		комп'ютер
パンチ		діркопробивач
ホッチキス		степлер
セロテープ		скотч
けしゴム	消しゴム	гумка (для стирання)
かみ	紙	папір
はな	花	квітка
シャツ		сорочка
プレゼント		подарунок
にもつ	荷物	багаж, посилка
おかね	お金	гроші
きっぷ	切符	квиток (на транспорт)
クリスマス		Різдво

ちち	父	(мій) батько
はは	母	(моя) мати
おとうさん	お父さん	(чужий) батько
おかあさん	お母さん	(чужа) мати
もう		вже
まだ		ще не
これから		зараз, відтепер, скоро

[~,] すてきですね。 Яке прекрасне [~]!

◇ 会話 ◇ Діалог

ごめんください。	Вибачте. / Чи є хто вдома? / Дозвольте увійти (використовується гостем).
いらっしやい。	Ласкаво просимо.
どうぞお上がりください。	Заходьте, будь ласка.
^{しつれい} 失礼します。	Дозвольте. / Дякую (букв.: Вибачте, що турбую.)
[~は] いかがですか。	Як щодо [~]? / Дозвольте запропонувати вам [~].
いただきます。	Дякую, із задоволенням спробую (цей вислів завжди використовується перед тим, як починають їсти або пити).
^{りょこう} 旅行	подорож, мандрівка
^{みやげ} お土産	(~をします подорожувати)
	сувенір; подарунок

ヨーロッパ	Європа
スペイン	Іспанія

II. Переклад

Граматичні конструкції

1. Я пишу листи на вапуро.
2. Я (по)дарую квіти пані Кімурі.
3. Я отримав шоколадні цукерки від пані Карини.

Приклади

7

1. Ви вивчали японську мову за допомогою телебачення?
– Ні, за допомогою радіо.
2. Ви пишете доповідь японською мовою?
– Ні, англійською.
3. Як буде “goodbye” японською мовою?
– “Сайонара”.
4. Кому ви (на)пишете різдвяні листівки?
– Родині та друзям.
5. Що це у вас?
– Це записник. Я отримав його від пана Ямади.
6. Ви вже купили квитки на Сінкансен?
– Так, вже купив.
7. Ви вже пообідали?
– Ще ні. Зараз збираюся поїсти.

50

Діалог

Перепрошую, дозвольте увійти

Хосе Сантос:	Перепрошую, дозвольте увійти.
Ямада Ітіро:	Ласкаво просимо. Проходьте, будь ласка.
Хосе Сантос:	Дякую.

Ямада Томоко:	Як щодо кави?
Марія Сантос:	Дякую.

Ямада Томоко:	Будь ласка.
Марія Сантос:	Дякую, із задоволенням спробую.
Яка красива ложка!
Ямада Томоко:	Так, я отримала її в подарунок від мого колеги.
Це сувенір, привезений з подорожі до Європи.

II. Переклад

Граматичні конструкції

1. Я пишу листи на вапуро.
2. Я (по)дарую квіти пані Кімурі.
3. Я отримав шоколадні цукерки від пані Карини.

Приклади

1. Ви вивчали японську мову за допомогою телебачення?
– Ні, за допомогою радіо.
2. Ви пишете доповідь японською мовою?
– Ні, англійською.
3. Як буде “goodbye” японською мовою?
– “Сайонара”.
4. Кому ви (на)пишете різдвяні листівки?
– Родині та друзям.
5. Що це у вас?
– Це записник. Я отримав його від пана Ямади.
6. Ви вже купили квитки на Сінкансен?
– Так, вже купив.
7. Ви вже пообідали?
– Ще ні. Зараз збираюся поїсти.

50

Діалог

Перепрошую, дозвольте увійти

Хосе Сантос:	Перепрошую, дозвольте увійти.
Ямада Ітіро:	Ласкаво просимо. Проходьте, будь ласка.
Хосе Сантос:	Дякую.

Ямада Томоко:	Як щодо кави?
Марія Сантос:	Дякую.

Ямада Томоко:	Будь ласка.
Марія Сантос:	Дякую, із задоволенням спробую.
Яка красива ложка!
Ямада Томоко:	Так, я отримала її в подарунок від мого колеги.
Це сувенір, привезений з подорожі до Європи.

IV. Граматика

1. **ІМ (знаряддя/спосіб) で ДІЄСЛ**

Частка **で** вказує на знаряддя чи спосіб, за допомогою якого виконується дія.

- ① はし^{はし}で 食^たべます。 Я їм паличками.
② 日本語^{にほんご}で レポート^{りぽうと}を 書^かきます。 Я пишу звіт японською мовою.

7

2. **“Слово / РЕЧ” は ~語^ごで 何^{なん}ですか**

Таке питальне речення використовують для того, щоб запитати про переклад слова чи речення іншою мовою.

- ③ 「ありがとう」は 英語^{えいご}で 何^{なん}ですか。 Як буде “ありがとう”
англійською?
… 「Thank you」です。 – “Thank you”.
④ 「Thank you」は 日本語^{にほんご}で 何^{なん}ですか。 Як буде “Thank you”
японською?
… 「ありがとう」です。 – “ありがとう”.

3. **ІМ (людина) に あげます та ін.**

Якщо вживаються такі дієслова, як **あげます**, **かします**, **おしえます** тощо, завжди є людина, якій мовець щось дає, позичає, викладає тощо. На таку людину вказує частка **に**.

- ⑤ 山田^{やまだ}さんは 木村^{きむら}さんに
花^{はな}を あげました。 Пан Ямада подарував квіти
пані Кімурі.
⑥ イー^いさんに 本^{ほん}を 貸^かしました。 Я позичив книгу панові І.
⑦ 太郎^{たろう}君^{くん}に 英語^{えいご}を 教^{おし}えます。 Я викладаю англійську мову
Таро.

Примітка. У реченнях із дієсловами **おきます**, **でんわを かけます** тощо іменником, на який спрямована дія, може бути не людина, а певне місце. У такому разі замість частки **に** іноді використовується частка **へ**.

- ⑧ 会社^{かいしゃ}に 電話^{でんわ}を かけます。 Я (за)телефоную на фірму.
(へ)

4. IM (людина) にももらいます та ін.

Такі дієслова, як もらいます, かります та ならいます, виражають дію з погляду отримувача. Частка に вказує на особу, від якої отримують щось.

- ⑨ 木村さんは 山田さんに 花を もらいました。

Пані Кімура отримала квіти від пана Ямади.

- ⑩ カリナさんに CD を 借りました。

Я позичив (взяв послухати) диски у пані Карини.

- ⑪ ワンさんに 中国語を 習います。

Я навчаюсь китайської мови у пана Вана.

Іноді замість частки に використовується частка から. Якщо джерелом дії є організація, наприклад, школа чи підприємство, то вживається лише から.

- ⑫ 木村さんは 山田さんから 花を もらいました。

Пані Кімура одержала квіти від пана Ямади.

- ⑬ 銀行から お金を 借りました。

Я позичив гроші в банку.

5. もう ДІЄСЛ ました

Слово もう означає “вже” та вживається разом з конструкцією ДІЄСЛ ました. У такому разі ДІЄСЛ ました означає, що дія вже закінчилась. Відповідями на запитання типу もう ДІЄСЛ ましたか є фрази はい、もう ДІЄСЛ ました чи いいえ、まだです.

- ⑭ もう 荷物を 送りましたか。 Ви вже відіслали посилку?

…はい、[もう] 送りました。 – Так, вже відіслав.

…いいえ、まだです。 – Ні, ще не відіслав.

Для заперечної відповіді на таке запитання не можна вживати конструкцію ДІЄСЛ ませんでした, оскільки вона означає, що дія просто не виконувалася, а не те, що вона ще не закінчена.

Урок 8

I. Нові слова та вирази

ハンサム[な]		красивий, привабливий (про чоловіка)
きれい[な]		красивий, чистий
しずか[な]	静か[な]	тихий
にぎやか[な]		шумний, людний, пожвавлений
ゆうめい[な]	有名[な]	відомий
しんせつ[な]	親切[な]	добрий, люб'язний, доброзичливий
げんき[な]	元気[な]	здоровий, бадьорий
ひま[な]	暇[な]	вільний (час)
べんり[な]	便利[な]	зручний
すてき[な]		прекрасний, чудовий, красивий
おおきい	大きい	великий
ちいさい	小さい	маленький
あたらしい	新しい	новий
ふるい	古い	старий (про неістоти)
いい (よい)		добрий, гарний
わるい	悪い	поганий
あつい	暑い	спекотний, жаркий
	熱い	гарячий
さむい	寒い	холодний (про температуру повітря)
つめたい	冷たい	холодний (на дотик)
むずかしい	難しい	складний, важкий
やさしい	易しい	легкий, нескладний, простий
たかい	高い	високий, дорогий (про ціну)
やすい	安い	дешевий
ひくい	低い	низький
おもしろい		цікавий, смішний
おいしい		смачний
いそがしい	忙しい	зайнятий (про нестачу часу)
たのしい	楽しい	веселий, радісний, приємний
しろい	白い	білий
くろい	黒い	чорний
あかい	赤い	червоний
あおい	青い	синій, блакитний
さくら	桜	сакура (японська вишня)
やま	山	гора

まち	町	місто
たべもの	食べ物	їжа
くるま	車	автомобіль, транспортний засіб
ところ	所	місце
りょう	寮	гуртожиток
べんきょう	勉強	навчання, заняття
せいかつ	生活	життя, побут
[お] しごと	[お] 仕事	робота (~を します працювати)

どう	як
どんな～	який ~, що за ~
どれ	котрий, який (з трьох чи більше предметів)

とても	дуже
あまり	не дуже (використовується із заперечною формою)

そして	також, до того ж (вживається для поєднання речень)
～が、～	～, але ～

おげんきですか。 お元気ですか。 そうですね。	Як справи? (букв.: Чи Ви здорові?) Так. / Ну... / Як Вам сказати... (використовується для підтримання розмови або заповнення паузи, часто не перекладається)
----------------------------	--

55

◇ 会話 ◇ Діалог

日本の生活に慣れましたか。	Ви вже звикли до життя в Японії?
[～、]もう一杯いかがですか。	Не бажаєте ще чашку (чарку) [～]?
いいえ、けっこうです。	Ні, дякую.
もう～です[ね]。	Вже ~ [, чи не так?].
そろそろ失礼します。	Вже час іти.
またいらっしゃってください。	Приходьте ще.

ふじさん
富士山びわこ
琵琶湖シャンハイ
「七人の侍」きんかくじ
金閣寺

гора Фудзі, найвища гора в Японії
озеро Біва, найбільше озеро в Японії
Шанхай (上海)
“Сім самураїв”, класичний фільм
режисера Акіри Куросави
Золотий павільйон, відомий храм у
Кіото

II. Переклад

Граматичні конструкції

1. Сакура красива.
2. Гора Фудзі висока.
3. Сакура – красива квітка.
4. Гора Фудзі – висока гора.

8

Приклади

1. В Осаці людно?
– Так, людно.
2. Вода озера Біва чиста?
– Ні, не дуже чиста.
3. У Пекіні зараз холодно?
– Так, дуже холодно.
У Шанхаї також холодно?
– Ні, не дуже холодно.
4. Цей словник хороший?
– Ні, не дуже хороший.
5. Як вам токійське метро?
– Чисте, до того ж зручне.
6. Учора я дивився фільм.
– Який фільм?
“Сім самураїв” – старий, але дуже цікавий фільм.
7. Котра з парасольок належить пану Міллеру?
– Он та синя парасолька.

56

Діалог

Вже час іти

Ямада Ітіро:	Пані Маріє, ви вже звикли до життя в Японії?
Марія Сантос:	Так. Щодня дуже цікаво.
Ямада Ітіро:	Справді? Пане Сантос, а як ваша робота?
Хосе Сантос:	Ну, доводиться багато працювати, але цікаво.

Ямада Томоко:	Може, ще одну чашечку кави?
Марія Сантос:	Ні, дякую.

Хосе Сантос:	О, вже восьма година. Нам час іти.
Ямада Ітіро:	Справді?
Марія Сантос:	Дуже дякую за сьогоднішній день.
Ямада Томоко:	Нема за що. Приходьте ще.

III. Довідкова інформація

色・味 КОЛІР・СМАК

色 Колір

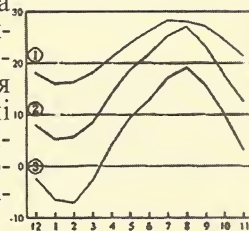
Іменник	Прикметник	Іменник	Прикметник
しろ 白 білий колір	しろ 白い	きいろ 黄色 жовтий колір	きいろ 黄色い
くろ 黒 чорний колір	くろ 黒い	ちゃいろ 茶色 коричневий колір	ちゃいろ 茶色い
あか 赤 червоний колір	あか 赤い	ピンク рожевий колір	—
あお 青 блакитний колір	あお 青い	オレンジ оранжевий колір	—
みどり 緑 зелений колір	—	グレー сірий колір	—
むらさき 紫 фіолетовий колір	—	ベージュ бежевий колір	—

味 Смак

春・夏・秋・冬 Весна, літо, осінь, зима

В Японії виразні чотири пори року: весна (березень, квітень, травень), літо (червень, липень, серпень), осінь (вересень, жовтень, листопад) і зима (грудень, січень, лютий). Середня температура в різних частинах країни у різні пори року різна, але повсюди серпень – найспекотніший місяць, а січень і лютий – найхолодніші. Динаміка зміни середньої температури майже повсюди однакова (див. графік). За уявленням японців “влітку – жарко”, “восени – прохолодно”, “взимку – холодно”, а “навесні – тепло”.

- ① Наха (Окінава)
- ② Токіо
- ③ Абасірі (Хоккайдо)

IV. Граматика

1. Прикметники

Прикметники можуть виконувати в реченні функцію 1) присудка або 2) означення та залежно від типу закінчення поділяються на дві групи: *い*-прикметники (предикативні прикметники), що мають закінчення *い*, та *な*-прикметники (напівпредикативні прикметники), що мають закінчення *な*.

2. **IM** は **な-ПРИКМ** [な] です
IM は **い-ПРИКМ** (～い) です

1) Допоміжне дієслово **です** в кінці речення, в якому присудок виражений прикметником, вказує на ввічливе ставлення мовця до співрозмовника. Перед **です** *い*-прикметники не змінюють своєї форми, а *な*-прикметники перед ним втрачають закінчення *な*.

① ^{せんせい}ワット先生^{しんせつ}は 親切^{しんせつ}です。 Пан Ватт доброзичливий.

② ^{ふじさん}富士山^{たか}は 高い^{たか}です。 Гора Фудзі висока.

Допоміжне дієслово **です** вказує на теперішній час та використовується у стверджувальних реченнях.

2) *な*-ПРИКМ [な] **じゃ** **ありません**

Заперечною формою для *な*-ПРИКМ **です** є *な*-ПРИКМ [な] **じゃ** **ありません** (або *な*-ПРИКМ [な] **では** **ありません**).

③ あそこは 静か^{しずか}じゃ **ありません**。 Там не тихо.
(では)

3) *い*-ПРИКМ (～い) **です** → **～くないです**

Щоб утворити заперечну форму від *い*-ПРИКМ (～い) **です**, закінчення *い* треба змінити на *くない*.

④ この 本^{ほん}は おもしろ^{おもしろ}くない^くいです。 Ця книга нецікава.

Заперечною формою для *いいです* є форма *よくないです*.

4) Питальні речення з прикметником у ролі присудка утворюються за тим самим принципом, що й речення з іменниковим або дієслівним присудком. У відповіді потрібно повторити прикметник, що був у запитанні. Неправильно буде відповісти просто **そうです** або **そうじゃありません**.

⑤ ^{さむ}ペキン^{さむ}は 寒い^{さむ}ですか。 У Пекіні холодно?

…はい、寒い^{さむ}です。 – Так, холодно.

⑥ ^{びわこ}琵琶湖^{みず}の 水^{みず}は きれい^{きれい}ですか。 Вода в озері Біва чиста?

…いいえ、きれい^{きれい}じゃ **ありません**。 – Ні, не чиста.

3. **な-ПРИКМ** **な** **IM**
い-ПРИКМ (～い) **IM**

Коли прикметник ставиться перед іменником, то стає його означенням. Перед іменником *な*-ПРИКМ потребує закінчення *な*.

⑦ ^{せんせい}ワット先生^{しんせつ}は 親切^{しんせつ}な ^{せんせい}先生^{せんせい}です。 Пан Ватт – добрий учитель.

⑧ ^{ふじさん}富士山^{たか}は 高い^{たか} ^{やま}山^{やま}です。 Гора Фудзі – висока гора.

4. とても / あまり

Прислівники とても таあまり вказують на ступінь ознаки. Вони передують прикметникам, до яких відносяться.

Прислівник とても використовується у стверджувальних реченнях і має значення “дуже”. Прислівник あまり вживається в заперечних реченнях і у поєднанні із заперечною формою прикметника означає “не дуже”.

⑨ ペキン ^{さむ} は とても 寒 ^{さむ} いです。	У Пекіні дуже холодно.
⑩ これは とても 有名 ^{ゆうめい} な 映画 ^{えいが} です。	Це дуже відомий фільм.
⑪ シャンハイ ^{だいがく} は あまり 寒 ^{さむ} くないです。	У Шанхаї не дуже холодно.
⑫ さくら大学 ^{だいがく} は あまり 有名 ^{ゆうめい} な 大学 ^{だいがく} じゃありません。	Університет Сакура – не дуже відомий університет.

5. IM は とうですか

У такий спосіб запитують про враження чи думку про річ, місце, людину, які співрозмовник використовував, відвідував чи зустрічав.

⑬ 日本 ^{にほん} の 生活 ^{せいがつ} は とうですか。	Як вам життя в Японії?
…楽しい ^{たの} いです。	– Подобається.

6. IM₁ は どん^な IM₂ ですか

Цим питанням мовець просить співрозмовника описати або пояснити IM₁. IM₂ позначає категорію, до якої належить IM₁. Після питального слова どん^な завжди стоїть іменник.

⑭ 奈良 ^{なら} は どん ^な 町 ^{まち} ですか。	Яке це місто – Нара?
…古い ^{ふる} 町 ^{まち} です。	– Це старовинне місто.

7. PECH₁ が、PECH₂

Сполучна частка が перекладається як “але”, “однак” і використовується, щоб з’єднувати речення.

⑮ 日本 ^{にほん} の 食 ^た べ物 ^{もの} は	Японська їжа смачна,
おいしい ^{たか} ですが、 高 ^{たか} いです。	однак дорого коштує.

8. どれ

Питальне слово どれ вживають, щоб попросити співрозмовника вибрати або вказати на один з двох чи більше предметів, конкретно названих чи вказаних.

⑯ ミラーさんの 傘 ^{かさ} はどれですか。	Яка з парасольок пана Міллера?
…あの 青 ^{あお} い 傘 ^{かさ} です。	– Он та синя парасолька.

Урок 9

I. Нові слова та вирази

わかります		розуміти
あります		мати, бути (у наявності у когось)
すき[な]	好き[な]	любити; улюблений
きらい[な]	嫌い[な]	не любити; той, що не подобається, неависний
じょうず[な]	上手[な]	вправний, вмілий
へた[な]	下手[な]	невмілий
りょうり	料理	страва, приготування їжі, кулінарія
のみもの	飲み物	напій
スポーツ		спорт (～を します займатися спортом)
やきゅう	野球	бейсбол (～を します грати у бейсбол)
ダンス		танець (～を します танцювати)
おんがく	音楽	музика
うた	歌	пісня
クラシック		класична музика
ジャズ		джаз
コンサート		концерт
カラオケ		караоке
かぶき	歌舞伎	Кабукі (японський традиційний музичний театр)
え	絵	картина, малюнок
じ	字	буква, літера
かんじ	漢字	ієрогліф
ひらがな		азбука хірагана
かたかな		азбука катакана
ローマじ	ローマ字	латинські літери
こまかい おかね	細かい お金	дрібні гроші
チケット		квиток (на концерт, в кіно тощо)
じかん	時間	час
ようじ	用事	справа (яку треба зробити)
やくそく	約束	домовленість, обіцянка

ごしゅじん	ご主人	(чужий) чоловік
おっと／しゅじん	夫／主人	(мій) чоловік
おくさん	奥さん	(чужа) дружина
つま／かない	妻／家内	(моя) дружина
こども	子ども	дитина
よく		добре; часто
だいたい		приблизно, загалом
たくさん		багато
すこし	少し	трохи, мало
ぜんぜん	全然	зовсім не (із запереченням)
はやく	早く、速く	рано (прокинутися), швидко (бігати)

～から
どうして

тому що ~, через те, що ~
чому

ざんねんです[ね]。残念です[ね]。
すみません。

Прикро. / Дуже шкода.
Вибачте.

◇ 会話 ◇ Діалог

もしもし	алло
ああ	Ой! Ох! А-а (вигук, що виражає легке здивування)
いっしょに いかがですか。	Не хочете приєднатися?
[~]は ちょっと・・・。	[~] трохи незручно, боюся, що... (ввічлива відмова)
だめですか。	Ви не можете? Не вийде? (уточнення відмови співрозмовника)
また ^{こんど} ^{ねが} お願いします。	Давайте наступного разу. / Може, іншого разу (завершення ввічливої відмови від запрошення).

おざわ せいじ
小沢 征爾

відомий японський диригент
(1935–)

II. Переклад

Граматичні конструкції

1. Я люблю італійську кухню.
2. Я трохи розумію японську мову.
3. Сьогодні у моєї дитини день народження, тому я раніше піду додому.

9

Приклади

1. Ви любите алкогольні напої?
– Ні, не люблю.
2. Який вид спорту вам подобається?
– Мені подобається футбол.
3. Пані Карина гарно малює?
– Так, [пані Карина] дуже гарно малює.
4. Ви розумієте індонезійську мову, пане Танака?
– Ні, зовсім не розумію.
5. У вас є дрібні гроші?
– Ні, немає.
6. Ви щоранку читаєте газети?
– Ні, немає часу, тому не читаю.
7. Чому ви вчора рано пішли?
– Тому що у мене були справи.

62

Діалог

Дуже шкода

- Міллер: Алло, це Міллер.
Кімура: А, пане Міллер. Добрий вечір. Як ся маєте?
Міллер: Добре, дякую.
Е... Пані Кімура, ви не хотіли б піти зі мною на концерт Одзави Сейдзі?
Кімура: Добре, а коли?
Міллер: У наступну п'ятницю увечері.
Кімура: У п'ятницю?
У п'ятницю увечері, кажете...
Міллер: Що, не вийде?
Кімура: Так, я вже домовилася з другом...
Міллер: Справді? Дуже шкода.
Кімура: Так. Давайте якось наступного разу.

III. Довідкова інформація

音楽・スポーツ・映画 MUZIKA・SPORT・KINO

音楽 Музыка

映画 Кино

ポップス	поп-музика	SF	науково-фантастичний фільм
ロック	рок	ホラー	фільм жахів
ジャズ	джаз	アニメ	аніме
ラテン	латиноамериканська	ドキュメンタリー	документальний фільм
	музика	恋愛	мелодрама
クラシック	класична музика	ミステリー	містерія
民謡	народна музика	文芸	екранізація літературного твору
演歌	японський романс (енка)	戦争	фільм про війну
ミュージカル	мюзикл	アクション	бойовик
オペラ	опера	喜劇	комедія

9

63

スポーツ Спорт

ソフトボール	софтбол	野球	бейсбол
サッカー	футбол	卓球/ピンポン	настільний теніс
ラグビー	регбі	相撲	сумо
バレーボール	волейбол	柔道	дзюдо
バスケットボール	баскетбол	剣道	кендо (японське фехтування на мечях)
テニス	теніс	水泳	плавання
ボーリング	боулінг		
スキー	лижі		
スケート	ковзани		

IV. Граматика

1. IM があります／わかります
IM が好きです／嫌いです／上手です／下手です

Додаток (об'єкт, на який спрямована дія), що відноситься до перехідного дієслова, оформляється часткою を. Однак додатки, що належать до таких дієслів, як あります та わかります, вживаються з часткою が. Такі прикметники, як すきです, きれいです, じょうずです та へたです, також потребують додатка із часткою が. Дієслова та прикметники, додатки яких оформляються часткою が, виражають здатність, наявність, бажання, уподобання.

- ① わたしは イタリア料理が 好きです。 Я люблю італійську кухню.
② わたしは 日本語が わかります。 Я розумію японську мову.
③ わたしは 車が あります。 У мене є машина.

2. どんな IM

Крім значення, розглянутого в уроці 8, питальне слово どんな також може використовуватися для того, щоб попросити співрозмовника вказати на один предмет з групи, яку позначає IM після питального слова どんな.

- ④ どんな スポーツが 好きですか。 Який вид спорту вам подобається?
...サッカーが 好きです。 - Мені подобається футбол.

3. よく／だいたい／たくさん／少し／あまり／全然

Ці прислівники вживаються перед дієсловами, яких вони стосуються. Використовуються вони за такою схемою.

ступінь	прислівник + стверджувальна форма	прислівник + заперечна форма
↑ високий	よく わかります だいたい わかります	
↓ низький	すこし わかります	あまり わかりません ぜんぜん わかりません
кількість	прислівник + стверджувальна форма	прислівник + заперечна форма
↑ багато	たくさん あります	
↓ мало	すこし あります	あまり ありません ぜんぜん ありません

⑤ 英語が よく わかります。	Я добре розумію англійську.
⑥ 英語が 少し わかります。	Я трохи розумію англійську.
⑦ 英語が あまり わかりません。	Я погано розумію англійську.
⑧ お金が たくさん あります。	У мене багато грошей.
⑨ お金が 全然 ありません。	У мене зовсім немає грошей.

Примітка. Прислівники すこし та ぜんぜん також можуть вживатися разом з прикметниками.

⑩ ここは 少し 寒いです。	Тут трохи холодно.
⑪ あの 映画は 全然 おもしろくないです。	Той фільм зовсім нецікавий.

9

4. **РЕЧ₁** から、**РЕЧ₂**

Частка **から** поєднує два речення, що мають причинно-наслідковий зв'язок, тобто РЕЧ₁ є причиною для РЕЧ₂.

⑫ 時間が ありませんから、
新聞を 読みません。	Оскільки у мене немає часу,
я не читаю газети.
⑬ 毎朝 新聞を 読みますか。
…いいえ、読みません。	Ви щоранку читаете газети?
– Ні, не читаю.
時間が ありませんから。	Оскільки не маю часу.

5. どうして

Питальне слово どうして (“чому”) використовується для того, щоб з'ясувати причину. Відповідь на таке питання потребує **から** в кінці речення.

⑭ どうして 朝 新聞を
読みませんか。	Чому ви не читаете вранці
газети?
…時間が ありませんから。	– Тому що немає часу.

Питання どうしてですか використовується, щоб з'ясувати причину сказаного співрозмовником.

⑮ きょうは 早く 帰ります。	Я сьогодні піду додому раніше.
…どうしてですか。	– Чому?
子どもの 誕生日ですから。	Тому що сьогодні день
народження у моєї дитини.

65

Урок 10

I. Нові слова та вирази

います		бути, знаходитися, існувати (про живі істоти)
あります		бути, знаходитися (про неживі істоти)
いろいろ[な]		різний, різноманітний
おとこの ひと	男の 人	чоловік
おんなの ひと	女の 人	жінка
おとこの こ	男の 子	хлопчик
おんなの こ	女の 子	дівчинка
いぬ	犬	собака
ねこ	猫	кішка
き	木	дерево
もの	物	рід
フィルム		фотоплівка
でんち	電池	батарейка
はこ	箱	коробка, скриня, скринька
スイッチ		вимикач
れいぞうこ	冷蔵庫	холодильник
テーブル		стіл
ベッド		ліжко
たな	棚	полиця
ドア		двері
まど	窓	вікно
ポスト		поштова скринька
ビル		будівля, споруда
こうえん	公園	парк
きっさてん	喫茶店	кав'ярня
ほんや	本屋	книгарня
～や	～屋	～ магазин
のりば	乗り場	зупинка (таксі, громадського транспорту)
けん	県	префектура

うえ	上	верх, зверху
した	下	низ, знизу
まえ	前	передня частина, спереду
うしろ		задня частина, ззаду
みぎ	右	правий, праворуч, правий бік
ひだり	左	лівий, ліворуч, лівий бік
なか	中	в, всередині
そと	外	зовні
となり	隣	поряд, по сусідству
ちかく	近く	близько, поблизу
あいだ	間	між, посеред, поміж
～や～[など]		～, ～ тощо
いちばん～		най～ (いちばん уе верхній, той, що розташований найвище)
～だんめ	～段目	(порядковий номер) – полиця (だん – рахівне слово для полиць)

◇ 会話 ◇ Діалог

[どうも] すみません。	Дуже дякую (тут виражає подяку)
チリソース	соус чилі, гострий соус
^{おく} 奥	у глибині
スパイス・コーナー	відділ спецій

67

^{とうきょう} 東京ディズニーランド	Токійський Діснейленд
ユニバー・ストア	вигаданий супермаркет

II. Переклад

Граматичні конструкції

1. Там є пані Сато.
2. На столі є (стоїть / лежить) фотографія.
3. Моя сім'я в Нью-Йорку.
4. Токійський Діснейленд розміщений у префектурі Тіба.

10

Приклади

1. Отам стоїть чоловік. Хто він?
– Це пан Мацумото з фірми ІМС.
2. Тут поблизу є телефон?
– Так, отам.
3. Хто є в саду?
– Нікого немає. Тільки кішка.
4. Що в коробці?
– Старі листи, фотографії тощо.
5. Де пан Міллер?
– У залі засідань.
6. Де розташована пошта?
– Біля станції. Перед банком.

68

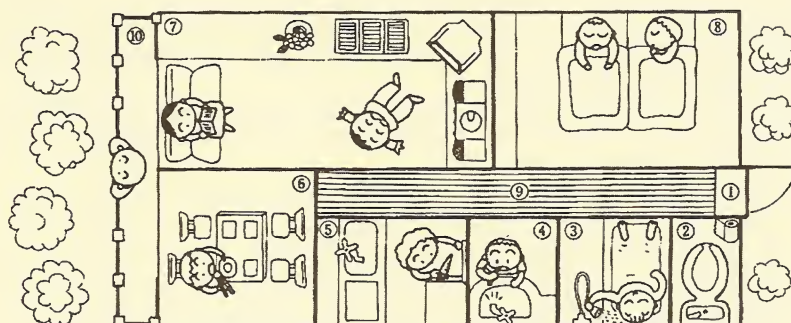
Діалог

У вас немає соусу чилі?

- Міллер: Вибачте, де розташований магазин "Юньюя"?
Жінка: Магазин "Юньюя"?
Бачите отам білий будинок?
Він у тому будинку.
- Міллер: Зрозуміло. Дуже дякую.
Жінка: Нема за що.
-
- Міллер: Вибачте, у вас є соус чилі?
Продавець: Так.
Праворуч у глибині є відділ спецій.
Соус чилі на другій полиці знизу.
- Міллер: Зрозуміло. Дякую.

III. Довідкова інформація

うちの中 ^{なか} У БУДИНКУ

① 玄関 ^{げんかん}	передпокій	⑥ 食堂 ^{しょくどう}	їдальня
② トイレ ^{toire}	туалет	⑦ 居間 ^{いま}	вітальня
③ 風呂場 ^{ふろば}	ванна кімната	⑧ 寝室 ^{しんしつ}	спальня
④ 洗面所 ^{せんめんじょ}	умивальня	⑨ 廊下 ^{ろうか}	коридор
⑤ 台所 ^{だいどころ}	кухня	⑩ ベランダ	балкон

10

Як користуватися японською ванною

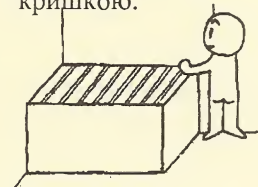
- ① Перед тим, як приймати ванну, необхідно вимитися з милом та губкою.

- ② В самій ванні не можна користуватися милом чи шампунем. Ванна призначена для того, щоб прогрітися і розслабитися.

- ③ Гарячою ванною користуються по черзі декілька чоловік, тому, вийшовши з ванни, треба не спускати воду і закрити ванну кришкою.

Як користуватися японським туалетом

туалет в японському стилі

туалет в європейському стилі

69

IV. Граматика

1. IM が あります/います

Цю конструкцію використовують для повідомлення про наявність / присутність якогось предмета або живого об'єкта. Відповідні предмети або живі об'єкти оформляються у такому реченні часткою が та виконують функцію підмета.

1) Дієслово あります використовується, якщо йдеться про неживі речі, які не можуть самостійно пересуватися. До цієї категорії належать предмети, рослини, місця тощо.

- ① コンピューターが あります。 Є комп'ютер.
- ② ^{さくら}桜が あります。 Є сакура.
- ③ ^{こうえん}公園が あります。 Є парк.

2) Якщо йдеться про живих істот (людей, тварин), які можуть самостійно пересуватися, використовується дієслово います.

- ④ ^{おとこ}男の ^{ひと}人が います。 Є чоловік.
- ⑤ ^{いぬ}犬が います。 Є собака.

2. IM₁ (місце) に IM₂ が あります/います

1) На місцезнаходження IM₂ вказує частка に.

- ⑥ わたしの ^{へや}部屋に ^{つくえ}机が あります。 У моєї кімнати є стіл.
- ⑦ ^{じむしょ}事務所に ミラーさんが います。 В офісі є пан Міллер.

2) Використовуючи цю конструкцію, можна спитати про місцезнаходження людей чи речей. Питальний займенник なに вживається для предметів, だれ – для людей.

- ⑧ ^ち地下に ^{なに}何が ありますか。 Що на підземному поверсі?
- …^{レストラン}レストランが あります。 – Там є ресторан.
- ⑨ ^{うけつけ}受付に ^{だれ}だれが いますか。 Хто в приймальні?
- …^{きむら}木村さんが います。 – Пані Кімура.

3. IM₁ は IM₂ (місце) に あります/います

1) У цій конструкції мовець робить IM₁ темою речення й пояснює, де IM₁ розташоване. Темою речення має бути щось, що вже є відомим як мовцю, так і співрозмовнику. Після IM₁ вживається не частка が, що оформляє підмет в реченні, а частка は, що вказує на тему висловлювання.

- ⑩ ^{とうきょう}東京ディズニーランドは Токійський Діснейленд
- ^{ちば}千葉県に あります。 розміщений у префектурі Тіба.
- ⑪ ミラーさんは ^{じむしょ}事務所に います。 Пан Міллер в офісі.

2) Наступна модель речення використовується, щоб запитати, де знаходиться IM₁.

- ⑫ ^{とうきょう}東京ディズニーランドは Де розташований Токійський
- どこに ありますか。 Діснейленд?
- …^{ちば}千葉県に あります。 – У префектурі Тіба.
- ⑬ ミラーさんは どこに いますか。 Де пан Міллер?
- …^{じむしょ}事務所に います。 – В офісі.

Примітка. Допоміжне дієслово です іноді використовується замість дієслова-присудка, коли останнє може бути зрозумілим з контексту. У такому разі речення IM₁ は IM₂ (місце) に あります/います можна замінити на конструкцію IM₁ は IM₂ (місце) です, яку вже розглянуто в уроці 3.

- ⑭ 東京ディズニーランドは Де розміщений Токійський
 どこに ありますか。 Діснейленд?
 …千葉県です。 – У префектурі Тіба.

4. IM₁ (предмет/людина/місце) の IM₂ (місцезнаходження)

10

Іменники ^{うえ}うえ, ^{した}した, ^{まえ}має, ^{うしろ}ушір, ^{みぎ}мигі, ^{ひだり}хідарі, ^{なか}нака, ^{そと}со, ^{となり}тогарі, ^{ちかく}чікаку, ^{あいだ}айіда позначають місцезнаходження об'єкта у просторі.

- ⑮ 机の上に写真があります。 На столі лежить фотографія.
 ⑯ 郵便局は銀行の隣にあります。 Пошта розміщена поруч з банком.

Примітка. Оскільки зазначені іменники позначають місцезнаходження, то після них може вживатися не тільки частка に, а також такі відмінкові частки, як ^{えき}えкі, ^{ちか}чіка (див. урок 6).

- ⑰ 駅の近くで友達に会いました。 Я зустрів друга неподалік від станції.

5. IM₁ や IM₂

Частка や з'єднує іменники і встановлює рівноправний зв'язок між ними. Якщо за допомогою частки と перераховуються всі наявні предмети, то частка や називає лише декілька предметів з ряду. Інколи у кінці перерахування додається など для того, щоб підкреслити, що є ще деяка кількість предметів того самого типу.

- ⑱ 箱の中に手紙や写真があります。 У коробці містяться листи, фотографії тощо.
 ⑲ 箱の中に手紙や写真などがあります。 У коробці містяться листи, фотографії та інші речі.

6. Слово (слова) ですか

Частка か може використовуватися для перепитування з метою підтвердження почутих слів, як, наприклад, у такому реченні:

- ⑳ すみません。ユニユーヤ・ストアは どこですか。
 …ユニユーヤ・ストアですか。あの ビルの 中ですか。
 Вибачте, де розміщений магазин “Юньюя”?
 – Магазин “Юньюя”? Он у тому будинку.

7. チリソースは ありませんか

У діалозі цього уроку трапляється вираз チリソースは ありませんか. Використання заперечної форми ありませんか замість стверджувальної ありますか робить питання не таким прямим і ввічливішим, а також демонструє готовність мовця до можливої заперечної відповіді.

71

Урок 11

I. Нові слова та вирази

います		є [дитина], мати [дитину]
[こどもが～]	[子どもが～]	
います		перебувати, знаходитися
[にほんに～]	[日本に～]	[～ в Японії]
かかります		бути потрібним (про час чи гроші)
やすみます	休みます	брати вихідний
[かいしゃを～]	[会社を～]	[～ на роботі]

11

ひとつ	1 つ	один	} лише для лічби предметів
ふたつ	2 つ	два	
みっつ	3 つ	три	
よっつ	4 つ	чотири	
いっつ	5 つ	п'ять	
むっつ	6 つ	шість	
ななつ	7 つ	сім	
やっつ	8 つ	вісім	
ここのつ	9 つ	дев'ять	
とお	10	десять	
いくつ		скільки	

72

ひとり	1 人	одна людина
ふたり	2 人	двоє (людей)
—にん	—人	— людей, чоловік
—だい	—台	(лічильний суфікс для машин, механізмів тощо)
—まい	—枚	(лічильний суфікс для плоских предметів, аркушів паперу тощо)
—かい	—回	— разів
りんご		яблуко
みかん		мандарин
サンドイッチ		бутерброд, сендвіч
カレー[ライス]		каррі [з рисом]
アイスクリーム		морозиво
きって	切手	поштова марка
はがき		листівка
ふうとう	封筒	конверт
そくたつ	速達	експрес-пошта
かきとめ	書留	рекомендований лист

エアメール (こうくうびん)	(航空便)	авіапошта
ふなびん	船便	морська пошта
りょうしん	両親	батьки
きょうだい	兄弟	брати й сестри
あに	兄	(мій) старший брат
おにいさん	お兄さん	(чужий) старший брат
あね	姉	(моя) старша сестра
おねえさん	お姉さん	(чужа) старша сестра
おとうと	弟	(мій) молодший брат
おとうとさん	弟さん	(чужий) молодший брат
いもうと	妹	(моя) молодша сестра
いもうとさん	妹さん	(чужа) молодша сестра
がいこく	外国	іноземні країни
—じかん	—時間	— годин
—しゅうかん	—週間	— тижнів
—かげつ	—か月	— місяців
—ねん	—年	— років
～ぐらい		приблизно ～, близько ～
どのくらい		як довго; скільки (часу)
ぜんぶで	全部で	усе разом, всього
みんな		усі
～だけ		лише ～, тільки ～
いらっしゃいませ。		Ласкаво просимо! (привітання для відвідувачів магазину, кафе тощо)
◇ 会話 ◇		
いい [お]天気ですね。		Гарна погода (, чи не так?).
お出かけですか。		Ви кудись збираєтеся?
ちょっと～まで。		Ненадовго у ～. /Та ось до ～.
行って いらっしゃい。		До побачення. / Щасливої дороги. (букв.: “Ідіть і повертайтеся”)
行って まいります。		До побачення. / Я пішов. (букв.: “Іду і повернуся”)
それから		і, далі, після
~~~~~		
オーストラリア		Австралія

II. Переклад

Граматичні конструкції

1. У залі засідань сім столів.
2. Я пробуду / житиму в Японії один рік.

Приклади

1. Скільки яблук ви купили?
– Я купив чотири.
2. Дайте мені, будь ласка, п'ять марок по 80 єн та дві листівки.
– Так. За все 500 єн.
3. В університеті Фудзі є викладачі-іноземці?
– Так, троє. Усі американці.
4. Скільки чоловік у вашій сім'ї?
– П'ятеро. Батьки, старша сестра та старший брат.
5. Скільки разів на тиждень ви граєте в теніс?
– Десять разів.
6. Пане Танака, як довго ви вивчали іспанську мову?
– Упродовж трьох місяців.
Невже всього три місяці? Ви добре розмовляєте.
7. Скільки займає дорога від Осаки до Токіо на експресі Сінкансен?
– Дві з половиною години.

Діалог

Це, будь ласка

- Консьєрж: Гарна погода, чи не так? Ви кудись збираєтесь?
Ван: Та ось, на пошту.
Консьєрж: Он як? Ну, щасливої дороги.
Ван: До зустрічі.
-
- Ван: Відправте це, будь ласка, експрес-поштою.
Працівник пошти: Так. До Австралії? З вас 370 єн.
Ван: І цю посилку також, будь ласка.
Працівник: Морською поштою чи авіапоштою?
Ван: Скільки буде коштувати морем?
Працівник: 500 єн.
Ван: І скільки часу займе доставка?
Працівник: Близько місяця.
Ван: Тоді відправте морем, будь ласка.

III. Довідкова інформація

メニュー メニュー

ていしょく
定食
ランチ

комплексний обід
комплексний обід (в
європейському стилі)

てん
天どん

рис із темпурою
(див. нижче)

カレーライス   рис із соусом
каррі

おやこ
親子どん
ぎゅう
牛どん

рис із куркою та яйцем

ハンバーグ   котлета

やきにく
焼肉
やさい
野菜いため

рис с яловичиною

コロッケ   крокет
えびフライ   креветки у клярі
フライドチキン   курча у клярі

つけもの
漬物

смажене м'ясо

サラダ   салат

しる
みそ汁
おにぎり

соління
суп місо
рисові колобки (нігірі)

スープ   суп
スパゲティー   спагеті
ピザ   піца
ハンバーガー   гамбургер
サンドイッチ   бутерброд
トースト   тост

てんぷら

темпура (морепродукти та
овочі в клярі)

すし

сусі

うどん

лапша з пшеничного
борошна

そば

лапша з гречаного
борошна

ラーメン

китайський суп-лапша з
м'ясом і овочами

や
焼きそば

обсмажена пшенична
лапша зі свининою та
овочами по-китайськи

このや
お好み焼き

омлет-млинець з м'ясом
та овочами

コーヒー   кава
こうちや
紅茶   чорний чай
ココア   какао
ジュース   сік
コーラ   кока-кола

IV. Граматика

1. Позначення кількості

1) ひとつ, ふたつ……とお

Ці числівники мають власне японське походження і використовуються для лічби предметів кількістю до десяти. З одинадцяти й далі використовуються числівники китайського походження (じゅういち, じゅうに тощо).

2) Лічильні суфікси

Для лічби деяких категорій предметів або при називанні їхньої кількості до числівників додається лічильний суфікс.

- 人^{にん} кількість людей, крім одного та двох. Для одного та двох чоловік використовуються ひとり (1人)^{ひとり} і ふたり (2人)^{ふたり}.
4人 (чотири людини) читається як よにん^{よにん}
- 台^{だい} кількість механізмів, апаратів або засобів пересування, таких, як автомобілі та велосипеди
- 枚^{まい} кількість тонких та плоских предметів, наприклад, аркушів паперу, тарілок, сорочок, дисків тощо
- 回^{かい} разів
- 分^{ぶん} хвилин
- 時間^{じかん} годин
- 日^{にち} днів. Кількість днів позначається за допомогою суфікса にち. Однак з двох до десяти використовують ті самі слова, що і для позначення числа місяця. (“Один день” – いちにち, “два дні” – ふつか, ……., “десять днів” – とおか).
- 週間^{しゅうかん} тижнів
- か月^{げつ} місяців
- 年^{ねん} років

Детальніше суфікси подано в додатку IV (с. 176, 177).

3) Використання

Сполучення числівника з лічильним суфіксом зазвичай ставиться перед дієсловом, якого воно стосується. Однак стосовно тривалості часу це не завжди так.

- ① りんごを 4つ^{よっ} 買^かいました。   Купили чотири яблука.
② 外国人の 学生が 2人^{ふたり} います。   Є двоє іноземних студентів.
③ 国で 2か月^に 日本語を 勉強^{べんきょう}しました。

У своїй країні я вивчав японську мову два місяці.

4) Питальні слова

(1) Слово いくつ використовується, щоб запитати про кількість предметів, які можна перерахувати як ひとつ, ふたつ, …….

- ④ みかんを いくつ 買^かいましたか。   Скільки мандаринів ви купили?
… 8つ^{やっ} 買^かいました。   – Я купив вісім.

(2) Слово なん використовується разом із лічильним суфіксом у питаннях про кількість.

⑤ この会社に 外国人が 何人 いますか。

…5人 います。

Скільки іноземців у цій компанії?

— П'ятеро.

⑥ 毎晩 何時間 日本語を 勉強 しますか。

…2時間 勉強 します。

Скільки годин ви займаєтеся японською мовою щовечора?

— Дві години.

(3) Слово どのくらい використовується у питаннях про кількість часу, який потрібно витратити на щось. Для відповіді можна вживати будь-які одиниці позначення часу.

⑦ どのくらい 日本語を 勉強 しましたか。

…3年 勉強 しました。

Скільки ви вивчаєте японську мову?

— Три роки.

⑧ 大阪から 東京まで どのくらい かかりますか。

…新幹線で 2時間半 かかります。

Скільки часу забирає дорога з міста Осака до Токіо?

— Дві з половиною години на експресі Сінкансен.

5) ぐらい

Слово ぐらい додається до кількісних числівників та означає “приблизно”.

⑨ 学校に 先生が 30人ぐらい います。 У школі приблизно 30 вчителів.

⑩ 15分ぐらい かかります。 Це займає хвилин 15.

2. Кількісний числівник (період) に 一回 ДІЄСЛ

Ця конструкція дає змогу описати частоту, з якою відбувається та чи інша подія.

⑪ 1か月に 2回 映画を 見ます。 Я дивлюся кіно два рази на місяць.

3. Кількісний числівник だけ/IM だけ

Слово だけ означає “тільки”. Це слово ставиться після кількісного числівника або іменника і означає, що інших варіантів, крім названих, немає.

⑫ パワー電気に 外国人の 社員が 1人だけ います。

У компанії Павер-Денкі є тільки один працівник-іноземець.

⑬ 休みは 日曜日だけです。 Вихідний тільки в неділю.

Урок 12

I. Нові слова та вирази

12

78

かんたん[な]	簡単[な]	простий, легкий
ちかい	近い	близький
とおい	遠い	далекий
はやい	速い、早い	швидкий, ранній
おそい	遅い	повільний, пізній
おおい	多い	багато
[ひとが～]	[人が～]	[～ людей]
すくない	少ない	мало
[ひとが～]	[人が～]	[～ людей]
あたたかい	暖かい、温かい	теплий
すずしい	涼しい	прохолодний
あまい	甘い	солодкий
からい	辛い	гострий (про смак)
おもい	重い	важкий } про
かるい	軽い	легкий } вагу
いい		віддавати перевагу
[コーヒーが～]		[я буду каву]
きせつ	季節	пора року, сезон
はる	春	весна
なつ	夏	літо
あき	秋	осінь
ふゆ	冬	зима
てんき	天気	погода
あめ	雨	дощ
ゆき	雪	сніг
くもり	曇り	хмарність, хмарно
ホテル		готель
くうこう	空港	аеропорт
うみ	海	море
せかい	世界	світ

パーティー		вечірка (～を します влаштувати вечірку)
[お]まつり	[お]祭り	фестиваль, свято
しけん	試験	іспит, екзамен
すきやき	すき焼き	скіякі (гаряча страва з м'яса та овочів)
さしみ	刺身	сасімі (тонко нарізана сира риба)
[お]すし		сусі
てんぷら		темпура (морепродукти та овочі в клярі)
いけばな	生け花	ікебана, аранжування квітів (～を します займатися ікебаною)
もみじ	紅葉	червоне осіннє листя, японський клен
どちら		котрий (з двох предметів)
どちらも		обидва
ずっと		набагато, значно
はじめて	初めて	вперше
◇会話◇		
ただいま。		Я вже вдома. / А от і я.
お帰 ^{かえ} りなさい。		Із поверненням.
すごいですね。		Оце так!
でも		але
つか ^{つか} れました。		(Я) втомився.
<hr/>		
ぎ おんまつり 祇園祭		фестиваль Гіон, найвідоміше свято в Кіото
ホンコン		Гонконг (香港)
シンガポール		Сінгапур
まいにち や 毎日屋		вигаданий супермаркет
ABCストア		вигаданий супермаркет
ジャパン		вигаданий супермаркет

II. Переклад

Граматичні конструкції

1. Вчора був дощ.
2. Вчора було холодно.
3. Хоккайдо більший, ніж Кюсю.
4. Серед пів року мені найбільше подобається літо.

Приклади

1. У Кіото було тихо?
– Ні, не було тихо.
2. Подорож була приємна?
– Так, дуже приємна.
3. Погода була гарна?
– Ні, не дуже гарна.
4. Як пройшла вчорашня вечірка?
– Було дужелюдно, я зустрівся з різними людьми.
5. У Токіо людей більше ніж у Нью-Йорку?
– Так, набагато більше.
6. На чому швидше дістатися до аеропорту, на автобусі чи на поїзді?
– На поїзді швидше.
7. Що вам більше подобається – море чи гори?
– Мені подобається і те, й інше.
8. Що вам найбільше подобається серед страв японської кухні?
– Мені найбільше подобається темпура.

Діалог

Як пройшло свято?

- Міллер: А от і я.
Консьєрж: З поверненням.
Міллер: Це сувенір з Кіото.
Консьєрж: Дуже дякую. Як пройшло свято Гіон?
Міллер: Було дуже цікаво. І іноземців також було багато.
Консьєрж: Це тому, що свято Гіон – найвідоміше з кіотських свят.
Міллер: Справді?
Консьєрж: Ви робили фотографії?
Міллер: Так, я зробив близько 100 фотографій.
Консьєрж: Нічого собі!
Міллер: Так. Щоправда, (від цього) я трохи втомився.

III. Довідкова інформація

まつ めいしよ
祭り と 名所

СВЯТА ТА ВІДОМІ МІСЦЯ ЯПОНІЇ

ろくおん じ きんかく じ きんかく
鹿苑寺 (金閣寺) 金閣

ふ じ さん
富士山

とうしょうぐう
東照宮

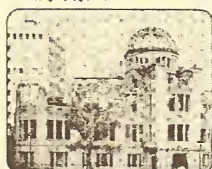
ひめ じ じょう
姫路城

ぎ おんまつり
祇園祭

げんぱく
原爆ドーム

こうきよ
皇居

日光

東京

12

81

てんじんまつり
天神祭

とうだい じ だいぶつ
東大寺・大仏

かん だ まつり
神田祭

IV. Граматика

1. Минулий час у реченнях із IM або な-ПРИКМ у ролі присудка

	Теперішньо-майбутній час		Минулий час	
стверджувальне речення	IM	あめ	IM	あめ
	な-ПРИКМ	しずか	な-ПРИКМ	しずか
		です		でした
заперечне речення	IM	あめ	IM	あめ
	な-ПРИКМ	しずか	な-ПРИКМ	しずか
		じゃありません (では)		じゃありませんでした (では)

12

① きのうは ^{あめ}雨でした。 Вчора був дощ.

② きのうの ^{しけん}試験は ^{かんたん}簡単じゃありませんでした。

Вчорашній іспит був непростим.

2. Минулий час у реченнях із い-ПРИКМ у ролі присудка

	Теперішньо-майбутній час	Минулий час
стверджувальне речення	あついです	あつかったです
заперечне речення	あつくないです	あつくなかったです

③ きのうは ^{あつ}暑かったです。 Вчора було жарко.

④ きのうのパーティーはあまり ^{たの}楽しくなかったです。

Вчорашня вечірка була не дуже веселою.

3. IM₁ は IM₂ より ПРИКМ です

Ця конструкція описує якість або стан IM₁ порівняно з IM₂.

⑤ この ^{くるま}車は あの ^{くるま}車より ^{おお}大きいです。

Ця машина більша, ніж та машина.

4. IM₁ と IM₂ と どちらが ПРИКМ ですか

...IM₁/IM₂ の ほうが ПРИКМ です

За допомогою такого питання пропонується вибрати один з двох предметів (IM₁ і IM₂). Якщо порівнюються два предмети, використовується питальне слово どちら。

⑥ サッカーと ^{やきゅう}野球と どちらが おもしろいですか。

...サッカーの ほうが おもしろいです。

Що цікавіше, футбол чи бейсбол?

— Футбол цікавіший.

- ⑦ ミラーさんと サントスさんと どちらが テニス^{じょうず}が 上手ですか。
 ⑧ 北海道^{ほっかいどう}と 大阪^{おおさか}と どちらが 涼^{すず}しいですか。
 ⑨ 春^{はる}と 秋^{あき}と どちらが 好き^すですか。
 ⑩ ⑪ ⑫ ⑬ ⑭ ⑮ ⑯ ⑰ ⑱ ⑲ ⑳ ㉑ ㉒ ㉓ ㉔ ㉕ ㉖ ㉗ ㉘ ㉙ ㉚ ㉛ ㉜ ㉝ ㉞ ㉟ ㊱ ㊲ ㊳ ㊴ ㊵ ㊶ ㊷ ㊸ ㊹ ㊺ ㊻ ㊼ ㊽ ㊾ ㊿

5.

IM ₁ [の 中] で	$\left\{ \begin{array}{l} \text{何} \\ \text{どこ} \\ \text{だれ} \\ \text{いつ} \end{array} \right.$	が いちばん ПРИКМ ですか
	IM ₂	が いちばん ПРИКМ です

12

За такою схемою будуть питання, якщо просять співрозмовника вибрати предмет, якому найбільшою мірою притаманна властивість, виражена прикметником. Вибір робиться з групи або категорії, що позначається IM₁. Питальне слово вибирають залежно від типу категорії предметів, з-поміж яких пропонується зробити вибір.

- ⑩ 日本料理 [の 中] で 何^{なに}が いちばんおいしいですか。

…てんぷらが いちばん おいしいです。

Яка з японських страв найсмачніша?

– Темпура.

- ⑪ ヨーロッパで どこ^{どこ}が いちばん よかったですか。

…スイスが いちばん よかったです

Де вам найбільше сподобалося в Європі?

– У Швейцарії.

- ⑫ 家族^{かぞく}で だれ^{だれ}が いちばん 背^せが 高^{たか}いですか。

…弟^{おとうと}が いちばん 背^せが 高^{たか}いです。

Хто у вашій родині найвищий на зріст?

– Мій молодший брат.

- ⑬ 1年^{ねん}で いつ^{いつ}が いちばん 寒^{さむ}いですか。

…2月^{がつ}が いちばん 寒^{さむ}いです。

Коли протягом року найхолодніше?

– Найхолодніше в лютому.

Примітка. Якщо питальне слово виконує роль підмета, використовується частка が (Див. Урок 10, IV, なにが ありますか/だれが いますか).

Так само が приєднується до питального слова, коли питання ставиться до підмета речення, в якому присудок виражений прикметником.

Урок 13

I. Нові слова та вирази

あそびます	遊びます	розважатися, грати
およぎます	泳ぎます	плавати
むかえます	迎えます	зустрічати, вітати у себе
つかれます	疲れます	втомлюватися
だします	出します	відсилати
〔てがみを〜〕	〔手紙を〜〕	〔〜 листа〕
はいります	入ります	заходити
〔きっさてんに〜〕	〔喫茶店に〜〕	〔〜 до кав'ярні〕
でます	出ます	виходити
〔きっさてんを〜〕	〔喫茶店を〜〕	〔〜 з кав'ярні〕
けっこんします	結婚します	одружуватися
かいものします	買い物します	робити покупки
しょくじします	食事します	їсти
さんぽします	散歩します	гуляти, прогулюватися
〔こうえんを〜〕	〔公園を〜〕	〔〜 парком〕
たいへん[な]	大変[な]	важкий, жахливий, страшенний
ほしい	欲しい	бажаний; хотіти (щось)
さびしい	寂しい	сумний
ひろい	広い	просторий, широкий
せまい	狭い	тісний, вузький
しやくしょ	市役所	мерія, орган місцевого самоврядування
プール		басейн
かわ	川	річка
けいざい	経済	економіка
びじゅつ	美術	образотворче мистецтво
つり	釣り	риболовля (〜を します рибалити)
スキー		лижі (〜を します кататися на лижах)
かいぎ	会議	засідання, нарада, конференція
とうろく	登録	(〜を します проводити засідання)
		реєстрація (〜を します реєструвати(ся))

しゅうまつ

週末

кінець тижня, вихідні

～ごろ

приблизно ～, близько ～ (про час)

なにか

何か

щось, що-небудь

どこか

десь, де-небудь

おなかが すきました。

(Я) хочу їсти / зголоднів.

おなかが いっぱいです。

(Я) ситий / наївся.

のどが かわきました。

(Я) хочу пити.

そうですね。

І правда. / Так. / Згоден.

そう しましょう。

Давайте так і зробимо (вираження згоди з пропозицією)

13

◇ 会話 ◇

ご注文は？

ていしょく

定食

ぎゅう

牛どん

しょうしょう

[少々] お待ちください。

べつべつ

別々に

Що замовите?

комплексний обід

рис з яловичиною у великій піалі

Зачекайте [трохи], будь ласка.

окремо

85

ロシア

Росія

つるや

вигаданий японський ресторан

おはようテレビ

вигадана телепередача

II. Переклад

Граматичні конструкції

1. Я хочу комп'ютер.
2. Я хочу поїсти темпури.
3. Я [по] їду до Франції вивчати кулінарію.

Приклади

1. Що ви зараз хочете найбільше?
– Я хочу будинок.
2. Куди ви хочете поїхати на літні канікули?
– Я хочу поїхати на Окінаву.
3. Я сьогодні втомився, тому нічого не хочу робити.
– І правда. Сьогоднішнє засідання (справді) було важким.
4. Що ви будете робити на цих вихідних?
– Поїду з дитиною до Кобе дивитися на кораблі.
5. Для вивчення чого ви приїхали в Японію?
– Я приїхав вивчати економіку.
6. Ви кудись їздили на зимових канікулах?
– Так, їздив.
Куди ви їздили?
– Я їздив на Хоккайдо кататися на лижах.

13

86

Діалог

Окремо, будь ласка

- Ямада: Уже дванадцята година! Підемо пообідати?
Міллер: Давайте.
Ямада: Куди підемо?
Міллер: Дайте подумати. Сьогодні мені хочеться скуштувати японських страв.
Ямада: Ну що ж, підемо до "Цуруя".
-
- Офіціантка: Що будете замовляти?
Міллер: Мені комплексний обід з темпурою.
Ямада: Я буду гюдон.
Офіціант: Комплексний обід з темпурою та гюдон, так?
Зачекайте трохи, будь ласка.
-
- Касир: З вас 1 680 єн
Міллер: Вибачте, порахуйте, будь ласка, окремо.
Касир: Зрозуміло. Комплексний обід з темпурою – 980 єн, гюдон – 700 єн.

III. Довідкова інформація

まち なか
町の中

У МІСТІ

はくぶつかん
博物館
びじゅつかん
美術館

музей
музей образотворчого
мистецтва

としょかん
図書館
えいがかん
映画館
どうぶつえん
動物園
しょくぶつえん
植物園
ゆうえん
遊園地

бібліотека
кінотеатр
зоопарк
ботанічний сад
парк атракціонів
буддійський храм
синтоїстський храм
церква, християнський храм
мечеть

お寺
じんじゃ
神社
きょうかい
教会
モスク

たいいくかん
体育館
プール
こうえん
公園

спортивна зала
басейн
парк

たいし かん
大使館
にゅうこくかん りきょく
入国管理局

посольство
управління
імміграційної служби

しやくしょ
市役所
けいさつしよ
警察署

мерія
поліцейський відділок,
поліцейське управління
поліцейський пост
пожежне управління
автостоянка

こうばん
交番
しょうぼうしよ
消防署
ちゅうしゃじょう
駐車場

だいがく
大学
こうこう
高校
ちゅうがっこう
中学校
しょうがっこう
小学校
ようちえん
幼稚園

університет
старша школа (3 роки)
середня школа (3 роки)
початкова школа (броків)
дитячий садок

にくや
肉屋
パン屋
さかなや
魚屋
さかや
酒屋

м'ясний магазин
хлібний магазин
рибний магазин
магазин
алкогольних напоїв
овочевий магазин

やおや
八百屋

きっさてん
喫茶店

кав'ярня

コンビニ

цілодобовий
міні-маркет

スーパー

супермаркет

デパート

універмаг

13

87

IV. Граматика

1. IM が ほしいです

Ця граматична конструкція використовується для вираження мовцем бажання мати певний об'єкт. Вона може також вживатися для того, щоб спитати, чого хоче співрозмовник. Об'єкт позначається часткою が. Слово ほしい є і-прикметником.

- ① わたしは 友達^{ともだち}が ほしいです。 Я хочу мати друга.
② 今^{いま} 何が^{なに} いちばん ほしいですか。 Чого ви зараз хочете найбільше?
… 車^{くるま}が ほしいです。 – Я хочу машину.
③ 子ども^こが ほしいですか。 Ви хочете дітей?
… いいえ、 欲^ほしくありません。 – Ні, не хочу.

2. ДІЄСЛ ます-форма たいです

1) ます-форма дієслова

Форма дієслова, у якій воно використовується з ます, називається ます-формою. Отже, у слові かります, наприклад, かい є ます-формою.

2) ДІЄСЛ ます-форма たいです

Ця конструкція виражає бажання мовця зробити щось. Її також використовують, щоб спитати про те, що хоче зробити співрозмовник. Як видно у прикладі ⑤, що його наведено нижче, частка が може замінити частку を. Інші частки не можна замінити часткою が. ДІЄСЛ ます-форма たい змінюється як і-прикметник.

- ④ わたしは 沖縄^{おきなわ}へ 行^いきたいです。 Я хочу поїхати на Окінаву.
⑤ わたしは てんぷら^たを 食^たべたいです。 Я хочу з'їсти темпури.
(が)
⑥ 神戸^{こうべ}で 何^{なに}を 買^かいたいですか。 Що ви хочете купити в Кобе?
(が)
… 靴^{くつ}を 買^かいたいです。 Я хочу купити взуття.
(が)
⑦ おなかが 痛^{いた}いからです、何^{なに}も 食^たべたくありません。

У мене болить живіт, тому мені нічого не хочеться їсти.

Примітка 1. Ані ほしいです, ані たいです не можуть використовуватися для позначення бажання третьої особи.

Примітка 2. Не можна вживати ані ほしいですか, ані ДІЄСЛ ます-форма たいですか для запрошення або пропозиції зробити щось. Наприклад, для того, щоб запропонувати чашку кави (або запросити на чашку кави), не можна казати コーヒーが ほしいですか або コーヒーを のみたいです。 Потрібно використовувати такі вирази, як コーヒーは いかがですか або コーヒーを のみませんか.

3. IM (місце) へ { ДІЄСЛ ます-форма }
IM に行きます/来ます/帰ります

Цією конструкцією висловлюють мету, з якою виконуються дії *いきます/きます/かえます*. На мету вказує частка *に*. Іменник, що стоїть перед *に*, повинен виражати дію.

- ⑧ 神戸へ インド料理を 食べる に行きます。

Я їду в Кобе поїсти індійських страв.

- ⑨ 神戸へ 買い物に 行きます。

Я їду в Кобе за покупками.

- ⑩ 日本へ 美術の 勉強に 来ました。

Я приїхав до Японії вивчати мистецтво.

Примітка. Перед *に* можна також використовувати іменники, що позначають певні події, такі, як фестивалі або свята. У такому разі метою мовця є подивитися подію або взяти в ній участь.

- ⑪ あした 京都のお祭りに 行きます。

Завтра я поїду на фестиваль в Кіото.

4. IM に ДІЄСЛ/IM を ДІЄСЛ

Частка *に* позначає мету, коли використовується разом з такими дієсловами, як *はいります*, *のります* (сідати, див. урок 16) тощо. Частка *を* позначає відправну точку або вихідне місце, коли вживається з такими дієсловами, як *でます*, *おります* (сходити, див. урок 16) тощо.

- ⑫ あ の 喫茶店に 入りましょう。 зайдемо в те кафе。

- ⑬ 7時に うちを 出ます。 Я виходжу з дому о сьомій。

5. どこか/何か

Слово *どこか* означає “десь”, “кудись”. Слово *なにか* означає “щось”. Частки *へ* та *を* з цими словами можуть випускатися.

- ⑭ 冬休みは どこか[へ] 行きましたか。

…はい、行きました。

Ти кудись їздив на зимових канікулах?

– Так, їздив.

- ⑮ のどが かわきましたから、何か [を] 飲みたいです。

У мене пересохло у горлі, тож я хочу чогось випити.

6. ご注文

Як і префікс *お*, розглянутий в уроці 3, *ご* – це префікс, який додається до деяких слів для позначення ввічливості.

- ⑯ ご注文は？

Що бажаєте замовити?

(букв.: Ваше замовлення?)

Урок 14

I. Нові слова та вирази

14

90

つけます II		вмикати
けします II	消します	вимикати
あけます II	開けます	відкривати, відчиняти
しめます II	閉めます	закривати, зачиняти
いそぎます I	急ぎます	квапитись, поспішати
まちます I	待ちます	очікувати, чекати
とめます II	止めます	зупиняти (машину)
まがります I	曲がります	повертати
[みぎへ～]	[右へ～]	[～ направо]
もちます I	持ちます	тримати, мати
とります I	取ります	брати, взяти, передати
てつだいます I	手伝います	допомагати
よびます I	呼びます	кликати, звати
はなします I	話します	розмовляти, говорити
みせます II	見せます	показувати (паспорт, фото)
おしえます II	教えます	пояснювати, повідомляти
[じゅうしょを～]	[住所を～]	[сказати адресу]
はじめます II	始めます	починати
ふります I	降ります	іти (про опади)
[あめが～]	[雨が～]	[дощ іде]
コピーします III		робити копію
エアコン		кондиціонер
パスポート		паспорт
なまえ	名前	ім'я
じゅうしょ	住所	адреса
ちず	地図	(географічна) карта, мапа
しお	塩	сіль
さとう	砂糖	цукор
よみかた	読み方	читання; те, як (щось) читається
～かた	～方	спосіб ～, як ～

ゆっくり

すぐ

また

あとで

もう すこし

もう少し

もう～

いいですよ。

さあ

あれ？

◇ 会話 ◇

^{しんごう}信号を ^{みぎ}右へ ^ま曲がって ください。

まっすぐ

これで ^{ねが}お願いします。

^つお釣り

^{うめだ}梅田

повільно, спокійно,

насолюджуючись

одразу

знову

потім, після

ще трохи

ще ~ (один раз, один день тощо)

Так, звичайно (надання дозволу)

так; ну що ж (використовується

для вираження згоди на певну

пропозицію)

Та ну? Що? (вираження подиву)

На світлофорі поверніть, будь

ласка, праворуч.

прямо

Я хочу заплатити цим. /

Ось, будь ласка

решта

назва району в Осаці

II. Переклад

Граматичні конструкції

1. Зачекайте трохи, будь ласка.
2. Пан Міллер зараз дзвонить (говорить) по телефону.

Приклади

1. Напишіть тут адресу та ім'я, будь ласка.
– Так, добре.
2. Покажіть, будь ласка, он ту сорочку.
– Так, прошу.
А у вас немає трохи більшої?
– Є. Як вам ця?
3. Вибачте, скажіть, будь ласка, як читаються ці ієрогліфи?
– Це “какітоме”.
4. Жарко, правда? Відчинити вікно?
– Так, будьте ласкаві.
5. Приїхати за вами на вокзал?
– Ні, дякую. Я поїду на таксі.
6. Де пані Сато?
– Вона зараз розмовляє з паном Мацумото у залі засідань.
Ну тоді я ще раз зайду пізніше.

14

92

Діалог

До Умеди, будь ласка

Карина:	До Умеди, будь ласка.
Водій:	Добре.

Карина:	Вибачте. На тому світлофорі поверніть, будь ласка, праворуч.
Водій:	Праворуч, так?
Карина:	Так.

Водій:	Прямо?
Карина:	Так, їдьте прямо.

Карина:	Зупиніть перед тим магазином квітів.
Водій:	Так. З вас 1 800 єн.
Карина:	Ось, будь ласка.
Водій:	Ваша решта 3 200 єн. Дуже дякую.

III. Довідкова інформація

駅 СТАНЦІЯ

きつぷうば
切符売り場
じどうけんばい
自動券売機
せいさん
精算機

かいさつぐち
改札口
でぐち
出口
いりぐち
入口
ひがしぐち
東口
にしぐち
西口
みなみぐち
南口
きたぐち
北口
ちゅうおうぐち
中央口

[プラット]ホーム платформа

ばいてん
売店

コインロッカー

タクシー乗り場

バスターミナル

バス停

каса з продажу квитків
автомат з продажу квитків
автомат для доплати за
проїзд
турнікет
вихід
вхід
східний вхід/ вихід
західний вхід/ вихід
південний вхід/ вихід
північний вхід/ вихід
центральний вхід/ вихід

кіоск

автоматична камера
зберігання

стоянка таксі

автовокзал, автобусний
термінал

автобусна зупинка

とつきゅう
特急
きゅうこう
急行
かいそく
快速
じゅんきゅう
準急

суперекспрес

експрес

швидкий поїзд

“звичайний”

пасажирський поїзд,

що зупиняється на

кожній зупинці

じこくひょう
時刻表
はつ
～発

розклад руху поїздів

відправлення о ~ (час)

з ~ (місце)

ちやく
～着

прибуття в ~ (місце)/

о ~ (час)

とうきょう い
[東京] 行き до [Токіо]

てい き けん
定期券
かいすうけん
回数券

проїзний квиток

багаторазовий талон

на проїзд

かたみち
片道
おうふく
往復

в один бік

в обидва боки

IV. Граматика

1. Відмінювання дієслів

Дієслова в японській мові відмінюються, тобто змінюють свою форму, і залежно від типу відмінювання вони поділяються на три групи (дієвідміни).

2. Групи дієслів

1) Група I

У дієслів цієї групи **ます**-форма закінчується літерою зі стовпчика い.
(див. підручник, с. 2, "Кана та мора")

かきます писати   のみます пити

2) Група II

У більшості дієслів цієї групи **ます**-форма закінчується літерою зі стовпчика え, хоча у деяких дієслів остання літера перед **ます**-формою може бути зі стовпчика い.

たべます їсти   みせます показувати   みます дивитися

3) Група III

У цю групу входять дієслово **します** та дієслова типу "іменник на позначення дії + **します**", а також дієслово **きます**.

3. て-форма (серединна форма) дієслова

Форма дієслова, що закінчується на **て** або **で**, називається **те-формою**. Спосіб утворення **те-форми** залежить від того, до якої з вищезазначених груп належить дієслово (див. підручник, урок 14, с. 116, вправа А 1).

- 1) Група I   У цій групі **те-форма** утворюється по-різному, залежно від останньої літери, що передує **ます**-формі; це відображено в таблиці (див. підручник, урок 14, вправа А 1).
Зауважте, що **те-форма** від дієслова **いきます**, а саме **いって**, є винятком.
- 2) Група II   До **ます**-форми приєднується **て**.
- 3) Група III   До **ます**-форми приєднується **て**.

4. ДІЄСЛ **て-форма** **ください**

Ця граматична конструкція використовується для вираження прохання, вказівки або спонукання співрозмовника до дії. Зазвичай цю конструкцію не можна використовувати як вказівку у разі, якщо співрозмовник є вищим за своїм соціальним статусом.

- ① すみませんが、この ^{かんじ}漢字の ^{よみかた}読み方を ^{おし}教えて ^{ください}ください。

Вибачте, скажіть, будь ласка, як читається цей ієрогліф?

- ② ここに ^{じゅうしょ}住所と ^{なまえ}名前を ^か書いて ^{ください}ください。

Будь ласка, напишіть тут ім'я та адресу.

- ③ ぜひ ^{あそ}遊びに ^き来て ^{ください}ください。

Неодмінно заходьте до мене в гості (урок 25).

У проханні перед **ДІЄСЛ те-форма ください** часто ставиться фразакліше **すみませんが**, як у прикладі ①. У такому разі прохання звучить ввічливіше ніж просто **ДІЄСЛ те-форма ください**.

5. **ДІЄСЛ て-форма** います Зараз...

Ця граматична конструкція використовується для позначення дії, що відбувається у цей момент часу.

④ ミラーさんは 今 電話を かけています。

Пан Міллер зараз дзвонить по телефону.

⑤ 今 雨が 降って いますか。 Зараз іде дощ?

…はい、降って います。 – Так, іде.

…いいえ、降って いません。 – Ні, не іде.

6. **ДІЄСЛ ます-форма** ましょうか Давайте я...

Ця граматична конструкція використовується, якщо мовець хоче запропонувати зробити щось для співрозмовника.

⑥ A: あしたも 来ましょうか。 Давайте я і завтра прийду.

B: ええ、10時に 来てください。 – Так, приходьте о 10-й, будь ласка.

⑦ A: 傘を 貸しましょうか。 Позичити вам парасольку?

B: すみません。お願いします。 – Так, дякую.

⑧ A: 荷物を 持ちましょうか。 Допомогти вам нести ваші речі?

B: いいえ、けっこうです。 – Ні, дякую, не треба.

У наведених відповідях B показано, як ввічливо просити кого-небудь виконати якусь дію або проінструктувати когось (⑥), прийняти пропозицію з вдячністю (⑦) або ввічливо її відхилити (⑧).

14

95

7. **РЕЧ₁ が、РЕЧ₂**

⑨ 失礼ですが、お名前は? Вибачте, як вас звати? (урок 1)

⑩ すみませんが、塩を 取って ください。 Вибачте, передайте, будь ласка, сіль.

Ви вже знайомі з часткою が з уроку 8. У таких виразах, як しつれいですが або すみませんが, частка が втрачає первинне протиставне значення та використовується лише для з'єднання цих вставних фраз з наступним реченням.

8. **ІМ が ДІЄСЛ**

У реченнях, що описують природні явища, підмет оформляється часткою が.

⑪ 雨が 降って います。 Йде дощ.

Урок 15

I. Нові слова та вирази

立ちます I	立ちます	стояти, вставати
すわります I	座ります	сидіти, сидати
つかいます I	使います	використовувати
おきます I	置きます	класти, ставити
つくります I	作ります	створювати, робити, виробляти,
	造ります	готувати, будувати
うります I	売ります	продавати
しります I	知ります	знати, дізнаватися
すみます I	住みます	жити, мешкати
けんきゅうします III	研究します	досліджувати
知っています	知っています	знати (стан після отримання інформації)
住んでいます	住んでいます	жити (стан після заселення)
[おおさかに～]	[大阪に～]	[～ в Осаці]
しりょう	資料	матеріали, дані
カタログ		каталог
じこくひょう	時刻表	розклад (поїздів)
ふく	服	одяг
せいひん	製品	виріб, товар, продукт
ソフト		комп'ютерна програма, програмне забезпечення
せんもん	専門	фах, спеціальність, професія
はいしゃ	歯医者	стоматолог, стоматологічна клініка
とこや	床屋	перукар (чоловічий), чоловіча перукарня
プレイガイド		театральна каса
どくしん	独身	неодружений, незаміжня

◇ 会話 ◇

とく
特に

おも^だ
思い出します I

かぞく
ご家族

いらっしゃいます I

こうこう
高校

особливо

пригадувати, згадувати

родина (співрозмовника чи третьої
особи)

бути (ввічливий еквівалент います)

старші класи школи, старша школа

にっぽんばし
日本橋

назва торговельного району в Осаці

II. Переклад

Граматичні конструкції

1. Можете фотографувати.
2. У пана Сантоса є комп'ютер.

Приклади

1. Можна взяти собі цей каталог?
– Так, можна. Будь ласка.
2. Можна позичити цей словник?
– Вибачте, але... Я зараз ним користуюся.
3. Тут не можна гратися.
– Добре.
4. Ви знаєте номер телефону мерії?
– Ні, не знаю.
5. Де ви живете, пані Маріє?
– Я живу в Осаці.
6. Пан Ван неодружений?
– Ні, одружений.
7. Ким ви працюєте?
– Викладачем. Я викладаю в університеті Фудзі.
А ваша спеціальність?
– Японське мистецтво.

15

98

Діалог

Розкажіть про вашу родину

- Міллер: Гарний був сьогодні фільм, правда?
Кімура: Так, особливо мені сподобався отой батько!
Міллер: Так. Я згадав свою родину.
Кімура: Правда? Розкажіть про вашу родину, пане Міллер.
Міллер: У мене є батьки та старша сестра.
Кімура: Де вони живуть?
Міллер: Батьки живуть біля Нью-Йорка.
Сестра – в Лондоні.
А ваша родина, пані Кімура?
Кімура: Нас троє. Батько – працівник банку.
Мати викладає англійську мову в старшій школі.

III. Довідкова інформація

しよくぎよう
職業

ПРОФЕСІЇ

<p>かいしやいん 会社員 працівник фірми</p> 	<p>こうむいん 公務員 державний службовець</p> 	<p>えきいん 駅員 працівник станції</p> 	<p>ぎんこういん 銀行員 працівник банку</p> 	<p>ゆうびんきょくいん 郵便局員 поштар</p>
<p>てんいん 店員 продавець</p> 	<p>ちようりし 調理師 кухар</p> 	<p>りようし 理容師 перукар (чоловічий) びようし 美容師 перукар (жіночий)</p> 	<p>きようし 教師 викладач, вчитель</p> 	<p>べんごし 弁護士 адвокат</p>
<p>けんきゆうしか 研究者 науковий працівник, дослідник</p> 	<p>いしか かんごふ 医者/看護婦 лікар/ медсестра</p> 	<p>うんでんしゆ 運転手 водій</p> 	<p>けいさつかん 警察官 поліцейський</p> 	<p>がいこうかん 外交官 дипломат</p>
<p>せいじか 政治家 політик</p> 	<p>が かく 画家 художник</p> 	<p>さつか 作家 письменник</p> 	<p>おんがくか 音楽家 музикант</p> 	<p>けんちくか 建築家 архітектор</p>
<p>エンジニア інженер</p> 	<p>デザイナー дизайнер</p> 	<p>ジャーナリスト журналист</p> 	<p>かしゆ はいゆう 歌手/俳優 співак/актор</p> 	<p>スポーツ選手 спортсмен</p>

4. ДІЄСЛ て-форма います

Конструкція ДІЄСЛ て-форма います також використовується для опису звичної дії, тобто тієї, що регулярно повторюється упродовж певного проміжку часу.

Отже, чиясь заняття, професія можуть бути виражені за допомогою цієї конструкції, як наведено у прикладах ⑫ та ⑬. Отже, відповідаючи на запитання おしごとは なんです か, можна також використовувати цю конструкцію.

- ⑩ IMCは コンピューターソフトを 作^{つく}って います。

IMC виробляє програмне забезпечення.

- ⑪ スーパーで フィルムを 売^うって います。

У супермаркеті продають плівку.

- ⑫ ミラーさんは IMCで 働^{はたら}いて います。

Пан Міллер працює в IMC.

- ⑬ 妹^{いもうと}は 大学^{だいがく}で 勉強^{べんきょう}して います。

Моя молодша сестра навчається в університеті.

5. 知りません

Заперечною формою для し^しって います є し^しりません.

- ⑭ 市役所^{しやくしょ}の 電話番^{でんわばんごう}号^しを 知^しって いますか。

…はい、知^しって います。

…いいえ、知^しりません。

Ви знаєте телефон міської адміністрації?

— Так, знаю.

— Ні, не знаю.

Урок 16

I. Нові слова та вирази

のります I	乗ります	їхати у [~ поїзді],
[でんしゃに~]	[電車で~]	сідати на [~ поїзд]
おります II	降ります	сходити з
[でんしゃを~]	[電車を~]	[~ поїзда]
のりかえます II	乗り換えます	робити пересадку
あびます II	浴びます	обливатися, приймати
[シャワーを~]		[~ душ]
いれます II	入れます	вставляти, вкладати, опускати
だします I	出します	діставати, виймати
はいります I	入ります	вступати
[だいがくに~]	[大学に~]	[~ до університету]
でます II	出ます	закінчувати
[だいがくを~]	[大学を~]	[~ університет]
やめます II		припиняти, звільнятися
[かいしゃを~]	[会社を~]	[~ з фірми]
おします I	押します	натискати, штовхати
わかい	若い	молодий
ながい	長い	довгий
みじかい	短い	короткий
あかるい	明るい	світлий
くらい	暗い	темний
せが たかい	背が 高い	високий (на зріст)
あたまが いい	頭が いい	розумний, кмітливий
からだ	体	тіло
あたま	頭	голова
かみ	髪	волосся
かお	顔	обличчя
め	目	око
みみ	耳	вухо
くち	口	рот
は	歯	зуб
おなか		живіт
あし	足	нога

サービス
ジョギング

シャワー

みどり 緑

[お]てら [お]寺
じんじゃ 神社

りゅうがくせい 留学生

ーばん 一番

どうやって
どの～

[いいえ、]まだまだです。

◇ 会話 ◇

お引き出しですか。

まず

キャッシュカード

あんしょうばんごう
暗証番号

つぎ
次に

きんがく
金額

かくにん
確認

ボタン

JR

アジア

バンドン

ベラクルス

フランケン

ベトナム

フエ

だいがくまえ
大学前

сервіс, обслуговування
пробіжка, спортивний біг
(～をします заниматься спортивным
бігом, бігати)

душ

зелений; зелень

буддійський храм
синтоїстський храм

іноземний студент

номер -

як, у який спосіб
який ～, котрий ～ (у разі вибору з
трьох чи більше предметів)

[Ні,] я ще зовсім новачок. / Мені ще
вчитися і вчитися.

16

103

Ви хочете зняти гроші з рахунка?

по-перше, спочатку

банківська картка

PIN-код

потім, після цього

сума грошей

підтвердження

(～します підтверджувати)

кнопка

Японська залізнична компанія "Japan
Railway"

Азія

Бандунг (місто в Індонезії)

Велакрус (місто в Мексиці)

Франкен (місто в Німеччині)

В'єтнам

Хве (місто у В'єтнамі)

вигадана автобусна зупинка

II. Переклад

Граматичні конструкції

1. Вранці я бігаю, приймаю душ і йду на роботу.
2. Після того, як закінчився концерт, ми поїли в ресторані.
3. В Осаці смачна їжа.
4. Цей комп'ютер легкий і зручний.

Приклади

1. Що ви робили вчора?
– Сходив до бібліотеки, взяв книжки, потім зустрівся з другом.
2. Як ви добираєтеся до університету?
– Я їду від станції Кіото на 16-му автобусі і виходжу на зупинці Дайгаку-мае.
3. Що ви будете робити, після того, як повернетеся на батьківщину?
– Буду працювати на фірмі батька.
4. Котрий з цих людей пан Сантос?
– Той високий чоловік з чорним волоссям.
5. Що то за місто Нара?
– Тихе та красиве місто.
6. Хто та людина?
– Пані Карина. Вона індонезійка, іноземна студентка в університеті Фудзі.

16

104

Діалог

Поясніть, будь ласка, як цим користуватися

- Марія: Вибачте, поясніть, будь ласка, як цим користуватися.
- Працівник банку: (Ви хочете) зняти гроші з рахунка?
- Марія: Так.
- Працівник банку: Тоді спочатку натисніть тут.
- Марія: Так.
- Працівник банку: У вас є банківська картка?
- Марія: Так, ось вона.
- Працівник банку: Вставте її сюди і введіть PIN-код.
- Марія: Так.
- Працівник банку: Після цього введіть суму.
- Марія: 50 тисяч єн, 5...
- Працівник банку: Натисніть тут "Ман" і "Єн".
Потім натисніть цю кнопку підтвердження.
- Марія: Так. Дуже дякую.

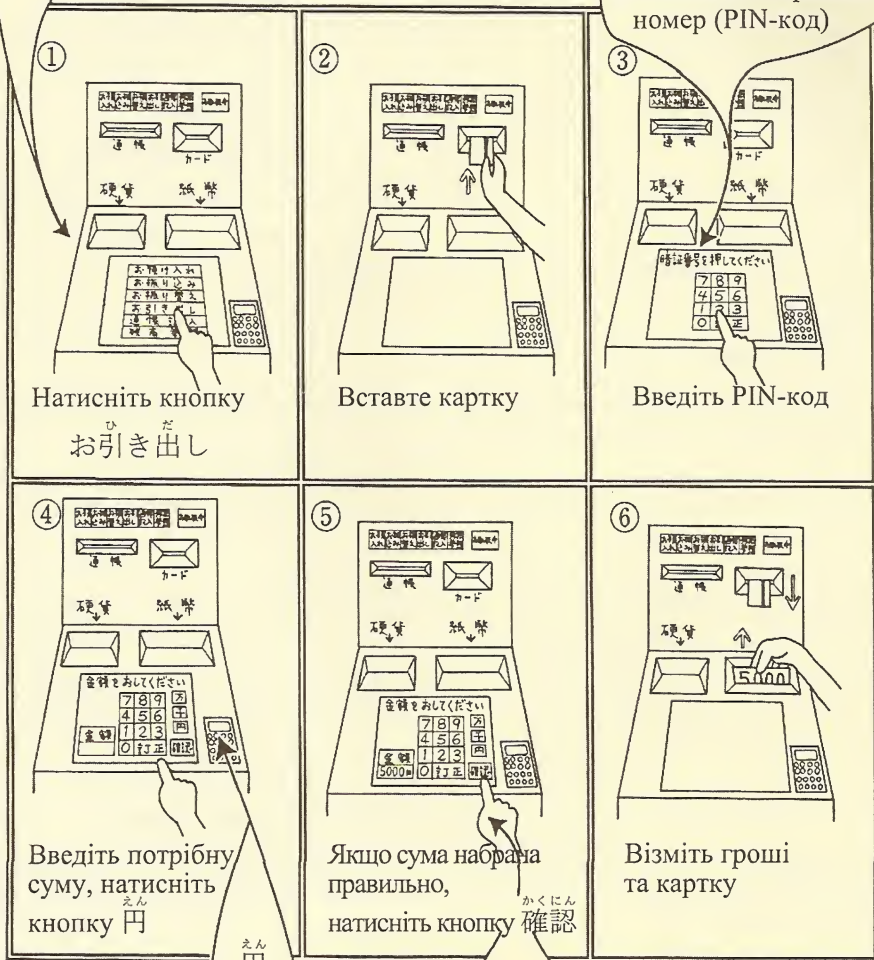

III. Довідкова інформація

ATMの使い方 ЯК КОРИСТУВАТИСЯ БАНКОМАТОМ

お預け入れ вкладення грошей
 お振り込み грошова сплата
 お振り替え грошовий переказ
 お引き出し зняття грошей з рахунка
 通帳記入 запис до банківської книжки
 残高照会 запит про залишок на рахунку

あんしょうばんごう
 暗証番号
 особистий ідентифікаційний
 номер (PIN-код)

IV. Граматика

1. **ДІЄСЛ ㅏ-форма、[ДІЄСЛ ㅏ-форма]、～**

Для поєднання кількох речень з дієслівним присудком використовується ㅏ-форма дієслова. Коли дві або більше дії відбуваються одна за одною, їх згадують у тій послідовності, в якій вони відбувалися, і поєднують за допомогою ㅏ-форми. Час речення визначається часовою формою останнього дієслова в реченні.

① 朝 ジョギングをして、シャワーを浴びて、会社へ行きます。

Вранці я бігаю, приймаю душ і йду на роботу.

② 神戸へ行って、映画を見て、お茶を飲みました。

Я поїхав у Кобе, подивився кіно та випив чаю.

2. **ㅑ-ПРИКМ (ㅑ) → ㅑくて、～**

Для поєднання речення з ㅑ-прикметником у ролі присудка з іншим реченням від прикметника відкидають закінчення ㅑ та додають ㅑくて.

おおき-ㅑ	おおき-ㅑくて	великий
ちいさ-ㅑ	ちいさ-ㅑくて	маленький
ㅑ-ㅑ	*よ-ㅑくて	хороший (виняток)

③ ミラーさんは若くて、元気です。 Пан Міллер молодий та бадьорий.

④ きのうは天気がよくて、
暑かったです。 Вчора була гарна погода
і було спекотно.

3. **ㅓ ㅓ-ПРИКМ [ㅓ] } で、～**

Для поєднання двох речень з ㅓ-прикметником або іменником у ролі присудка ㅓ замінюється на で.

⑤ カリナさんはインドネシア人で、京都大学の留学生です。

Пані Карина – індонезійка, іноземна студентка в університеті Кіото.

⑥ ミラーさんはハンサムで、親切です。

Пан Міллер симпатичний та доброзичливий.

⑦ 奈良は静かで、きれいな町です。

Нара – тихе та красиве місто.

Примітка 1. Зазначена вище конструкція може використовуватися не лише для поєднання речень, що стосуються однієї теми, але й для поєднання речень з різними темами.

⑧ カリナさんは学生で、マリアさんは主婦です。

Пані Карина – студентка, а пані Марія – домогосподарка.

Примітка 2. Цю конструкцію не використовують для поєднання речень протиставного характеру. У такому разі вживається частка が (див. уроки 7, 8).

× この部屋は狭くて、きれいです。

○ この部屋は狭いですが、きれいです。 Ця кімната маленька, але чиста.

4. ДІЄСЛ₁ て-форма から、ДІЄСЛ₂

Ця конструкція вказує на те, що після закінчення дії, позначеної ДІЄСЛ₁, повинна виконуватися дія, позначена ДІЄСЛ₂. Час речення визначається часом останнього дієслова в реченні.

- ⑨ 国^{くに}へ 帰^{かえ}ってから、父^{ちち}の 会社^{かいしや}で 働^{はたら}きます。

Після повернення додому я працюватиму на фірмі батька.

- ⑩ コンサートが 終^おわってから、レストランで 食^{しょく}事^じしました。

Після того, як закінчився концерт, ми поїли в ресторані.

Примітка. Підмет у підрядному реченні позначається часткою が, як у прикладі ⑩.

5. IM₁ は IM₂ が ПРИКМ

Ця конструкція використовується для опису особливостей та властивостей речі або людини. Тема речення позначається часткою は, IM₁ є темою речення, а IM₂ є предметом, який описує прикметник.

- ⑪ 大阪^{おおさか}は 食^たべ物^{もの}が おいしいです。 В Осаці смачна їжа.

- ⑫ ドイツの フランケン^{ふらんけん}は ワイン^{ういん}が 有名^{ゆうめい}です。

Франкен в Німеччині відомий своїм вином.

- ⑬ マリアさんは 髪^{かみ}が 長^{なが}いです。 У Марії довге волосся.

6. どうやって

Слово どうやって використовується для запитання про спосіб чи метод певної дії. Для відповіді на таке запитання вживається конструкція, подана у пункті 1.

- ⑭ 大学^{だいがく}まで どうやって 行^いきますか。

…京^{きょう}都^と駅^{えき}から 16番^{ばん}の バス^のに 乗^のって、大学^{だいがく}前^{まえ}で 降^おります。

Як ви дістаєтеся до університету?

— Сідаю у 16-й автобус на станції Кіото та виходжу на зупинці “Дайгаку-мае”.

7. どの

В уроці 2 було розглянуто, що この, その та あの використовуються для означення іменників. Питальне слово, що вживається в цій системі, це どの. Слово どの використовується, щоб попросити у співрозмовника вказати на один об'єкт серед трьох та більше.

- ⑮ サントスさんは どの 人^{ひと} ですか。

…あの 背^せが 高^{たか}くて、髪^{かみ}が 黒^{くろ}い 人^{ひと}です。

Котрий [з цих людей] пан Сантос?

— Отой високий чоловік з чорним волоссям.

Урок 17

I. Нові слова та вирази

おぼえます II	覚えます	запам'ятовувати, пам'ятати
わすれます II	忘れます	забувати
なくします I		губити
だします I	出します	здавати
[レポートを~]		[~ звіт, реферат]
はらいます I	払います	платити
かえします I	返します	повертати (річ)
でかけます II	出かけます	виходити, вирушати (з дому кудись)
ぬぎます I	脱ぎます	знімати (одяг, взуття)
もって いきます I	持って 行きます	брати з собою
もって きます III	持って 来ます	приносити з собою
しんぱいします III	心配します	хвилюватися
ざんぎょうします III	残業します	працювати понаднормово
しゅっちょうします III	出張します	їхати у відрядження
のみます I	飲みます	пити, приймати
[くすりを~]	[薬を~]	[~ ліки]
はいります I	入ります	приймати
[おふろに~]		[~ ванну]
たいせつ[な]	大切[な]	важливий, цінний
だいじょうぶ[な]	大丈夫[な]	нормальний, все нормально, все в порядку
あぶない	危ない	небезпечний
もんだい	問題	проблема, питання, завдання
こたえ	答え	відповідь
きんえん	禁煙	заборона куріння; "Курити заборонено"
[けんこう]ほけんしょう	[健康]保険証	[медичний] страховий поліс
かぜ		застуда
ねつ	熱	висока температура, жар, гарячка
びょうき	病氣	хвороба
くすり	薬	ліки

[お]ふろ

うわぎ
したぎ

せんせい

2、3にち
2、3～

～までに

ですから

◇会話◇

どうしましたか。

[～が] ^{いた}痛いです。

のど

^{だいじ}お大事に。

上着
下着

先生

2、3日

ванна

піджак, жакет, пальто
спідня білизна

пане лікарю (звернення до
лікаря)

2–3 дні, декілька днів
трохи ~; небагато ~ (лічильний
префікс)
до ~ (на позначення крайнього
строку)

тому

Що (з вами) трапилося?

(У мене) болять [~]

горло

Одужуйте швидше. / Бережіть
себе (до хворого)

II. Переклад

Граматичні конструкції

1. Не фотографуйте тут, будь ласка.
2. Треба показати паспорт.
3. Звіт можна не здавати.

Приклади

1. Не ставте там машину, будь ласка.
– Вибачте.
2. Лікарю, мені можна вживати алкоголь?
– Ні, не пийте, будь ласка, 2–3 дні.
Так, зрозумів.
3. Не підете сьогодні ввечері випити зі мною?
– Вибачте, сьогодні у мене домовленість з дружиною. Тому мені потрібно піти додому раніше.
4. До якого строку необхідно здати звіт?
– Здайте, будь ласка, до п'ятниці.
5. Діти також повинні платити?
– Ні, можна не платити.

17

110

Діалог

Що з вами сталося?

- Лікар: Що з вами сталося?
Мацумото: Відучора у мене болить горло і трохи підвищена температура.
Лікар: Ясно. Відкрийте рот, будь ласка.
-
- Лікар: У вас застуда. Вам треба добре відпочити.
Мацумото: Але завтра мені треба їхати у відрядження до Токіо.
Лікар: Ну, тоді випийте ліки і лягайте сьогодні спати раніше.
Мацумото: Гарзд.
Лікар: І ще, не приймайте сьогодні ввечері ванну.
Мацумото: Добре, зрозумів.
Лікар: Що ж, бережіть себе.
Мацумото: Дуже дякую.

III. Довідкова інформація

からだ びょう き
体・病氣

ТІЛО ТА ХВОРОБИ

どう しましたか   Що з вами?

あたま いた
頭が痛い
おなか いた
が 痛い
は いた
歯が痛い
ねつ
熱がある
せき 出
で 出る
はなみず
鼻水が出る
ち 出
で 出る
血が出る
は け
吐き気がする
さむ け
寒気がする
めまい する
げり
下痢をする
べん び
便秘をする
けが する
やけど する
しょくよく
食欲がない
かた
肩がこる
からだ
体がだるい
かゆい

болить голова
болить живіт
болить зуб
є температура
(у когось) кашель, кашляти
(у когось) нежить
(у когось) кровотеча, тече кров
(у когось) нудота
(когось) морозить
(у когось) запаморочення
かお
(у когось) діарея
(у когось) запор
отримати травму, поранитися
はな
обпектись, обгоріти
(у когось) немає апетиту
うち
затікають/німіють плечі
あご
відчувати слабкість
むね
свербить
ゆび
て
つま
ひざ
おなか
しり

かぜ
インフルエンザ
もうちょうえん
盲腸炎

застуда
грип
апендицит

ぎっくり腰
ねんざ
こっせつ
骨折
ふつか
二日酔い

радикуліт
вивих, пошкодження
сухожилля
перелом кістки
похмілля

IV. Граматика

1. ДІЕСЛ ない-форма

Форма дієслова, коли воно використовується з ない, називається ない-формою; так, наприклад, かか^カ від かか^カない є ない-формою дієслова かきます (писати). Вона утворюється так (див. підручник, урок 17, с. 140, вправа A1):

1) Група I

У дієслів цієї групи остання літера ます-форми завжди зі стовпчика い. Замінивши її на літеру з рядка あ, ви отримаєте ない-форму. Винятком з цього правила є такі дієслова, як かいます, あいます тощо (замість あ тут використовується わ) (див. підручник, с. 2, "Кана і мора").

かき-ます	→	かか-ない	いそぎ-ます	→	いそが-ない
よみ-ます	→	よま-ない	あそび-ます	→	あそば-ない
とり-ます	→	とら-ない	まち-ます	→	また-ない
すい-ます	→	すわ-ない	はなし-ます	→	はなさ-ない

2) Група II

У дієслів цієї групи ない-форма та сама, що й ます-форма.

たべ-ます	→	たべ-ない
み-ます	→	み-ない

3) Група III

У дієслова します ない-форма є такою самою, як ます-форма. Дієслово きます змінюється на こ (ない) .

べんきょう	し-ます	→	べんきょう	し-ない
	し-ます	→		し-ない
	き-ます	→		こ-ない

2. ДІЕСЛ ない-форма ないでください

Будь ласка, не (робіть)...

Ця конструкція використовується для прохання або вимоги не робити чогось.

① わたしは 元気^{げんき}ですから、心配^{しんぱい}しないで ください。

Я здоровий, тому не хвилюйтеся за мене.

② ここで 写真^{しゃしん}を 撮^とらないで ください。

Будь ласка, не фотографуйте тут.

3. ДІЕСЛ ない-форма なければなりません

необхідно / потрібно / треба

Ця конструкція означає, що щось повинно бути зроблене незалежно від волі мовця. Зверніть увагу на те, що ця конструкція не має заперечного значення.

③ 薬^{くすり}を 飲^のまなければなりません。   Треба прийняти ліки.

4. **ДІЄСЛ ない-форма** なくとも いいです немає необхідності / можна не...

Ця конструкція вказує на те, що позначену дієсловом дію можна не виконувати

- ④ あした 来^こなくとも いいです。 Можете завтра не приходити.

5. **IM (додаток) は**

Як зазначалося в уроці 6, частка を позначає прямий додаток. У цьому уроці ви вивчите, що об'єкт може перетворюватися на тему речення, якщо частку を замінити часткою は.

ここに 荷物^{にもつ}を 置^おかないでください。

Будь ласка, не кладіть сюди багаж.

- ⑤ 荷物^{にもつ}はここに 置^おかないでください。

Багаж сюди не кладіть, будь ласка.

会社^{かいしゃ}の 食堂^{しょくどう}で 昼ごはん^{ひる}を 食^たべます。

Я обідаю в їдальні на фірмі.

- ⑥ 昼ごはん^{ひる}は 会社^{かいしゃ}の 食堂^{しょくどう}で 食^たべます。

Обідаю я в їдальні на фірмі.

6. **IM (час) までに ДІЄСЛ**

Частка までに вказує на крайній термін, до якого повинна бути виконана дія / закінчений процес.

- ⑦ 会議^{かいぎ}は 5時^じまでに 終^おわります。

Нарада закінчиться до п'ятої.

- ⑧ 土曜日^{どようび}までに 本^{ほん}を 返^{かえ}さなければ なりません。

Я повинен повернути книги до суботи.

Примітка. Зверніть увагу на різницю між までに та まで.

5時まで^じ 働^{はたら}きます。 Я працюю до п'ятої (урок 4).

Урок 18

I. Нові слова та вирази

できます II		вміти, могли
あらいます I	洗います	мити, прати
ひきます I	弾きます	грати (на струнних та клавішних музичних інструментах)
うたいます I	歌います	співати
あつめます II	集めます	збирати, колекціонувати
すてます II	捨てます	викидати
かえます II	換えます	обмінювати
うんてんします III	運転します	водити (машину)
よやくします III	予約します	замовляти заздалегідь, бронювати
けんがくします III	見学します	відвідувати, оглядати, іти на екскурсію до ...
ピアノ		піаніно
メートル		- метрів
こくさい～	国際～	міжнародний～
げんきん	現金	готівка
しゅみ	趣味	хобі, захоплення
につき	日記	щоденник
[お]いのり	[お]祈り	молитва (～を します молитися)
かちょう	課長	начальник відділу
ぶちょう	部長	начальник департаменту
しゃちょう	社長	президент компанії

◇ 会話 ◇

どうぶつ
動物
うま
馬

へえ

それは おもしろいですね。
なかなか

ぼくじょう
牧場

ほんとうですか。

ぜひ

тварина

кінь

Правда?! / Оце так! (вигук, вираз
подиву)

Це (має бути) дуже цікаво.
не просто, все ніяк (використовується
із заперечною формою)

пасовище, тваринна ферма

Справді?

обов'язково, невідмінно

ビートルズ

група "Бітлз"

II. Переклад

Граматичні конструкції

1. Пан Міллер вміє читати ієрогліфи.
2. Моє хобі – дивитися фільми.
3. Перед сном я пишу щоденник.

Приклади

1. Ви вмієте кататися на лижах?
– Так, вмію. Але не дуже добре.
2. Пані Маріє, ви вмієте користуватися комп'ютером?
– Ні, не вмію.
3. До котрої години можна оглянути Осацький замок?
– До п'ятої.
4. Можна сплатити карткою?
– Вибачте, готівкою, будь ласка.
5. Яке у вас хобі?
– Колекціонування старих годинників.
6. Чи повинні японські діти перед тим, як піти до школи, вивчити хірагану?
– Ні, можна не вчити.
7. Перед їжею приймайте ці ліки.
– Добре, зрозумів.
8. Коли ви одружилися?
– Ми одружилися три роки тому.

Діалог

Яке у вас хобі?

- Ямада: Пане Сантос, яке у вас хобі?
Сантос: Фотографія.
Ямада: Які фотографії ви робите?
Сантос: Фотографії тварин. Особливо мені подобаються коні.
Ямада: О, це цікаво.
Ви фотографували коней після того, як приїхали до Японії?
Сантос: Ні.
В Японії не так просто побачити коней.
Ямада: На Хоккайдо є багато ферм, де розводять коней.
Сантос: Справді? Що ж, тоді обов'язково хотілося б туди поїхати під час літньої відпустки.

III. Довідкова інформація

動き

РУХИ

<p>と 飛ぶ лігати</p> 	<p>と 跳ぶ стрибати</p> 	<p>のぼ 登る залізати (на дерево), підніматися (на гору)</p> 	<p>はし 走る бігати</p>
<p>およ 泳ぐ плавати</p> 	<p>もぐる пірнати, занурюватися у воду</p> 	<p>と 飛び込む застрибувати, пірнати</p> 	<p>さかだ 逆立ちする стояти на руках, стояти вниз головою</p>
<p>はう 俯зати</p> 	<p>ける бити ногою</p> 	<p>ふる 振る махати</p> 	<p>もちあげる піднімати</p>
<p>な 投げる кидати</p> 	<p>たたく стукати</p> 	<p>ひく 引っかく тягнути</p> 	<p>お 押す штовхати, тиснути</p>
<p>ま 曲げる згинати</p> 	<p>の 伸ばす 引っ張る, 引っかく тягнути</p> 	<p>ころ 転ぶ падати, котитися</p> 	<p>ふ 振り向く обертатися, озиратися</p>

IV. Граматика

1. Словникова форма дієслова

Ця форма є основною формою дієслова. У цій формі дієслова подаються у словнику, звідси й її назва. Словникова форма дієслова утворюється так (див. підручник, урок 18, с. 148, вправа А 1):

- 1) Група I У дієслів цієї групи остання літера **ます**-форми завжди зі стовпчика **い**. Для утворення словникової форми цю букву потрібно замінити на букву зі стовпчика **う** (див. підручник, с. 3, “Кана і мора”).
- 2) Група II Додайте **る** до **ます**-форми.
- 3) Група III **します** змінюється на **する**, а **きます** перетворюється на **くる**.

2. | | |--| | IM
ДІЄСЛ словникова форма こと | |--| **が** できます

 Могти

Дієслово **できます** означає можливість чи здатність. Іменник чи ДІЄСЛ словникова форма **こと** перед **が** вказують на зміст можливості чи здатності.

1) Іменник

Іменники, що стоять перед **が**, здебільшого є іменниками, що позначають дії – такі, як водіння машини, ходіння по магазинах, катання на лижах, танці тощо. Такі іменники, як **にほんご**, який асоціюється з дією **はなす** “говорити”, або **ピアノ**, який асоціюється з дією **ひく** “грати”, також можуть бути використані в цій конструкції.

- ① ミラーさんは **日本語**が できます。

Пан Міллер вміє розмовляти японською.

- ② 雪が **たくさん** 降りましたから、**こと**しは **スキー**が できます。

Випало багато снігу, тому цього року можна покататися на лижах.

2) Дієслово

Коли дієслово використовується для позначення можливості або здатності, то до його словникової форми потрібно додати слово **こと**, утворивши субстантивовану фразу, а після цього додати **が できます**.

- ③ ミラーさんは **漢字を 読む こと**が できます。 Пан Міллер вміє
субстантивована фраза читати ієрогліфи.

- ④ **カードで 払う こと**が できます。 Можна заплатити
субстантивована фраза кредитною карткою.

3. | | |--| | IM
ДІЄСЛ словникова форма こと | |--| **です**

 Моє хобі – ...

Як показано у прикладах ⑤ та ⑥, ДІЄСЛ словникова форма **こと** може виражати зміст хобі детальніше ніж це може робити тільки іменник.

- ⑤ わたしの **趣味**は **音楽**です。 Моє хобі – музика.

- ⑥ わたしの **趣味**は **音楽を 聞く こと**です。 Моє хобі – слухати музику.

4.

ДІЄСЛ ₁ словникова форма IM の Числівник (період часу)

 } まえに、ДІЄСЛ₂ перед тим як ...

1) Дієслово

Ця конструкція вказує на те, що дія, позначена ДІЄСЛ₂, відбувається раніше за дію, позначену ДІЄСЛ₁. Навіть якщо час ДІЄСЛ₂ – минулий або майбутній, ДІЄСЛ₁ завжди стоїть в словниковій формі.

- ⑦ ^{にほん}日本へ ^く来る まえに、^{にほんご}日本語を Я вивчав японську мову до
^{べんきょう}勉強しました。 того, як приїхав до Японії.
- ⑧ ^ね寝る まえに、^{ほん}本を ^よ読みます。 Я читаю перед тим, як лягти спати.

2) Іменник

Коли ^{まえ}まえに стоїть після іменника, між іменником та ^{まえ}まえに ставиться частка ^のの. Іменники перед ^{まえ}まえに повинні виражати дію або мати дію на увазі.

- ⑨ ^{しょくじ}食事の ^{まえ}まえに、^て手を ^{あら}あります。 Перед їжею мию руки.

3) Числівник (період часу)

Коли ^{まえ}まえに стоїть після числівника, що позначає період часу, частка ^のの не потрібна.

- ⑩ ^{たなか}田中さんは ^{じかん}1時間^{まえ}まえに、 Пан Танака вийшов годину тому.
^で出かけました。

18

119

5. なかなか

Коли ^{なかなか}なかなか використовується разом із заперечною формою дієслова, цей вираз означає “нелегко”, “навіть чи це станеться”.

- ⑪ ^{にほん}日本では ^{なかなか}なかなか ^{うま}馬を ^み見る В Японії не так просто
^{ことが}ことが ^{できません}できません。 побачити коней.

Примітка. Частка ^はは у ^{にほん}日本では (приклад ⑪) додається до ^でで для підкреслення місця, про яке йдеться в розмові.

6. ぜひ

Слово ^{ぜひ}ぜひ використовується разом з виразами надії та прохання – такими, як ^{ほしい}ほしいです, ДІЄСЛ ^{ます}ます-форма ^{たい}たいです та ДІЄСЛ ^てて-форма ^{ください}ください для посилення значення цих виразів.

- ⑫ ^{ぜひ}ぜひ ^{ほっかいどう}北海道へ ^い行きたいです。 Неодмінно хочу поїхати на Хоккайдо.
- ⑬ ^{ぜひ}ぜひ ^{あそ}遊びに ^き来て^{ください}ください。 Обов'язково приходьте в гості (урок 25).

Урок 19

I. Нові слова та вирази

のぼります I	登ります	сходити, підніматися
[やまに~]	[山に~]	[~ на гору]
とまります I	泊まります	ночувати, зупинятися
[ホテルに~]		[~ у готелі]
そうじします III	掃除します	прибирати
せんたくします III	洗濯します	прати
れんしゅうします III	練習します	тренуватися, робити вправи
なります I		ставати
ねむい	眠い	сонний
つよい	強い	сильний
よわい	弱い	слабкий
ちょうしが いい	調子が いい	почуватися добре; бути справним
ちょうしが わるい	調子が 悪い	почуватися погано; бути несправним
ちょうし	調子	стан, настрій
ゴルフ		гольф (~を します грати в гольф)
すもう	相撲	боротьба сумо
パチンコ		гральний автомат, вид азартної гри, патінко (~を します грати в патінко)
おちゃ	お茶	чайна церемонія
ひ	日	день, дата
いちど	一度	один раз
いちども	一度も	ніколи, жодного разу (із запереченням)
だんだん		поступово
もうすぐ		(вже) скоро
おかげさまで		Завдяки вам (вираження подяки за надану допомогу чи проявлену турботу)

◇ 会話 ◇

かんぱい
乾杯

じつ
実は

ダイエット

なんかい
何回も

しかし

むり
無理 [な]

からだ
体に いい

ケーキ

かつしかほくさい
葛飾北斎

Будьмо!

насправді, чесно кажучи, річ у тім

дієта (～を します бути на дієті)

багато разів, неодноразово

однак, проте

занадто важкий, надмірний

корисний для здоров'я

торт, тістечко

видатний майстер гравюри та
художник епохи Едо (1760–1849)

II. Переклад

Граматичні конструкції

1. Мені доводилося дивитися боротьбу сумо.
2. У вихідні я граю в теніс, ходжу на прогулянки тощо.
3. Відтепер ставатиме все спекотніше.

Приклади

1. Вам доводилося бувати на Хоккайдо?
– Так, один раз. Два роки тому їздив з друзями.
2. Ви колись каталися на конях?
– Ні, жодного разу. Обов'язково хотів би покататися.
3. Що ви робили протягом зимових канікул?
– Оглядав буддійські та синтоїстські храми в Кіото, влаштовував вечірки з друзями.
4. Що ви хотіли б зробити в Японії?
– Я хотів би поподорожувати, зайнятися чайною церемонією тощо.
5. Як ваше самопочуття?
– Дякую за турботу, покращилося.
6. А ви добре оволоділи японською!
– Дуже дякую. Але мені ще вчитися і вчитися.
7. Тереза, ким ти хочеш стати?
– Лікарем.

Діалог

Сяду на дієту із завтрашнього дня

Всі:

Будьмо!

-
- Мацумото Йосіко: Пані Маріє, щось ви майже не їсте.
Марія: Так, правду кажучи, відучора я на дієті.
Мацумото Йосіко: Он воно що. Я також кілька разів сиділа на дієті.
Марія: На якій саме?
Мацумото Йосіко: Кожного дня їла лише яблука, пила багато води...
Начальник
департаменту
Мацумото: Але ж надмірні дієти шкідливі для здоров'я.
Марія: Це так.
Мацумото Йосіко: Пані Маріє, ці тістечка дуже смачні!
Марія: Справді?
...Ну тоді знову почну дієту із завтрашнього дня.

III. Довідкова інформація

でんとうぶん か ごらく
伝統文化・娯楽

ТРАДИЦІЙНА КУЛЬТУРА ТА РОЗВАГИ

<p>さ どう 茶道 чайна церемонія ちや (お茶)</p> 	<p>か どう 華道 ікебана い ばな (生け花)</p> 	<p>しょ どう 書道 каліграфія</p>
<p>か ぶ き 歌舞伎 театр Кабукі</p> 	<p>の う 能 театр Но</p> 	<p>ぶん ら く 文楽 театр Бунраку</p>
<p>す ち ゅ う 相撲 сумо</p> 	<p>じ ゅ う ど う 柔道 дзюдо</p> 	<p>けん ど う 剣道 кендо</p>
<p>か ら て 空手 карате</p> 	<p>まんざい 漫才 мандзай – комічний естрадний діалог らくご 落語 ракуго – комічний естрадний монолог</p> 	<p>い ご 囲碁 го – японські шашки しょうぎ 将棋 сьогі – японські шахи</p>
<p>パチンコ ігрові автомати パチンコ патінко</p> 	<p>カラオケ караоке</p> 	<p>ぼんおど 盆踊り танок Бон</p>

IV. Граматика

1. ДІЄСЛ た-форма

У цьому уроці ми розглянемо た-форму. Ця форма дієслова утворюється зміною て і で від て-форми на た і だ відповідно (див. підручник, урок 19, с. 156, вправа A 1).

	<u>て</u> -форма	<u>た</u> -форма
Група I	か <u>いて</u>	か <u>いた</u>
	の <u>んで</u>	の <u>んだ</u>
Група II	た <u>べて</u>	た <u>べた</u>
Група III	き <u>て</u>	き <u>た</u>
	し <u>て</u>	し <u>た</u>

2. ДІЄСЛ た-форма ことが あります доводилося / мав досвід...

Ця конструкція використовується для опису минулого досвіду. Це майже така сама конструкція, як і わたしは IM があります, яку було розглянуто в уроці 9. Зміст досвіду, тобто того, що доводилося робити, виражається субстантивованою фразою ДІЄСЛ た-форма こと.

① ^{うま}馬に ^の乗った ことが あります. Мені доводилося їздити верхи. Зауважте, що таке речення не просто констатує факт того, що щось було зроблено в минулому (як речення ②).

② ^{きょねん}去年 ^{ほっかいどう}北海道で ^{うま}馬に ^の乗りました。

Минулого року на Хоккайдо я їздив верхи.

3. ДІЄСЛ た-форма り、ДІЄСЛ た-форма り します (роблю) ДІЄСЛ, ДІЄСЛ та інше

Ми вже розглянули конструкцію для позначення декількох речей або осіб серед багатьох (～や～[など]) в уроці 10. Конструкція, яку розглядаємо в цьому уроці, використовується для позначення декількох дій серед багатьох. Час дієслів у цій конструкції визначається часом останнього дієслова у реченні.

③ ^{にちようび}日曜日は テニスを したり、^{えいが}映画を 見たり します。

У неділю я граю в теніс, дивлюся кіно тощо.

④ ^{にちようび}日曜日は テニスを したり、^{えいが}映画を 見たり しました。

У неділю я грав у теніс, дивився кіно тощо.

Примітка. Не плутайте значення цієї конструкції зі значенням конструкції з て-формою дієслова (⑤), розглянутої в уроці 16.

⑤ 日曜日^{にちようび}は テニスを して、映画^{えいが}を 見^みました。

У неділю я грав у теніс, а потім подивився кіно.

З прикладу ⑤ зрозуміло, що перегляд кінофільму відбувся після гри у теніс. У прикладі ж ④ немає часових відносин між двома діями. Ці дії згадуються як приклад того, що відбувалося в неділю, для повідомлення про те, що виконувалися також інші дії, окрім згаданих. Також неприродно, щоб в цій конструкції використовувалися дієслова, які позначають щоденно виконувані дії, такі, як прокидатися вранці, їсти, лягати спати тощо.

4.

い-ПРИКМ (〜い) → 〜く
な-ПРИКМ [な] → に
IM に

 } なります ставати...

Дієслово なります означає “ставати” і позначає зміни стану чи умов.

⑥ 寒い ^{さむい}	→	寒く ^{さむく} なります	холоднішати
⑦ 元気 ^{げんき} [な]	→	元気に ^{げんきに} なります	одужувати
⑧ 25歳 ^{さい}	→	25歳 ^{さい} に なります	виповниться 25 років

5. そうですね

Вираз そうですね використовується для вираження згоди або співчуття до того, що сказав співрозмовник. Вираз そうですか із спадною інтонацією має таке саме значення (див. урок 2, 6). Проте そうですか(↘) є вираженням впевненості або вигуком здивування після отримання інформації, не відомої раніше, тоді як そうですね використовується для вираження згоди або співчуття до співрозмовника, коли він посиляється на те, з чим мовець згоден або що він вже знає.

- ⑨ 寒く^{さむく} になりましたね。 Похолоднішало, чи не так?
 …そうですね。 – Так, справді.

Урок 20

I. Нові слова та вирази

いります I [ビザが~]	要ります	бути необхідним, потрібно [потрібна віза]
しらべます II	調べます	перевіряти, розслідувати, з'ясовувати
なおします I	直します	виправляти, лагодити
しゅうりします III	修理します	ремонтувати
でんわします III	電話します	телефонувати
ぼく	僕	я (розмовний еквівалент わたし для чоловіків)
きみ	君	ти (розмовний еквівалент займенника あなた)
~くん	~君	(еквівалент суфікса ~さん, використовується зазвичай при звертанні до маленьких хлопчиків, юнаків чи молодших за віком і статусом чоловіків)
うん		так, ага (розмовний еквівалент はい)
ううん		ні (розмовний еквівалент いいえ)
サラリーマン		службовець (фірми)
ことば		слово, мова
ぶっか	物価	ціни на товари
きもの	着物	кімоно (японський традиційний одяг)
ビザ		віза
はじめ	初め	початок
おわり	終わり	кінець
こっち		сюди; тут (розмовний еквівалент こちら)
そっち		туди; там (розмовний еквівалент そちら)
あっち		он туди; там (розмовний еквівалент あちら)
どっち		котрий (з двох предметів); куди; де (розмовний еквівалент どちら)

このあいだ
みんなで
～けど

この間

нещодавно, днями
гуртом, разом (про людей)
~, але (розмовний еквівалент частки
が)

◇ 会話 ◇

国^{くに}へ 帰^{かえ}るの?
どう するの?
どう しようかな。
よかったら
いろいろ

Ти повертаєшся на батьківщину?
Що робитимеш?
Що ж мені робити? / Як же бути?
якщо не заперечуєш, якщо хочеш
різне, різноманітний

II. Переклад

Граматичні конструкції

1. Пан Сантос не прийшов на вечірку.
2. В Японії високі ціни.
3. Море на Окінаві було красивим.
4. Сьогодні у мене день народження.

Приклади

1. Будеш морозиво?
– Так, буду.
2. У тебе (там) є ножиці?
– Ні, немає.
3. Ти вчора бачився з пані Кімурую?
– Ні, не бачився.
4. Може, поїдемо завтра всі разом до Кіото?
– Так, було б непогано.
5. Цей рис із каррі смачний?
– Так, хоч і гострий, але смачний.
6. Ти зараз вільний?
– Так, вільний. А що?
Допоможи-но мені.
7. У тебе є словник?
– Ні, немає.

20

128

Діалог

Що робитимеш на літніх канікулах?

- Кобаясі: Ти на літніх канікулах їдеш додому?
Тавапон: Ні. Хоча й хотілося б...
А ти, Кобаясі, що будеш робити?
Кобаясі: Навіть не знаю...
Тавапоне, ти коли-небудь піднімався на Фудзі?
Тавапон: Ні.
Кобаясі: Тоді, може, поїдемо разом, якщо хочеш.
Тавапон: Добре. А коли?
Кобаясі: Як тобі початок серпня?
Тавапон: Підходить.
Кобаясі: Ну, тоді я про все дізнаюся і зателефоную тобі.
Тавапон: Дякую. Буду чекати.

III. Довідкова інформація

人の呼び方 ЗВЕРТАННЯ

20

У сім'ї звертаються один до одного з позиції наймолодшого з дітей. Батьки називають старшого сина “おにいちゃん” (старший брат), а старшу дочку “おねえちゃん” (старша сестра), тобто так, як їх сприймають і називають молодші брати і сестри.

Так само, коли батьки розмовляють в присутності дітей, то чоловік називає дружину “おかあさん” або “ママ” (мати), а дружина називає чоловіка “おとうさん” або “パパ” (батько). Однак останнім часом спостерігається тенденція відмови від подібного звертання, і все частіше в сім'ях починають називати один одного на ім'я.

129

У товаристві, звертаючись один до одного, називають співрозмовника відповідно до своєї та його ролі у групі (ситуації). Наприклад, на роботі підлеглий називає начальника за посадою (іноді з прізвищем) “松本部長” (начальник [Мацумото]). У магазинах, ресторанах тощо продавці звертаються до покупців “おきやくさま” (шановний покупцю, відвідувачу). Пацієнти називають лікарів “せんせい” (лікар).

IV. Граматика

1. Ввічливий та простий стилі мовлення

В японській мові є два стилі мовлення: ввічливий та простий.

Ввічливий стиль	Простий стиль
あした 東京へ 行きます。 Завтра я поїду до Токіо.	あした 東京へ 行く。 Завтра я поїду до Токіо.
毎日 忙しいです。 Я щодня зайнятий.	毎日 忙しい。 Я щодня зайнятий.
相撲が 好きです。 Мені подобається сумо.	相撲が 好きだ。 Мені подобається сумо.
富士山に 登りたいです。 Я хочу піднятися на гору Фудзі.	富士山に 登りたい。 Я хочу піднятися на гору Фудзі.
ドイツへ 行った ことが ありません。 Я ніколи не був у Німеччині.	ドイツへ 行った ことが ない。 Я ніколи не був у Німеччині.

Присудки, що використовуються у реченнях ввічливого стилю мовлення і супроводжуються *です* або *ます*, називаються ввічливою формою, а присудки, що вживаються у реченнях простого стилю, називаються простою формою (див. підручник, урок 20, с. 166, вправа A1).

2. Використання ввічливого та простого стилів

1) Ввічливий стиль можна вживати у будь-яких ситуаціях, за будь-яких обставин та з будь-яким співрозмовником. Однак найчастіше ввічливий стиль використовується у повсякденній розмові дорослих, які не є близькими друзями. Такий стиль використовується, коли розмова ведеться з тими, кого ви зустріли вперше, з людьми, що старші або вищі за статусом, а також із тими, хто належить до однієї з вами вікової групи, але з ким ви близько не знайомі. Ввічливий стиль також може вживатися у розмові з молодшими за віком або нижчими за становищем співрозмовниками, але з якими ви не знайомі близько. Простий стиль використовується у розмові з близькими друзями, колегами та членами родини.
Зауважте, що треба обережно вибирати рівень ввічливості, зважаючи на вік співрозмовника та стосунки з ним. Якщо ви використовуєте простий стиль недоречно, ви можете здатися грубим та неввічливим. Отже, коли ви не впевнені у ситуації, безпечніше використовувати ввічливий стиль.

2) Зазвичай простий стиль використовується у письмових роботах. Усі газети, журнали, наукові роботи та щоденники пишуться простим стилем. Натомість, більшість листів – ввічливим стилем.

3. Особливості використання простого стилю

1) У питальних реченнях простого стилю зазвичай випускається частка か, яка позначає запитання. У такому разі запитальність виражається підвищенням інтонації у кінці речення, як у のむ (ノ) .

- ① コーヒーを 飲む? (ノ)   Питимеш каву?
 …うん、飲む。 (ㇿ)   – Так, питиму.

2) У питальних реченнях з іменниками та な-прикметниками службове дієслово だ, що є простою формою です, випускається. У кінці стверджувальної відповіді だ може звучати доволі грубо. Тому ви можете або випустити だ, або ж вжити після нього кінцеву частку, щоб пом'якшити тон речення. Жінки рідко вживають だ.

- ② 今晚 暇?   Ти сьогодні ввечері вільний?
 (вживається і жінками, і чоловіками)
 …うん、暇／暇だ／暇だよ。 – Так, вільний (вживається чоловіками).
 …うん、暇／暇よ。 – Так, вільна (вживається жінками).
 …ううん、暇じゃ ない。 – Ні, не вільний
 (вживається і жінками, і чоловіками).

3) У простому стилі деякі частки часто випускаються, якщо зміст речення зрозумілий із контексту.

- ③ ごはん[を] 食べる?   Ти будеш їсти?
 ④ あした 京都[へ] 行かない?   Не поїдеш завтра до Кіото?
 ⑤ この りんご[は] おいしいね。   Це яблуко смачне, правда?
 ⑥ そこに はさみ[が] ある?   (У тебе) Там є ножиці?

Однак частки で, に, から, まで, と не випускаються, оскільки зміст речення без них може бути незрозумілим.

4) У простому стилі і з ДІЄСЛ て-форма いる також часто випускається.

- ⑦ 辞書、持って [い] る?   У тебе є словник?
 …うん、持って [い] る。   – Так, є.
 …ううん、持って [い] ない。   – Ні, немає.

5) けど

Частка けど має ту саму функцію, що і が, що використовується для поєднання двох речень (див. уроки 8, 7 та 14, 7). Частка けど часто вживається у розмовному мовленні.

- ⑧ その カレーライス[は] おいしい?   Цей рис із каррі смачний?
 …うん、辛いけど、おいしい。   – Так, гострий, але смачний.
 ⑨ 相撲の チケット [が] あるけど   У мене є квитки на сумо.
 いっしょに 行かない?   Не підеш зі мною?
 …いいね。   – Буду радий.

Урок 21

I. Нові слова та вирази

おもいます I	思います	думати, вважати
いいます I	言います	говорити, сказати
たります II	足ります	вистачати
かちます I	勝ちます	перемагати
まけます II	負けます	програвати
あります I		проводитися, відбуватися
[おまつりが~]	[お祭りが~]	[відбудеться свято]
やくに たちます I	役に 立ちます	бути корисним, стати у пригоді
むだ[な]		даремний, непотрібний
ふべん[な]	不便[な]	незручний
おなじ	同じ	однаковий, такий самий
すごい		чудово, класно, оце так! (вираження подиву, захоплення)
しゅしょう	首相	прем'єр-міністр
だいとうりょう	大統領	президент
せいじ	政治	політика
ニュース		новини
スピーチ		промова (~を します виголошувати промову)
しあい	試合	матч, змагання
アルバイト		підробіток, робота (позаштатна, погодинна) (~を します підробляти, працювати погодинно)
いけん	意見	думка, погляд
[お]はなし	[お]話	розмова, розповідь, чийсь слова (~を します говорити, розповідати)
ユーモア		гумор
むだ		даремний клопіт чи витрати
デザイン		дизайн
こうつう	交通	транспорт, дорожній рух
ラッシュ		година пік

さいきん   最近   останнім часом, нещодавно

たぶん   мабуть
きつと   напевне, неодмінно
ほんとうに   справді, насправді
そんなに   не дуже, не так вже й (часто
із заперечною формою)

～について   про ～, стосовно ～

しかたが ありません。   Нічого не вдієш.

◇ 会話 ◇

しばらくですね。   Давно ми не бачилися。
～でも ^の飲みませんか。   А чи не випити нам, наприклад, ～?
^み見ないと……。   Треба подивитись。
もちろん   звичайно

カンガルー   кенгуру
キャプテン・クック   Капітан Джеймс Кук (1728–1779)

II. Переклад

Граматичні конструкції

1. Я думаю, завтра буде дощ.
2. Прем'єр-міністр сказав, що наступного місяця поїде до Америки.

Приклади

1. Що важливіше, робота чи родина?
– Я думаю, що важливе і те, й інше.
2. Що ви думаєте про Японію?
– Думаю, що в Японії ціни високі.
3. Де пан Міллер?
– Думаю, він у залі засідань.
4. Пан Міллер знає цю новину?
– Ні, я думаю, що швидше за все не знає, тому що він був у відрядженні.
5. Тереза вже заснула?
– Так, думаю, що вже заснула.
6. Ви молитесь перед тим, як їсти?
– Ні, ми не молимося, а кажемо "ітадакімас".
7. Ви висловили якусь думку на нараді?
– Так. Сказав, що робиться багато непотрібних копій.
8. В Кіото ж проводиться свято в липні, чи не так?
– Так, проводиться.

Діалог

Я теж так думаю

- Мацумото: О, пане Сантос! Давно не бачилися.
Сантос: О, пане Мацумото! Як ваші справи?
Мацумото: Добре. Може, вип'ємо пива?
Сантос: Було б непогано.
-
- Сантос: Сьогодні з десятої вечора буде футбольний матч між Японією та Бразилією.
Мацумото: Так, справді. Треба обов'язково подивитися.
Як ви думаєте, хто виграє?
Сантос: Звичайно, Бразилія.
Мацумото: Але ж Японія теж останнім часом стала сильнішою.
Сантос: Так, я теж так думаю, але...
А, вже треба йти додому...
Мацумото: Справді. Що ж, ходімо.

III. Довідкова інформація

やくしよくめい
役職名

ПОСАДИ

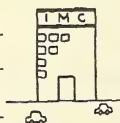
くに	країна	-----	しゅしょう	首相	ないかくそう り だいじん	内閣総理大臣	прем'єр-міністр
と どう ふ けん	都道府県	-----	ち じ	知事			губернатор
し	市	-----	し ちょう	市長			мер
まち	町	-----	ちようちよう	町長			голова смт
むら	村	-----	そんちよう	村長			сільський голова

だいがく	大学	-----	がくちょう	学長	ректор
こうとうがっこう	高等学校	-----			
ちゅうがっこう	中学校	-----	こうちょう	校長	директор
しょうがっこう	小学校	-----			
ようちえん	幼稚園	-----	えんちよう	園長	завідувач

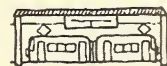
かいしゃ	会社	-----	TMC	
	компанія	-----		
かいちよう	会長	-----		
しゃちよう	社長	-----		
じゅうやく	重役	-----		
ぶ ちょう	部長	-----		
か ちょう	課長	-----		

ぎんこう	銀行	-----		
	банк	-----		
とうどり	頭取	-----		
し てんちよう	支店長	-----		

えき	駅	-----		
	станція / вокзал	-----		
えきちよう	駅長	-----		
	начальник станції / вокзалу	-----		

びょういん	病院	-----		
	лікарня	-----		
いんちよう	院長	-----		
	головний лікар	-----		
ぶ ちょう	部長	-----		
	завідувач відділенням	-----		
ふ ちょう	婦長	-----		
	старша медсестра	-----		

けいさつ	警察	-----		
	поліція, поліцейський відділок	-----		
しよちよう	署長	-----		
	начальник поліцейського відділку	-----		

IV. Граматика

1. проста форма と ^{おも}思います Думаю, що...

На думки та інформацію, що передаються за допомогою дієслова ^{おも}います, вказує частка と.

1) Коли висловлюється припущення.

① あした ^{あめ}雨^ふが ^ふ降ると ^{おも}思います。 Думаю, що завтра буде дощ.

② テレサちゃんは もう ^ね寝たと ^{おも}思います。 Думаю, Тереза вже спить.
Коли зміст припущення заперечний, речення перед часткою と повинно бути у заперечній формі.

③ ミラーさんは この ニュースを ^し知っていますか。

…いいえ、たぶん ^{おも}知らないと思います。

Пан Міллер знає цю новину?

— Ні, думаю, що швидше за все не знає.

2) Коли висловлюється чиясь думка.

④ 日本は ^{にほん}物価^{ぶっか}が ^{たか}高いと ^{おも}思います。

Я думаю, що в Японії високі ціни.

Вислів ~について どう ^{おも}おもいますか вживають, щоб з'ясувати чийось думку з певного приводу, використовуючи ^{おも}います. Частка と після どう не потрібна.

⑤ ^{あた}新しい ^{くうこう}空港^くについて どう ^{おも}思いますか。

…きれいですが、ちょっと ^{こうつう}交通^ふが ^{ふべん}不便だと ^{おも}思います。

Що ви думаєте про новий аеропорт?

— Гарний, але до нього трохи незручно добиратися.

Згоду або незгоду з думками інших можна висловити так.

⑥ A: ファックスは ^{べんり}便利^りですね。 A: Факс — зручна річ, чи не так?

B: わたしも そう ^{おも}思います。 B: Я також так думаю.

C: わたしは そう [は] ^{おも}いません。 C: Я так не вважаю.

2. РЕЧ проста форма } と ^い言います Кажуть...

Зміст, що передається за допомогою ^いいます, позначається часткою と.

1) Коли точно цитується те, що хтось сказав (або говорить), як показано нижче (пряма мова).

⑦ ^ね寝る ^{やす}まえに 「お休みなさい」と ^い言います。

Перед тим, як лягати спати, кажуть “Добраніч”.

⑧ ミラーさんは ^{らいしゅう}来週 ^{とうきょう}東京へ ^{しゅつちよう}出張^しします」と ^い言いました。

Пан Міллер сказав: “Наступного тижня поїду у відрядження до Токіо”.

2) Коли передається непряма мова, перед と використовується проста форма. Час головного речення не впливає на час цитованого речення.

⑨ ミラーさんは ^{らいしゅう}来週 ^{とうきょう}東京へ ^{しゅつちよう}出張^しすると ^い言いました。

Пан Міллер сказав, що наступного тижня поїде у відрядження до Токіо.

Урок 22

I. Нові слова та вирази

きます II	着ます	одягати (одяг на верхню частину тіла) [~ сорочку]
[シャツを~]		
はきます I		одягати (одяг на нижню частину тіла; взуття)
[くつを~]	[靴を~]	[взувати(ся), одягати взуття]
かぶります I		одягати, носити
[ぼうしを~]	[帽子を~]	[~ капелюх]
かけます II		одягати, носити
[めがねを~]	[眼鏡を~]	[~ окуляри]
うまれます II	生まれます	народжуватися
コート		пальто
スーツ		костюм
セーター		светр
ぼうし	帽子	капелюх, головний убір
めがね	眼鏡	окуляри
よく		часто
おめでとう ございます。		Вітаю! (вітання з днем народження, весіллям, Новим роком тощо)

◇ 会話 ◇

こちら

家賃

うーん。

ダイニングキッチン

和室

押し入れ

布団

アパート

це (ввічливий еквівалент これ)

орендна плата за квартиру

Угу. / Ну... / Дайте подумати...

кухня-їдальня

кімната в японському стилі

стінна шафа в японському стилі

матрац для снання на підлозі та ковдра
(орендована) квартира

パリ

万里の長城

余暇開発センター

レジャー白書

Париж

Велика Китайська Стіна

Центр дослідження дозвілля

“Біла книга” – урядовий звіт про
діяльність у сфері дозвілля

II. Переклад

Граматичні конструкції

1. Це торт, який випік пан Міллер.
2. Людина, що там знаходиться – пан Міллер.
3. Я забув слова, які вивчив учора.
4. У мене немає часу сходити за покупками.

Приклади

1. Це фотографія, яку я зробив на Великій Китайській Стіні.
– Правда? Оце так!
2. Яку з цих картин написала пані Карина?
– Оту. На якій море.
3. Хто та людина, вдягнена в кімоно?
– Пані Кімура.
4. Пане Ямада, де ви вперше зустрілися з вашою дружиною?
– В Осацькому замку.
5. Як вам концерт, на який ви ходили з пані Кімурою?
– Дуже гарний.
6. Що сталося?
– Я загубив парасольку, яку купив учора.
7. Який будинок ви хочете?
– Я хочу будинок із великим садом.
8. Не підете сьогодні ввечері випити зі мною?
– Вибачте. Сьогодні ввечері я домовився зустрітися з другом.

Діалог

Яка квартира вам підійде?

Агент з	Як вам ця?
нерухомості:	Плата за квартиру – 80 тисяч єн.
Ван:	Ну... Трохи далекувато від станції.
Агент:	Добре, а як ця?
	Ця зручна, бо від станції три хвилини пішки.
Ван:	Так.
	Кухня-їдальня та одна кімната в японському стилі...
	Вибачте, а що тут?
Агент:	Стінна шафа. Сюди складають матраци та ковдри.
Ван:	Зрозуміло. Цю квартиру можна подивитися сьогодні?
Агент:	Так. Підемо зараз?
Ван:	Так, будь ласка.

III. Довідкова інформація

いふく
衣服

ОДЯГ

<p>スーツ КОСТЮМ</p> 	<p>ワンピース сукня</p> 	<p>うわぎ 上着 піджак, жакет</p> 	<p>ズボン/パンツ брюки ジーンズ джинси</p>
<p>スカート спідниця</p> 	<p>ブラウス блуза</p> 	<p>ワイシャツ костюмна сорочка</p> 	<p>セーター светр</p>
<p>マフラー шарф てぶくろ 手袋 рукавички</p> 	<p>したぎ 下着 спідня білизна</p> 	<p>くつした шкарпетки панст колготи</p> 	<p>きもの 着物 кімоно</p> <p>おび 帯 обі (пояс)</p>
<p>オーバーコート пальто レインコート плащ</p> 	<p>ネクタイ kravатка ベルト ремінъ</p> 	<p>ハイヒール туфлі на високих підборах ブーツ чоботи うんどうぐつ 運動靴 спортивне взуття</p> 	<p>ぞうり дзори たび табі (японські (японські сандалі) панчохи)</p>

IV. Граматика

1. Означення іменників

В уроках 2 та 8 ми розглянули, як ставити означення до іменника.

ミラーさんの うち   будинок пана Міллера (урок 2)

新しい うち   новий будинок (урок 8)

きれいな うち   красивий будинок (урок 8)

В японській мові, незалежно від того, який вигляд має означення (окреме слово це чи речення), воно завжди стоїть перед означуваним словом. У цьому уроці ми розглянемо ще один спосіб означення іменників.

2. Означення-речення (підрядне означальне)

- 1) Присудок речення, що є означенням до іменника, стоїть у простій формі. У реченнях із な-прикметниками у ролі присудка ~だ змінюється на ~な. В іменникових реченнях ~だ змінюється на ~の.

①

京都へ	{	行く	ひと	Особа, що	{	い	}	у Кіото	
		行かない	ひと			不			い
		行った	ひと			い			だ
		行かなかった	ひと			い			だ

②

背が	たか	くろ	ひと	高くて、髪が 黒い	висока людина з чорним волоссям
親切	きれい	ひと	で、きれいな	добра та красива людина	
65歳	ひと	の		людина, якій 65 років	

- 2) Будь-який іменник первинного речення може бути означуваним словом.

② わたしは 先週 映画を 見ました。→わたしが 先週 見た 映画

Минулого тижня я бачив фільм. →фільм, який я бачив минулого тижня

③ ワンさんは 病院で 働いています。→ワンさんが 働いている 病院

Пан Ван працює у лікарні. →лікарня, у якій працює пан Ван

④ わたしは あした 友達に 会います。→わたしが あした 会う 友達

Завтра я зустрічаюся з другом. →друг, з яким я зустрічаюся завтра

Коли підкреслені іменники у прикладах ②, ③ і ④ є означуваним словом, то частки を, で та に, що супроводжують їх у первинному реченні, не потрібні.

- 3) Іменники разом із реченнями, що є означеннями до них (у прикладах нижче використовується “будинок, у якому жив пан Міллер”), можуть бути різними членами речення, тобто вживатися у будь-якій його частині.

⑤ これは ミラーさんが 住んで いた うちです。

Це будинок, у якому жив пан Міллер.

⑥ ミラーさんが 住んで いた ちは 古いです。

Будинок, у якому жив пан Міллер, старий.

⑦ ミラーさんが 住んで いた ちを 買いました。

Я купив будинок, у якому жив пан Міллер.

⑧ わたしは ミラーさんが 住んで いた ちが 好きです。

Мені подобається будинок, у якому жив пан Міллер.

⑨ ミラーさんが 住んで いた ちに 猫が いました。

У будинку, в якому жив пан Міллер, був кіт.

⑩ ミラーさんが 住んで いた ちへ 行った ことが あります。

Я був у будинку, в якому жив пан Міллер.

3. IM が

Якщо речення є означенням до іменника, то підмет у ньому позначається часткою が.

ミラーさんは ケーキを 作りました。

↓

⑪ これは ミラーさんが 作った ケーキです。

Пан Міллер випік торт.

Це торт,

який випік пан Міллер.

⑫ わたしは カリナさんが かいた 絵が 好きです。

Мені подобається картина, яку намалювала пані Каріна.

⑬ [あなたは] 彼が 生まれた 所を 知っていますか。

Ви знаєте місце, де він народився?

4. ДІЄСЛ словникова форма 時間 / 約束 / 用事

Щоб сказати про час, потрібний на певну дію, треба поставити дієслово у словниковій формі перед じかん.

⑭ わたしは 朝ごはんを 食べる 時間が ありません。

У мене немає часу снідати.

Зміст домовленості тощо також можна передати за допомогою дієслова в словниковій формі.

⑮ わたしは 友達と 映画を 見る 約束が あります。

Я домовився з друзями подивитися фільм.

⑯ きょうは 市役所へ 行く 用事が あります。

Сьогодні мені треба піти до мерії у справах (у мене справи в мерії).

Урок 23

I. Нові слова та вирази

ききます I	聞きます	(за) питати
[せんせいに~]	[先生に~]	[~ в учителя]
まわします I	回します	крутити, обертати, повертати
ひきます I	引きます	тягнути
かえます II	変えます	змінювати
さわります I	触ります	торкатися
[ドアに~]		[~ дверей]
でます II	出ます	виходити
[おつりが~]	[お釣りが~]	[вийде решта]
うごきます I	動きます	функціонувати, працювати
[とけいが~]	[時計が~]	[годинник іде]
あるきます I	歩きます	іти пішки
[みちを~]	[道を~]	[~ по дорозі]
わたります I	渡ります	переходити
[はしを~]	[橋を~]	[~ через міст]
きをつけます II	気をつけます	бути уважним, обережним, стерегтися
[くるまに~]	[車に~]	[~ автомобіля]
ひっこしします III	引っ越しします	переїжджати
でんきや	電気屋	магазин електротоварів
~や	~屋	магазин ~ товарів; людина, що працює в такому магазині
サイズ		розмір
おと	音	звук; гучність
きかい	機械	прилад, обладнання
つまみ		ручка (регулювання, налагодження); регулятор
こしょう	故障	несправність, аварія (~をします ламатися)
みち	道	дорога, шлях
こうさてん	交差点	перехрестя
しんごう	信号	світлофор
かど	角	ріг (вулиці), зовнішній кут
はし	橋	міст
ちゅうしゃじょう	駐車場	стоянка, парковка

一め 目
[お] しょうがつ [お] 正月
ごちそうさま [でした]。

(котрий) -й (за рахунком)
Новий рік
Дякую за те, що пригостили.
(усталений вираз, репліка вдячності запрошеного в гості або до ресторану після закінчення прийому їжі або напоїв)

◇ 会話 ◇

たてももの
建物
がいこくじんとうろくしょう
外国人登録証

будівля, споруда, будинок
реєстраційне посвідчення
іноземця

しょうとくたいし
聖徳太子
ほうりゅうじ
法隆寺

Принц Сьотоку (574–622)
храм у префектурі Нара,
побудований принцем Сьотоку
на початку VII ст.

げんきちや
元気茶
ほんだえき
本田駅
としよかんまえ
図書館前

вигадана марка чаю
вигадана станція
вигадана автобусна зупинка

II. Переклад

Граматичні конструкції

1. Коли берете книги в бібліотеці, потрібна картка.
2. Якщо натиснути цю кнопку, вийде решта.

Приклади

1. Ви часто дивитеся телевізор?
– Ну... Дивлюся, коли показують бейсбольні матчі.
2. Що ви робите, коли нічого немає в холодильнику?
– Іду щось поїсти в ресторан поблизу.
3. Ви вимкнули кондиціонер, коли виходили із зали засідань?
– Вибачте, забув.
4. Пане Сантосе, де ви купуєте одяг та взуття?
– Купую, коли повертаюся на батьківщину під час літньої відпустки та на Новий рік. Це тому, що японські речі мені замалі.
5. Що це?
– Це чай "Генкі". Я п'ю його, коли погано почуваюся.
6. Не прийдете до мене в гості, коли матимете вільний час?
– Добре, дякую.
7. Ви підробляли, коли були студентом?
– Так, іноді підробляв.
8. Щось гучність погана, правда?
– Якщо повернути цей регулятор праворуч, стане гучніше.
9. Вибачте, де знаходиться мерія?
– Якщо іти прямо цією дорогою, вона буде праворуч.

23

146

Діалог

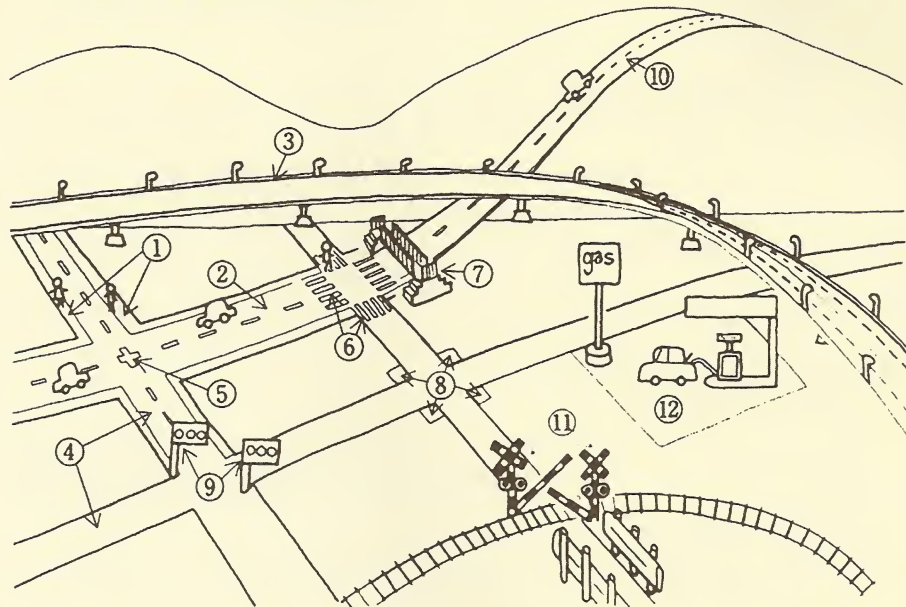
Як дістатися?

- Бібліотекар: Слухаю, бібліотека Мідорі.
Карина: Скажіть, будь ласка, як до вас дістатися?
Бібліотекар: Сідайте на 12-й автобус на станції Хонда і вийдіть на зупинці Тосьокан-мае. Це третя зупинка.
Карина: Третя, так?
Бібліотекар: Так. Коли вийдете, перед вами буде парк. Бібліотека – це біла будівля у цьому парку.
Карина: Зрозуміло.
Бібліотекар: І ще, що потрібно, коли береш книги?
Бібліотекар: Ви іноземка?
Карина: Так.
Бібліотекар: Тоді принесіть реєстраційне посвідчення іноземця.
Карина: Добре. Дуже дякую.

III. Довідкова інформація

道路・交通 ДОРОГА ТА ДОРОЖНІЙ РУХ

① 歩道	тротуар	⑦ 歩道橋	пішохідний міст
② 車道	проїжджа частина, автомобільна дорога	⑧ 角	ріг
③ 高速道路	швидкісна дорога, шосе	⑨ 信号	світлофор
④ 通り	вулиця	⑩ 坂	схил, узвіз
⑤ 交差点	перехрестя	⑪ 踏切	шлагбаум
⑥ 横断歩道	пішохідний перехід	⑫ ガソリンスタンド	бензоколонка

と
止まれ
“рух без
зупинки
заборонено”

しんにゅうきん し
進入禁止
“в’їзд
заборонено”

いっぽうつうこう
一方通行
“односторонній
рух”

ちゅうしゃきん し
駐車禁止
“стоянку
заборонено”

う せつきん し
右折禁止
“поворот праворуч
заборонений”

IV. Граматика

1. ДІЄСЛ словникова форма ДІЄСЛ ない-форма い-ПРИКМ (～い) な-ПРИКМ な IM の	} とき、～	Коли ..., ...

Формальний іменник **とき** поєднує два речення і вказує на час дії, згаданої в головному реченні. Як показано у таблиці вище, форми дієслів, і-прикметників, на-прикметників та іменників, що поєднуються із **とき**, такі самі, як і для означення іменників.

- ① 図書館で 本を 借りる とき、カードが 要ります。
Коли берете книгу у бібліотеці, потрібна картка.
- ② 使い方が わからない とき、わたしに 聞いて ください。
Коли ви не знаєте, як цим користуватися, запитайте мене.
- ③ 体の 調子が 悪い とき、「元気茶」を 飲みます。
Коли я погано почуваюся, я п'ю чай "Генкі".
- ④ 暇な とき、うちへ 遊びに 来ませんか。
Не прийдете до мене в гості, коли матимете час?
- ⑤ 妻が 病気の とき、会社を 休みます。
Коли моя дружина хворіє, я беру на роботі вихідний.
- ⑥ 若い とき、あまり 勉強 しませんでした。
Коли я був молодим, я не дуже вчився.
- ⑦ 子どもの とき、よく 川で 泳ぎました。
У дитинстві я часто плавав у річці.

2. ДІЄСЛ словникова форма ДІЄСЛ た-форма	} とき、～

Якщо перед **とき** стоїть присудок у словниковій формі, то він позначає незавершену дію; якщо присудок вжито у **た**-формі, то він позначає завершену дію.

- ⑧ 国へ 帰る とき、かばんを 買いました。
Я купив сумку, коли повертався на батьківщину.
  - ⑨ 国へ 帰った とき、かばんを 買いました。
Я купив сумку, коли повернувся додому (до своєї країни).
- У прикладі ⑧ **かえる** означає, що на час, про який ідеться, дія ще не закінчилася, що мовець ще не повернувся до своєї країни, і що він купив сумку по дорозі додому (можливо, ще в Японії). У прикладі ⑨ **かえた** означає, що дію закінчено, і що мовець купив сумку після того, як повернувся до своєї країни.

3. ДІЄСЛ словникова форма と、～ ..., тоді (обов'язково, неминуче)

Під час описання ситуації, у якій в результаті певної дії неминуче відбудеться інша, для поєднання речень вживається と.

⑩ この ボタンを ^お 押すと、	Натисніть цю кнопку,
お釣りが ^で 出ます。	і з'явиться решта.
⑪ これを ^{まわ} 回すと、	Поверніть ось це,
^{おと} 音が ^{おお} 大きく なります。	і звук стане гучнішим.
⑫ 右へ ^ま 曲がると、	Поверніть праворуч,
^{ゆうびんきょく} 郵便局が あります。	і там буде пошта.

Цією конструкцією не можна виразити волю, бажання, сподівання, запрошення або прохання.

×時間 ^{じかん} が あると、	{	^{えい} 映画を ^み 見 ^い に ^い 行きます。	(воля, бажання)
		^{えい} 映画を ^み 見 ^い に ^い 行きたいです。	(сподівання)
		^{えい} 映画を ^み 見 ^い に ^い 行きませんか。	(запрошення)
		ちょっと ^{てっだ} 手伝って ください。	(прохання)

23

У таких конструкціях замість ～と вживатиметься ～たら (див. урок 25).

4. IM が прикметник/ДІЄСЛ

З уроку 14 ви дізналися, що підмет позначається часткою が, коли описується природне явище. Коли описується стан речей або певні умови, підмет також позначається часткою が.

⑬ ^{おと} 音が ^{ちい} 小さいです。	Гучність погана (звук тихий).
⑭ ^{でん} 電気が ^{あか} 明るく なりました。	Світло стало яскравішим.
⑮ この ボタンを ^お 押すと、	Натисніть цю кнопку,
^{きつ} 切符が ^で 出ます。	і з'явиться квиток.

5. IM (місце) を ДІЄСЛ (дієслово руху)

Частка を вживається, щоб позначити місце, яким хтось/щось пересувається. У цій конструкції вживаються дієслова руху, такі як ^{さん}散歩します, ^{わたり}わたります, ^{ある}あります тощо.

⑯ ^{こうえん} 公園を ^{さん} 散歩します。	Я гуляю парком (урок 13).
⑰ ^{みち} 道を ^{わた} 渡ります。	Я переходжу дорогу.
⑱ ^{こう} 交差点を ^{みぎ} 右へ ^ま 曲がります。	Я повертаю праворуч на перехресті.

Урок 24

I. Нові слова та вирази

くれます II		давати (мені)
つれて いきます I	連れて 行きます	брати (кого-небудь) з собою
つれて きます III	連れて 来ます	приводити (кого-небудь)
おくります I	送ります	проводжати [~ людину]
[ひとを~]	[人を~]	знайомити (із кимось), представляти (когось)
しょうかいします III	紹介します	ознайомлювати (із чимось), показувати (дорогу)
あんないします III	案内します	пояснювати
せつめいします III	説明します	приготувати та налити, заварити [~ каву]
いれます II	入れます	
[コーヒーを~]		
おじいさん／おじいちゃん		дідусь, літній чоловік
おばあさん／おばあちゃん		бабуся, літня жінка
じゅんび	準備	приготування (~します готувати(ся))
いみ	意味	значення, сенс
[お] かし	[お] 菓子	солодощі, тістечка, цукерки; снеки
ぜんぶ	全部	все (не вживається до людей)
じぶんで	自分で	сам; самотійно

◇ 会話 ◇

ほかに

ワゴン^{しゃ}車

[お] ^{べんとう}弁当

крім того

мікроавтобус

бенто (готова їжа в коробці)

はは ^ひ
母の日

День матері

II. Переклад

Граматичні конструкції

1. Пані Сато подарувала (дала) мені різдвяну листівку.
2. Я позичив книгу пані Кімурі.
3. Я дізнався телефонний номер лікарні від пана Ямади.
4. Мама прислала мені светр.

Приклади

1. Таро, ти любиш бабусю?
– Так, люблю. Бабуся завжди дає мені солодощі.
2. Яке смачне вино!
– Так, мені його подарувала пані Сато. Це французьке вино.
3. Таро, що ти зробиш для мами на День матері?
– Зіграю для неї на піаніно.
4. Пане Міллер, ви самі приготували всі страви для вчорашньої вечірки?
– Ні, мені допоміг пан Ван.
5. Ви приїхали на поїзді?
– Ні. Пан Ямада підвіз мене на машині.

24

152

Діалог

Ви мені не допоможете?

- Карина: Пане Ван, ви завтра переїжджаєте, так?
Давайте я прийду вам допомогти.
- Ван: Дякую.
Ну тоді, якщо ваша ласка, прошу прийти десь о дев'ятій.
- Карина: Хто ще прийде допомогти?
- Ван: Прийдуть пан Ямада та пан Міллер.
- Карина: А що з машиною?
- Ван: Пан Ямада позичить мені мікроавтобус. (Я візьму мікроавтобус у пана Ямади.)
- Карина: А як з обідом?
- Ван: Еее...
- Карина: Може, я принесу бенто?
- Ван: Гаразд. Буду вдячний.
- Карина: Ну, тоді до завтра.

III. Довідкова інформація

ぞうとう しゅうかん
贈答の習慣

ЗВИЧАЇ, ПОВ'ЯЗАНІ З ОБМІНОМ ПОДАРУНКАМИ

としだま
お年玉

невеликий грошовий подарунок, який батьки чи родичі дарують дітям на Новий рік

にゅうがくいわ
入学祝い

подарунок з нагоди вступу до навчального закладу

そつぎょういわ
卒業祝い

подарунок з нагоди закінчення навчального закладу (гроші, канцтовари, книжки тощо)

けっこんいわ
結婚祝い

весільний подарунок (гроші, предмети домашнього вжитку тощо)

しゅっさんいわ
出産祝い

подарунок з нагоди народження дитини (одяг та інші речі для малюка, іграшки тощо)

ちゅうげん
お中元 (липень чи серпень)
せいぼ
お歳暮 (грудень)

подарунок людині, якій ви чимось зобов'язані, наприклад, лікарю, викладачу, начальнику (продукти харчування тощо)

こうでん
お香典

гроші для родини померлого

みま
お見舞い

подарунок хворому під час відвідування (квіти, фрукти тощо)

24

153

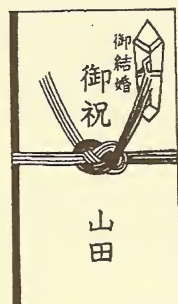

の し ぶくろ

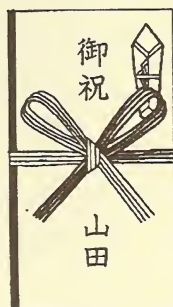
熨斗袋 Специальні конверти для грошових подарунків

Існує кілька видів конвертів для грошових подарунків.

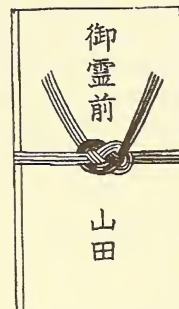
Треба вибрати конверт, що відповідає ситуації.

для грошового подарунка на весілля (з червоно-білою чи золотою і сріблястою стрічками)

для грошових подарунків на інші випадки (з червоно-білою чи золотою і сріблястою стрічками)

для грошей на похорон (з чорно-білою стрічкою)

IV. Граматика

1. くれます

В уроці 7 ви дізналися, що **あげます** означає “давати”. Це дієслово не може вживатися тоді, коли хтось дає щось мовцю, або комусь із родини мовця тощо (×さとうさんは わたしに クリスマスカードを あげました). У такому разі вживатиметься **くれます**.

① わたしは 佐藤さんに 花を あげました。

Я подарував квіти пані Сато.

② 佐藤さんは わたしに クリスマスカードを くれました。

Пані Сато подарувала мені різдвяну листівку.

③ 佐藤さんは 妹に お菓子を くれました。

Пані Сато дала моїй молодшій сестрі цукерки.

2.

ДІЄСЛ て-форма

{ あげます
もらいます
くれます

Дієслова **あげます**, **もらいます** та **くれます** також вживаються для позначення того, для кого виконується дія (напрямку дії). Ці слова позначають, хто виконує дію і для кого, також виражаючи прихильність і вдячність діячеві. У таких випадках дія позначатиметься дієсловом у **て-формі**.

24

154

1) **ДІЄСЛ て-форма** あげます

ДІЄСЛ **て-форма** **あげます** вживається, щоб показати, що хтось виконує дію для іншого з почуття прихильності до нього та для його користі.

④ わたしは 木村さんに 本を 貸して あげました。

Я позичив пані Кімурі книгу.

Коли мовець виконує дію для співрозмовника, виникає враження, що мовець робить послугу. Тому бажано уникати вживання цієї конструкції безпосередньо щодо тих, кого мовець не знає добре, а також старших або ж вищих за статусом. Цю конструкцію можна вживати стосовно тих, з ким у мовця дружні, близькі стосунки. Отже, коли пропонують допомогу не дуже близькій людині, використовують конструкцію **ДІЄСЛ ます-форма** **ましょうか** (урок 14, 6).

⑤ タクシーを 呼びましょうか。 Викликати вам таксі? (урок 14)

⑥ 手伝いましょうか。 Чи можу я вам допомогти? (урок 14)

2) **ДІЄСЛ て-форма もらいます**

⑦ わたしは ^{やまだ}山田さんに ^{としょかん}図書館の ^{でんわばんごう}電話番号を ^{おし}教えて もらいました。

Пан Ямада (люб'язно) повідомив мені телефон бібліотеки.

(Я дізнався номер телефону бібліотеки у pana Ямади.)

Ця конструкція передає вдячність тих, для кого виконали ту чи іншу дію.

3) **ДІЄСЛ て-форма くれます**

⑧ ^{はは}母は [わたしに] ^{おく}セーターを 送って くれました。

Моя мати прислала мені светр.

Як і конструкція ДІЄСЛ て-форма もらいます, ця конструкція передає вдячність тих, для кого виконали ту чи іншу дію. Різниця полягає у тому, що у випадку ДІЄСЛ て-форма もらいます підметом речення є той, хто отримує дію, тоді як у реченнях із конструкцією ДІЄСЛ て-форма くれます підметом речення є виконавець дії. У такий спосіб звертається увага на те, що діяч виконує дію з власної ініціативи. У такому разі мовець часто є тим, для кого ця дія виконується, і тоді слова ^{わたしに} зазвичай випускаються.

3. **IM (особа) が ДІЄСЛ**

⑨ すてきな ^{ネクタイ}ネクタイですね。 Гарна краватка.

…ええ、^{さとう}佐藤さんが くれました。 – Так, це пані Сато подарувала.

Мовець пропонує нову тему, говорячи ^{すてきな}ネクタイですね. У відповідь на це співрозмовник надає певну нову інформацію на цю тему, тобто [このネクタイは] ^{さとう}さんが くれました. Підмет речення, в якому подається нова інформація, позначається часткою ^が.

4. **Питальне слово が ДІЄСЛ**

Раніше вже зазначалося, що коли до підмета ставиться питання, він позначається часткою ^が у реченнях з дієсловами ^{あります} / ^{います} (урок 10) та у реченнях із прикметниковим присудком (урок 12). Це правило діє і для питань до підметів речень з дієслівним присудком.

⑩ ^{だれ}だれが ^{てつだ}手伝いに ^い行きますか。 Хто піде допомогти?

…^{かりな}カリナさんが ^い行きます。 – Піде пані Карина.

Урок 25

I. Нові слова та вирази

かんがえます II	考えます	думати, міркувати; вважати
つきます I	着きます	прибувати
[えきに~]	[駅に~]	[~ на станцію]
りゅうがくします III	留学します	навчатися за кордоном
とります I	取ります	рости, ставати старшим
[としを~]	[年を~]	
いなか	田舎	сільська місцевість; (рідне) село
たいしかん	大使館	посольство
グループ		група
チャンス		шанс
おく	億	сто мільйонів
もし [~たら]		якщо ~
いくら [~ても]		скільки б не ~; навіть якщо ~

◇ 会話 ◇

てんきん
転勤

こと

いっぱいの
一杯飲みましょう。

[いろいろ] お世話になりました。

がんば
頑張ります I

げんき
どうぞ お元気で。

переведення по службі (～します
переходити працювати в інший
офіс)

справа; питання (～の こと
питання про; про)

Вип'ємо по чарці.

Дякую за вашу турботу. / Ви багато
для мене зробили.

старанно (що-небудь) робити,
докладати всіх зусиль.

Бажаю вам усього найкращого
(перед довгою розлукою).

II. Переклад

Граматичні конструкції

1. Якщо буде дощ, я нікуди не піду.
2. Я піду, навіть якщо буде дощ.

Приклади

1. Якби у вас було 100 мільйонів єн, що б ви хотіли зробити?
– Я б хотів створити фірму, яка займається виготовленням програмного забезпечення.
2. Що ви будете робити, якщо друг не прийде у призначену годину?
– Відразу піду додому.
3. У тому новому взуттєвому магазині багато гарного взуття.
– Правда? Якщо воно дешеве, я б купив.
4. Звіт потрібно здати до завтра?
– Ні, якщо не вийде, здайте в п'ятницю.
5. Ви вже придумали, яке ім'я дати дитині?
– Так, якщо буде хлопчик, то Хікару.
Якщо буде дівчинка, то Ая.
6. Після закінчення університету одразу будете працювати?
– Ні, деś рік хочу поподорожувати різними країнами.
7. Вчителю, я не розумію значення цього слова.
– Ви подивилися у словнику?
Так. Але хоч і подивився, все одно не розумію.
8. Японці люблять групові подорожі, чи не так?
– Так, тому що це дешево.
Як би дешево це не було, мені не подобаються групові подорожі.

Діалог

Ви дуже багато для мене зробили

- Ямада: Вітаю з переведенням.
Міллер: Дякую.
Кімура: Коли ви поїдете до Токіо, ми будемо сумувати за вами.
Навіть поїхавши в Токіо, не забувайте, будь ласка, про Осаку.
Міллер: Звичайно. Пані Кімура, якщо матимете вільний час, приїжджайте до Токіо в гості.
Сантос: Ви також телефонуйте, коли будете в Осаці, пане Міллер.
Сходимо кудись випити.
Міллер: Так, обов'язково.
Друзі, ви справді дуже багато для мене зробили.
Сато: Бережіть себе і тримайтеся!!!
Міллер: Так, зроблю все від мене залежне. Ви також бережіть себе.

III. Довідкова інформація

人の一生 ЖИТТЯ

IV. Граматика

1. Проста форма минулого часу ら、～ Якщо...

Якщо ら додається до простої форми минулого часу дієслів, прикметників тощо, попереднє твердження перетворюється на вираз умовності. Ця конструкція використовується, коли мовець хоче висловити свою думку, ситуацію, прохання тощо умовним способом.

- ① お金が あったら、旅行します。
Якби у мене були гроші, я б подорожував.
- ② 時間が なかったら、テレビを 見ません。
Якщо у мене не буде часу, я не дивитимуся телевізор.
- ③ 安かったら、パソコンを 買いたいです。
Я хотів би купити комп'ютер, якщо це недорого.
- ④ 暇だったら、手伝って ください。
Якщо ви вільні, допоможіть мені, будь ласка.
- ⑤ いい 天気だったら、散歩しませんか。
Не підете зі мною на прогулянку, якщо буде гарна погода?

25

2. ДІЄСЛ た-форма ら、～ Коли... / Після того як...

Ця конструкція означає, що певна дія відбудеться / певна ситуація складеться після іншої дії, ситуації чи умов, що обов'язково виникнуть у майбутньому. Головне речення завжди буде у теперішньому часі.

- ⑥ 10時に になったら、出かけましょう。
Давайте вийдемо, коли настане десята година.
- ⑦ うちへ 帰ったら、すぐ シャワーを 浴びます。
Я прийму душ, як тільки повернуся додому.

3. ДІЄСЛ て-форма

い-ПРИКМ (～い)	→ ～くて
な-ПРИКМ [な]	→ ～で
IM で	

も、～

Навіть якщо ...

Ця конструкція вживається для того, щоб показати зворотну умову. На відміну від попередньої (простої форми минулого часу ら、～), що у параграфі 2, ця конструкція означає, що певні дії або події, очікувані за нормальних умов, не відбудуться, або ж усе станеться не так, як цього зазвичай очікують.

- ⑧ 雨が 降っても、洗濯します。

Навіть якщо буде дощ, я все одно пратиму.

- ⑨ 安くても、わたしは グループ旅行が 嫌いです。

Хоча групові тури й недорогі, але вони мені все одно не подобаються.

- ⑩ 便利でも、パソコンを 使いません。

Хоч комп'ютер і зручний, я не користуватимуся ним.

- ⑪ 日曜日でも、働きます。

Хоч би й неділя, я все одно працюватиму.

4. もし た いくら

Слово **もし** вживається на початку умовних речень із **～ら**, щоб заздалегідь зазначити, що у реченні фігуруватиме умова. Слово **いくら** виконує таку саму функцію у реченнях із **～ても (でも)**. Слово **もし** робить наголос на гіпотезі мовця, а **いくら** підкреслює ступінь умовності.

- ⑫ もし 1億円 あったら、いろいろな 国を 旅行したいです。

Якби у мене було 100 мільйонів єн, я хотів би подорожувати різними країнами

- ⑬ いくら 考えても、わかりません。

Скільки б я не думав, не розумію.

- ⑭ いくら 高くても、買います。

Наскільки б дорого це не було, куплю.

25

161

5. IM が

Як зазначалося в уроці 16 (4, примітка), підмет підрядного речення позначається часткою **が**. У підрядних реченнях, у яких вживається **たら**, **ても**, **とき**, **と**, **まえに** тощо, так само, як і в реченнях із **から**, підмет позначається **が**, як показано нижче.

- ⑮ 友達が 来る まえに、部屋を 掃除します。

Я приберу кімнату перед тим, як прийде мій друг. (урок 18)

- ⑯ 妻が 病気の とき、会社を 休みます。

Коли моя дружина хворіє, я беру вихідний. (урок 23)

- ⑰ 友達が 約束の 時間に 来なかったら、どう しますか。

Що ви робитимете, якщо ваш друг не прийде вчасно? (урок 25)

Узагальнення

I. Частки (під літерами А, В, С... узагальнені випадки використання)

1. [は]

- А: 1) Я Майк Міллер. (Урок 1)
2) Я прокидаюся о шостій годині ранку. (4)
3) Сакура гарна. (8)
В: 1) Котра година зараз у Нью-Йорку? (4)
2) У неділю їздили з другом до Нарі. (6)
3) Токійський Діснейленд розташований у префектурі Тіба. (10)
4) Матеріали вишліть факсом. (17)

2. [も]

- А: 1) Марія також бразилійка. (1)
2) І ці речі також, будь ласка. (11)
3) Мені подобається і те, й інше. (12)
4) Я багато разів сідала на дісту. (19)
В: 1) Я нікуди не їздив. (5)
2) Я нічого не їв. (6)
3) Нікого не було. (10)

3. [の]

- А: 1) То пан Міллер, працівник ІМС. (1)
2) Це – книга про комп'ютери. (2)
3) Це – моя парасолька. (2)
4) Це – японська машина. (3)
5) Ви займалися вчора ввечері? (4)
6) Як ваші заняття японською мовою? (8)
7) На столі лежить (стоїть) фотокартка. (10)
8) Скажіть, будь ласка, як читається цей ієрогліф. (14)
9) Я приїхав з Індонезії, з Бандунга. (16)
В: 1) Цей портфель належить пані Сато. (2)
2) Де зроблений цей фотоапарат?
– У Японії. (3)
С: У вас немає трошки більшого розміру? (14)

4. [を]

- А: 1) Я п'ю сік. (6)
2) Я подорожуватиму тиждень. (11)
3) О другій годині я піду зустрічати дитину. (13)

- В: 1) Вчора я взяв вихідний. (11)
 2) Кожного ранку я виходжу з дому о восьмій годині. (13)
 3) Я сходжу з поїзда в Кіото. (16)
 С: 1) Кожного ранку я гуляю парком. (13)
 2) Перейдіть вулицю, будь ласка, на тому світлофорі. (23)
 3) Якщо іти тією дорогою прямо, то буде вокзал. (23)

5. [が]

- А: 1) Мені подобається італійська кухня. (9)
 2) Пан Міллер добре готує. (9)
 3) Я трошки розумію японську. (9)
 4) У вас є дрібні гроші? (9)
 5) У мене двоє дітей. (11)
 6) Я хочу комп'ютер. (13)
 7) Ви вмієте кататися на лижах? (18)
 8) Мені потрібен магнітофон. (20)
 В: 1) Там стоїть (знаходиться) чоловік. (10)
 2) На столі стоїть фотокартка. (10)
 3) Наступного місяця в Кіото відбудеться свято. (21)
 С: 1) У Токіо багато людей. (12)
 2) Пан Сантос високого зросту. (16)
 3) У мене болить горло. (17)
 D: 1) Чим швидше, автобусом чи поїздом? (12)
     – Поїздом швидше. (12)
 2) Серед усіх видів спорту бейсбол найцікавіший. (14)
 Е: 1) Іде дощ. (23)
 2) Якщо торкнетеся тут, піде вода. (23)
 3) Звук тихий. (16)
 F: 1) Після того, як закінчиться концерт, піду їсти. (25)
 2) Якщо друг не прийде у призначену годину, то що ви будете робити? (23)
 3) Коли дружина хворіє, я беру вихідний. (22)
 4) Котру з картин намалювала Карина? (24)
 G: 1) Пані Сато подарувала (мені) вино. (24)
 2) Хто заплатив (за вас)? (24)

6. [に]

- А: 1) Я встаю о шостій годині ранку. (4)
 2) Я приїхав в Японію 25 березня. (5)
 В: 1) Я подарував пані Кімурі квіти. (7)
 2) Домашнім та друзям підпишу різдвяні листівки. (7)

- C: 1) Я отримала подарунок від пана Сантоса. (7)
 2) Я позичив книгу у колеги. (7)
 D: 1) На столі лежить (стоїть) фотокартка. (10)
 2) Моя родина в Нью-Йорку. (10)
 3) Марія живе в Осаці. (15)
 E: 1) Завтра я зустрічаюся з другом. (6)
 2) Ви вже звикли до життя в Японії? (8)
 3) Зайдімо в те кафе. (13)
 4) Сідайте тут, будь ласка. (15)
 5) Від станції Умеда їду поїздом. (16)
 6) Тут напишіть, будь ласка, ім'я. (14)
 7) Якщо торкнетеся тут, піде вода. (23)
 F: Раз на тиждень я граю в теніс. (11)
 G: 1) Я приїхав до Японії вивчати економіку. (13)
 2) Я поїду в Кіото милуватися квітучою сакурою. (13)
 H: Терезі виповнилося десять років. (19)

7. [へ]

- 1) Я поїду з другом у Кіото. (5)
 2) Я поїду до Франції вивчати кулінарію. (13)
 3) На тому світлофорі поверніть, будь ласка, праворуч. (14)

8. [で]

165

- A: 1) Я (по) їду додому на таксі. (5)
 2) Я висилаю (вишлю) матеріали факсом. (7)
 3) Ви пишете звіти японською? (7)
 B: 1) Я купую (куплю) газети на станції. (6)
 2) У липні в Кіото проводиться свято. (21)
 C: З усіх пір року я найбільше люблю літо. (12)

9. [と]

- A: 1) Я приїхав до Японії з родиною. (5)
 2) Пані Сато в залі засідань розмовляє з начальником департаменту. (14)
 B: 1) Вихідні – субота та неділя. (4)
 2) Книжковий магазин розташований між квітковим магазином та супермаркетом. (10)
 3) Що цікавіше, футбол чи бейсбол? (12)
 C: 1) Я думаю, що завтра буде дощ. (21)
 2) Прем'єр-міністр повідомив, що наступного місяця поїде до Америки. (21)

10. [や]

- У коробці (лежать) старі листи, фотокартки та інші дрібниці. (10)

11. [から] [まで]

- A: 1) Я працюю з дев'ятої до п'ятої (години). (4)
2) Банк відчинений з дев'ятої до третьої. (4)
3) Учора я працював до десятої. (4)
B: 1) Соус чилі на другій полиці знизу. (10)
2) Від моєї країни до Японії на літаку чотири години. (11)
3) Давайте, я вас зустріну на станції. (Зустріти вас на вокзалі?) (14)

12. [までに]

Треба повернути книжки до суботи. (17)

13. [より]

Китай більший за Японію. (12)

14. [でも]

Чи не випити нам по келиху пива абощо? (21)

15. [か]

- A: 1) Пан Сантос бразилієць? (1)
2) Це механічний олівець чи ручка? (2)
3) Може, подивимося фільм разом? (6)
B: Вибачте, будь ласка. Де розташований магазин "Юнью"? (10)
– Магазин "Юнью"? У тому будинку.
C: Ця парасолька ваша? (2)
– Ні, (не моя, а) пана Шмідта.
Зрозуміло.

16. [ね]

- 1) І вчора я займався до дванадцятої. (4)
– Важко вам доводиться. (7)
2) Яка гарна ложечка. (7)
3) М-м, 871-6813. (4)
– 871-6813, так? (10)
4) Он там чоловік, бачите. Хто він?

17. [よ]

Цей поїзд їде до станції Косіен?
– Ні. Наступний "звичайний" їде. (5)

II. Використання граматичних форм дієслова

1. [ます-форма]

ます-форма	ませんか	Не вип'єте зі мною чаю?	(Урок 6)
ます-форма	ましょう	Зустріньмося о п'ятій.	(6)
ます-форма	たいです	Я хочу купити фотоапарат.	(13)
ます-форма	に いきます	Я їду (їду) подивитися кіно.	(13)
ます-форма	ましょうか	Викликати таксі?	(14)

2. [て-форма]

て-форма	ください	Вибачте, дозвольте взяти вашу ручку.	(14)
て-форма	います	Пані Сато зараз розмовляє з паном Міллером.	(14)
て-форма	も いいです	Марія живе в Осаці.	(15)
て-форма	は いけません	Можна курити?	(15)
て-форма	から、～	У музеї не можна фотографувати.	(15)
て-форма、て-форма、～		Після закінчення роботи я їду плавати	(16)
て-форма	あげます	Вранці я бігаю, приймаю душ та їду на роботу.	(16)
て-форма	もらいます	Я позичу пану Міллеру компакт-диск.	(24)
て-форма	くれます	Пані Сато взяла мене в Осацький замок.	(24)
		Пан Ямада відвіз мене на машині.	(24)

167

3. [ない-форма]

ない-форма	ないでください	Не фотографуйте тут, будь ласка.	(17)
ない-форма	なければ なりません	Необхідно пред'явити паспорт.	(17)
ない-форма	なくても いいです	Взуття можна не знімати.	(17)

4. [словникова форма]

словникова форма	ことが できます	Я вмію грати на фортепіано.	(18)
словникова форма	ことです	Моє хобі – дивитися кіно.	(18)
словникова форма	まえに、～	Перед сном я читаю книги.	(18)
словникова форма	と、～	Якщо повернути праворуч, буде поштове відділення.	(23)

5. [た-форма]

た-форма	ことがあります	Я бував на Хоккайдо.	(19)
た-форма	り、た-форма り します	У вихідні граю в теніс, гуляю.	(19)

6. [проста форма]

проста формаとおもいます

проста формаといいます

дієсл	}	проста форма	} でしょう?
い-ПРИКМ			
な-ПРИКМ			
IM			

проста форма дієслова IM

Думаю, пан Міллер вже пішов додому. (21)
 Мені здається, що в Японії ціни високі. (21)
 Я вважаю, що родина – це найголовніше. (21)
 Брат сказав, що повернеться до десятої. (21)
 Ти ж ідеш завтра на вечірку, так? (21)
 Ранковий час пік це жахливо, правда? (21)
 Комп'ютер зручний, чи не так? (21)
 Він же американець? (21)
 Це торт, який я приготувала. (22)

7. проста форма дієслова

い-ПРИКМ

な-ПРИКМ な

IM の

とき、~

Коли читаю газету, вдягаю окуляри. (23)
 Коли хочеться спати, п'ю каву. (23)
 У вільний час дивлюся відео. (23)
 У дощ їду на таксі. (23)

8. проста форма минулого

часу ら、~

Якби я мав комп'ютер, було б зручно. (25)
 Якщо комп'ютер буде дешевий, куплю. (25)
 Якщо він простий у використанні, то куплю. (25)
 Якщо буде гарна погода, то погуляємо. (25)

9. て-форма дієслова

い-ПРИКМ ~くて

な-ПРИКМ で

IM で

も、~

Хоч і дивився у словнику, але
 значення не розумію. (25)
 Хоча і дешево, комп'ютер купувати не
 буду. (25)
 Навіть якщо не любиш, треба їсти. (25)
 Він навіть у неділю працює. (25)

III. Прислівники і вислови, що виконують роль прислівників

1. みんな   Викладачі-іноземці – усі американці.   (Урок 11)
 ぜんぶ   Я зробив усе домашнє завдання.   (24)
 たくさん   У мене багато роботи.   (9)
 とても   У Пекіні дуже холодно.   (8)
 よく   Пан Ван добре розуміє англійську мову.   (9)
 だいたい   Тереза більш-менш розуміє хірагану.   (9)
 すこし   Марія трохи знає катакану.   (9)
 ちょっと   Трошки відпочиньмо.   (6)
 もうすこし   А немає трохи меншого розміру?   (14)
 もう   Зробіть, будь ласка, ще одну копію.   (14)
 ずっと   У Токіо значно більше людей, ніж у Нью-Йорку.   (12)
 いちばん   Серед японських страв мені найбільше подобається
                  темпура.   (12)
                  Зошити лежать на найвищій полиці тієї шафи.   (10)

2. いつも   Я завжди обідаю в університетській їдальні.   (6)
 ときどき   Я інколи їм у ресторані.   (6)
 よく   Пан Міллер часто буває у кав'ярні.   (22)
 はじめて   Вчора я вперше їв сусі.   (12)
 また   Приходьте знову завтра.   (14)
 もう いちど   Ще раз, будь ласка.   (11)

3. いま   Зараз друга година десять хвилин.   (4)
 すぐ   Відразу надішліть звіт.   (14)
 もう   Вже купив квиток на експрес Сінкансен.   (7)
                  Вже восьма година, так?   (8)
 まだ   Ви вже пообідали?
                  – Ще ні.   (7)
 これから   Збираюся пообідати.   (7)
 そろそろ   Час (збиратися) додому.   (8)
 あとで   Прийду ще раз пізніше.   (14)
 まず   Спочатку натисніть цю кнопку.   (16)
 つぎに   Потім вставте картку.   (16)
 さいきん   Останнім часом Японія стала сильнішою у футболі.   (21)

4. じぶんで   Усі страви для вечірки я приготував сам.   (24)
 ひとりで   Піду до лікарні сам.   (5)
 みんなで   Завтра всі разом їдемо (їдуть) до Кіото.   (20)
 いっしょに   Не вип'єте зі мною пива?   (6)
 べつべつに   Будь ласка, порахуйте окремо.   (13)
 ぜんぶで   Разом 500 єн.   (11)

ほかに	Хто ще піде допомагати?	(24)
はやく	Я піду додому рано.	(9)
ゆっくり	Будь ласка, говоріть повільно.	(14)
	Сьогодні добре (спокійно) відпочиньте.	(17)
だんだん	Відтепер поступово ставатиме все спекотніше.	(19)
まっすぐ	Будь ласка, ідіть/ їдьте прямо.	(14)
5. あまり	Цей словник не дуже хороший.	(8)
ぜんぜん	Я зовсім не розумію індонезійської мови.	(9)
なかなか	В Японії не так просто побачити коней.	(18)
いちども	Я жодного разу не їв сусі.	(19)
ぜひ	Неодмінно хотілося б поїхати на Хоккайдо.	(18)
たぶん	Думаю, що пан Мілер скоріше за все не знає (про це).	(21)
きつと	Думаю, що завтра неодмінно буде хороша погода.	(21)
もし	Якби у мене було 100 мільйонів єн, я б хотів створити фірму.	(25)
いくら	Групові подорожі мені не подобаються, які б дешеві вони не були.	(25)
6. とくに	У тому фільмі особливо сподобався батько!	(15)
じつは	Правду кажучи, я на діті.	(19)
ほんとうに	Думаю, що в Японії продукти справді дорогі.	(21)
もちろん	Думаю, що Бразилія, звичайно ж, виграє матч.	(21)

IV. Способи поєднання слів та речень

1.

そして	Токійське метро чисте. І до того ж зручне.	(Урок 8)
～で	Нара – тихе та красиве місто.	(16)
～くて	Цей комп'ютер легкий і (тому) зручний.	(16)
それから	Будь ласка, ось це експрес-поштою. І цю посилку також, будь ласка.	(11)
～たり	У вихідні я граю в теніс, ходжу на прогулянки тощо.	(19)
～が	Вибачте, дозвольте взяти вашу ручку.	(14)

2.

それから	Я займався японською. Потім дивився фільм.	(6)
～てから	Після того, як закінчився концерт, ми поїли в ресторані.	(16)
～て、～て	Вранці я бігаю, приймаю душ і йду на роботу.	(16)
～まえに	Перед сном я пишу щоденник.	(18)
～とき	Коли берете книги в бібліотеці, потрібна картка.	(23)

3.

から	Оскільки у мене немає часу, я нікуди не піду.	(9)
ですから	Сьогодні у дружини день народження. Тому треба раніше піти додому.	(17)

4.

～が	“Сім самураїв” – старий, але дуже цікавий фільм.	(8)
でも	Подорож була цікава. Але я втомився.	(12)
～けど	Цей рис із каррі хоч і гострий, але смачний.	(20)
しかし	Танці корисні для здоров'я, тому відзавтра я займатимуся щодня.	
	– Однак надмірні заняття шкідливі для здоров'я.	(19)

5.

じゃ	Це італійське вино.	
	– Добре, дайте (це) будь ласка. (Тоді я його візьму.)	(3)
～と	Якщо натиснути цю кнопку, вийде решта.	(23)
～たら	Якщо буде дощ, я нікуди не піду.	(25)

6.

～ても	Я піду, навіть якщо буде дощ.	(25)
-----	-------------------------------	------

ДОДАТКИ

I. Числівники

0	ゼロ、れい	100	ひやく
1	いち	200	にひやく
2	に	300	さんびやく
3	さん	400	よんひやく
4	よん、し	500	ごひやく
5	ご	600	ろっぴやく
6	ろく	700	ななひやく
7	なな、しち	800	はっぴやく
8	はち	900	きゅうひやく
9	きゅう、く		
10	じゅう	1,000	せん
11	じゅういち	2,000	にせん
12	じゅうに	3,000	さんぜん
13	じゅうさん	4,000	よんせん
14	じゅうよん、じゅうし	5,000	ごせん
15	じゅうご	6,000	ろくせん
16	じゅうろく	7,000	ななせん
17	じゅうなな、じゅうしち	8,000	はっせん
18	じゅうはち	9,000	きゅうせん
19	じゅうきゅう、じゅうく		
20	にじゅう	10,000	いちまん
30	さんじゅう	100,000	じゅうまん
40	よんじゅう	1,000,000	ひゃくまん
50	ごじゅう	10,000,000	せんまん
60	ろくじゅう	100,000,000	いちおく
70	ななじゅう、しちじゅう		
80	はちじゅう	17.5	じゅうななてんご
90	きゅうじゅう	0.83	れいてんはちさん
		$\frac{1}{2}$	にぶんの いち
		$\frac{3}{4}$	よんぶんの さん

II. Вирази, пов'язані з часом

день	ранок	вечір
おととい позавчора	おとといの あさ позавчора вранці	おとといの ばん позавчора ввечері
きのう вчора	きのうの あさ вчора вранці	きのうの ばん вчора ввечері
きょう сьогодні	けさ сьогодні вранці (цього ранку)	こんばん сьогодні ввечері (цього вечора)
あした завтра	あしたの あさ завтра вранці	あしたの ばん завтра ввечері
あさって післязавтра	あさっての あさ післязавтра вранці	あさっての ばん післязавтра ввечері
まいにち щодня	まいあさ кожного ранку	まいばん щовечора

тиждень	місяць	рік
せんせんしゅう (にしゅうかんまえ) позаминулий тиждень	せんせんげつ (にかげつまえ) позаминулий місяць	おとし позаминулий рік
せんしゅう минулий тиждень	せんげつ минулий місяць	きょねん минулий рік
こんしゅう цей тиждень	こんげつ цей місяць	ことし цей рік
らいしゅう наступний тиждень	らいげつ наступний місяць	らいねん наступний рік
さらいしゅう через один тиждень	さらいげつ через один місяць	さらいねん через один рік
まいしゅう щотижня	まいつき щомісяця	まいとし、まいねん щороку

Час

годин – 時	хвилин – 分
1 いちじ	1 いっぶん
2 にじ	2 にふん
3 さんじ	3 さんぶん
4 よじ	4 よんぶん
5 ごじ	5 ごふん
6 ろくじ	6 ろっぶん
7 しちじ	7 ななぶん、しちふん
8 はちじ	8 はっぶん
9 くじ	9 きゅうぶん
10 じゅうじ	10 じゅうぶん、じっぶん
11 じゅういちじ	15 じゅうごふん
12 じゅうにじ	30 さんじゅうぶん、 さんじっぶん、はん
? なんじ	? なんぶん

дні тижня – 曜日
にちようび 日曜日
げつようび 月曜日
かようび 火曜日
すいようび 水曜日
もくようび 木曜日
きんようび 金曜日
どようび 土曜日
なんようび 日曜日

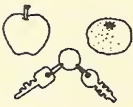

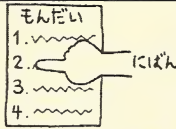

дата					
місяць – 月		число – 日			
1	いちがつ	1	ついたち	17	じゅうしちにち
2	にがつ	2	ふつか	18	じゅうはちにち
3	さんがつ	3	みっか	19	じゅうくにち
4	しがつ	4	よっか	20	はつか
5	ごがつ	5	いつか	21	にじゅういちにち
6	ろくがつ	6	むいか	22	にじゅうににち
7	しちがつ	7	なのか	23	にじゅうさんにち
8	はちがつ	8	ようか	24	にじゅうよっか
9	くがつ	9	このか	25	にじゅうごにち
10	じゅうがつ	10	とおか	26	にじゅうろくにち
11	じゅういちがつ	11	じゅういちにち	27	にじゅうしちにち
12	じゅうにがつ	12	じゅうににち	28	にじゅうはちにち
?	なんがつ	13	じゅうさんにち	29	にじゅうくにち
		14	じゅうよっか	30	さんじゅうにち
		15	じゅうごにち	31	さんじゅういちにち
		16	じゅうろくにち	?	なんにち

III. Тривалість часу

тривалість		
	-годин —時間	-хвилини 一分
1	いちじかん	いっぷん
2	にじかん	にふん
3	さんじかん	さんぷん
4	よじかん	よんぷん
5	ごじかん	ごふん
6	ろくじかん	ろっぷん
7	ななじかん、しちじかん	ななふん、しちふん
8	はちじかん	はっぷん
9	くじかん	きゅうふん
10	じゅうじかん	じゅうふん、じっぷん
?	なんじかん	なんぷん

periods				
	-днів -日	-тижнів -週間	-місяців -か月	-років -年
1	いちにち	いっしゅうかん	いっかげつ	いちねん
2	ふつか	にしゅうかん	にかげつ	にねん
3	みっか	さんしゅうかん	さんかげつ	さんねん
4	よっか	よんしゅうかん	よんかげつ	よねん
5	いつか	ごしゅうかん	ごかげつ	ごねん
6	むいか	ろくしゅうかん	ろっかげつ はんとし	ろくねん
7	なのか	ななしゅうかん しちしゅうかん	ななかげつ しちかげつ	ななねん しちねん
8	ようか	はっしゅうかん	はちかげつ はっかげつ	はちねん
9	こののか	きゅうしゅうかん	きゅうかげつ	きゅうねん
10	とおか	じゅうしゅうかん じっしゅうかん	じゅうかげつ じっかげつ	じゅうねん ん
?	なんにち	なんしゅうかん	なんかげつ	なんねん

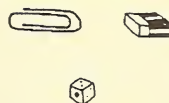
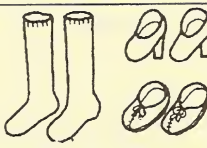

IV. Лічильні суфікси

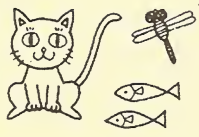
	 дрібні предмети	 люди -人	 порядковий номер -番	 пласкі й тонкі предмети -枚
1	ひとつ	ひとり	いちばん	いちまい
2	ふたつ	ふたり	にばん	にまい
3	みっつ	さんにん	さんばん	さんまい
4	よっつ	よにん	よんばん	よんまい
5	いっつ	ごにん	ごばん	ごまい
6	むっつ	ろくにん	ろくばん	ろくまい
7	ななつ	ななにん、しちにん	ななばん	ななまい
8	やっつ	はちにん	はちばん	はちまい
9	ここのつ	きゅうにん	きゅうばん	きゅうまい
10	とお	じゅうにん	じゅうばん	じゅうまい
?	いくつ	なんにん	なんばん	なんまい

176

	 механізми та засоби пересування -台	 вік -歳	 книги, зошити -冊	 одяг -着
1	いちだい	いっさい	いっさつ	いっちやく
2	にだい	にさい	にさつ	にちやく
3	さんдай	さんさい	さんさつ	さんちやく
4	よндай	よんさい	よんさつ	よんちやく
5	ごдай	ごさい	ごさつ	ごちやく
6	ろくだい	ろくさい	ろくさつ	ろくちやく
7	ななдай	ななさい	ななさつ	ななちやく
8	はちдай	はっさい	はっさつ	はっちやく
9	きゅうдай	きゅうさい	きゅうさつ	きゅうちやく
10	じゅうдай	じゅっさい	じゅっさつ	じゅっちやく
?	なんдай	なんさい	なんさつ	なんちやく

	 1月	 細かい 物	 足	 軒
	回数 回数	個 個	足 足	軒 軒
1	いっかい	いっこ	いっそく	いっけん
2	にかい	にこ	にそく	にけん
3	さんかい	さんこ	さんぞく	さんげん
4	よんかい	よんこ	よんそく	よんけん
5	ごかい	ごこ	ごそく	ごけん
6	ろっかい	ろっこ	ろくそく	ろっけん
7	ななかい	ななこ	ななそく	ななけん
8	はっかい	はっこ	はっそく	はっけん
9	きゅうかい	きゅうこ	きゅうそく	きゅうけん
10	じゅうかい	じゅうこ	じゅうそく	じゅうけん
	じっかい	じっこ	じっそく	じっけん
?	なんかい	なんこ	なんぞく	なんげん

	 階	 本	 杯	 匹
	階 階	本 本	杯 杯	匹 匹
1	いっかい	いっぽん	いっぱい	いっぴき
2	にかい	にほん	にはい	にひき
3	さんがい	さんぽん	さんばい	さんびき
4	よんかい	よんほん	よんはい	よんひき
5	ごかい	ごほん	ごはい	ごひき
6	ろっかい	ろっぽん	ろっばい	ろっぴき
7	ななかい	ななほん	ななはい	ななひき
8	はっかい	はっぽん	はっばい	はっぴき
9	きゅうかい	きゅうほん	きゅうはい	きゅうひき
10	じゅうかい	じゅうぽん	じゅうばい	じゅうひき
	じっかい	じっぽん	じっばい	じっぴき
?	なんがい	なんぽん	なんばい	なんびき

V. Відмінювання дієслів

I група

	ます-форма		て-форма	словникова форма
会います [ともだちに～]	あい	ます	あって	あう
遊びます	あそび	ます	あそんで	あそぶ
洗います	あらい	ます	あらって	あらう
あります	あり	ます	あって	ある
あります	あり	ます	あって	ある
あります [おまつりが～]	あり	ます	あって	ある
歩きます [みちを～]	あるき	ます	あるいて	あるく
言います	いい	ます	いって	いう
行きます	いき	ます	いって	いく
急ぎます	いそぎ	ます	いそいで	いそぐ
要ります [ビザが～]	いり	ます	いって	いる
動きます [とけいが～]	うごき	ます	うごいて	うごく
歌います	うたい	ます	うたって	うたう
売ります	うり	ます	うって	うる
置きます	おき	ます	おいて	おく
送ります	おくり	ます	おくって	おくる
送ります [ひとを～]	おくり	ます	おくって	おくる
押します	おし	ます	おして	おす
思います	おもい	ます	おもって	おもう
思い出します	おもいだし	ます	おもいだして	おもいだす
泳ぎます	およぎ	ます	およいで	およぐ
終わります	おわり	ます	おわって	おわる
買います	かい	ます	かって	かう
返します	かえし	ます	かえして	かえす
帰ります	かえり	ます	かえって	かえる
かかります	かかり	ます	かかって	かかる
書きます	かき	ます	かいて	かく
貸します	かし	ます	かして	かす
勝ちます	かち	ます	かって	かつ
かぶります [ぼうしを～]	かぶり	ます	かぶって	かぶる

ない- форма		た-форма	значення	урок
あわ	ない	あった	зустрічати [друга]	6
あそば	ない	あそんだ	розважатися, грати	13
あらわ	ない	あらった	мити, прати	18
—	ない	あった	мати (щось), у когось (є)	9
—	ない	あった	бути, знаходитися (для неістот)	10
—	ない	あった	бути, проводитися [свято]	21
あるか	ない	あるいた	іти [по дорозі], ходити пішки	23
いわ	ない	いった	говорити, казати	21
いか	ない	いった	іти	5
いそが	ない	いそいだ	поспішати	14
いら	ない	いった	бути потрібним [віза]	20
うごか	ない	うごいた	працювати [годинник], функціонувати	23
うたわ	ない	うたった	співати	18
うら	ない	うった	продавати	15
おか	ない	おいた	класти, ставити	15
おくら	ない	おくった	відсилати (факс, посилку, вантаж)	7
おくら	ない	おくった	проводжати [людину]	24
おさ	ない	おした	натискати, штовхати, стискати	16
おもわ	ない	おもった	думати, вважати	21
おもいださ	ない	おもいだした	згадувати, згадати	15
およが	ない	およいだ	плавати	13
おわら	ない	おわった	закінчуватися	4
かわ	ない	かった	купувати	6
かえさ	ない	かえした	повертати, віддавати	17
かえら	ない	かえった	іти додому, повертатися	5
かから	ない	かかった	бути потрібним (про час або гроші)	11
かか	ない	かいた	писати, малювати	6
かさ	ない	かした	позичати (кому-небудь)	7
かた	ない	かった	вигравати, перемагати	21
かぶら	ない	かぶった	вдягати [капелюх]	22

	ます- форма		て-форма	словникова форма
聞きます	きき	ます	きいて	きく
聞きます[せんせいに～]	きき	ます	きいて	きく
切ります	きり	ます	きって	きる
消します	けし	ます	けして	けす
触ります [ドアに～]	さわ	ます	さわって	さわる
知ります	しり	ます	しって	しる
吸います[たばこを～]	すい	ます	すって	すう
住みます	すみ	ます	すんで	すむ
座ります	すわり	ます	すわって	すわる
立ちます	たち	ます	たって	たつ
出します[てがみを～]	だし	ます	だして	だす
出します	だし	ます	だして	だす
出します [レポートを～]	だし	ます	だして	だす
使います	つかい	ます	つかって	つかう
着きます[えきに～]	つき	ます	ついて	つく
作ります、造ります	つくり	ます	つくって	つくる
連れて行きます	つれていき	ます	つれていって	つれていく
手伝います	てつだい	ます	てつだって	てつだう
泊まります [ホテルに～]	とまり	ます	とまって	とまる
取ります	とり	ます	とって	とる
撮ります [しゃしんを～]	とり	ます	とって	とる
取ります[としを～]	とり	ます	とって	とる
直します	なおし	ます	なおして	なおす
なくします	なくし	ます	なくして	なくす
習います	ならい	ます	ならって	ならう
なります	なり	ます	なって	なる
脱ぎます	ぬぎ	ます	ぬいで	ぬぐ
登ります[やまに～]	のぼり	ます	のぼって	のぼる
飲みます	のみ	ます	のんで	のむ
飲みます[くすりを～]	のみ	ます	のんで	のむ

ない- форма		て-форма	значення	урок
きか	ない	きいた	слухати, чути	6
きか	ない	きいた	питати [викладача]	23
きら	ない	きった	різати, нарізати	7
けさ	ない	けした	вимикати, гасити	14
さわら	ない	さわった	торкатися, доторкатися [дверей]	23
しら	ない	しった	знати, дізнатися	15
すわ	ない	すった	палити [цигарки]	6
すま	ない	すんだ	жити, поселятися, мешкати	15
すわら	ない	すわった	сидіти, сидати	15
たた	ない	たった	стояти, вставати	15
ださ	ない	だした	відправляти [листа]	13
ださ	ない	だした	діставати, виймати (речі з портфеля), висувати, знімати гроші (з рахунка)	16
ださ	ない	だした	подавати, пред'являти [звіт]	17
つかわ	ない	つかった	використовувати	15
つか	ない	ついた	прибувати, приходити [на станцію]	25
つくら	ない	つくった	виготовляти (речі, товари), готувати (страви), будувати	15
つれていか	ない	つれていった	брати з собою (когось)	24
てつだわ	ない	てつだった	допомагати (з роботою)	14
とまら	ない	とまった	зупинятися [в готелі]	19
とら	ない	とった	брати, взяти, отримувати, передавати (сіль тощо)	14
とら	ない	とった	знімати, робити [фото]	6
とら	ない	とった	старішати	25
なおさ	ない	なおした	виправляти, ремонтувати	20
なくさ	ない	なくした	(за)губити	17
ならわ	ない	ならった	вивчати	7
なら	ない	なった	ставати (великим, доктором), наступати (про пори року)	19
ぬが	ない	ぬいだ	роздягатися, знімати (одяг, взуття)	17
のぼら	ない	のぼった	підніматися [на гору]	19
のま	ない	のんだ	пити, ковтати	6
のま	ない	のんだ	пити, приймати [ліки]	17

	ます- форма		て-форма	словникова форма
乗ります [でんしゃに～]	のり	ます	のって	のる
入ります [きっさてんに～]	はいり	ます	はいって	はいる
入ります [だいがくに～]	はいり	ます	はいって	はいる
入ります [おふろに～]	はいり	ます	はいって	はいる
はきます [くつを～]	はき	ます	はいて	はく
働きます	はたらき	ます	はたらいて	はたらく
弾きます	ひき	ます	ひいて	ひく
引きます	ひき	ます	ひいて	ひく
降ります [あめが～]	ふり	ます	ふって	ふる
払います	はらい	ます	はらって	はらう
話します	はなし	ます	はなして	はなす
曲がります [みぎへ～]	まがり	ます	まがって	まがる
待ちます	まち	ます	まって	まつ
回します	まわし	ます	まわして	まわす
持ちます	もち	ます	もって	もつ
持って行きます	もっていき	ます	もっていって	もっていく
もらいます	もらい	ます	もらって	もらう
役に立ちます	やくにたち	ます	やくにたって	やくにたつ
休みます	やすみ	ます	やすんで	やすむ
休みます [かいしゃを～]	やすみ	ます	やすんで	やすむ
呼びます	よび	ます	よんで	よぶ
読みます	よみ	ます	よんで	よむ
わかります	わかり	ます	わかって	わかる
渡ります [はしを～]	わたり	ます	わたって	わたる

ない- форма		て-форма	значення	урок
のら	ない	のった	їхати, сідати [на поїзд]	16
はいら	ない	はいった	входити, увійти [до кав'ярні]	13
はいら	ない	はいった	вступати, вступити [до університету] (та інших навчальних закладів)	16
はいら	ない	はいった	приймати [ванну]	17
はか	ない	はいた	одягати [взуття], а також одяг на нижню частину тіла	22
はたらか	ない	はたらいた	працювати	4
ひか	ない	ひいた	грати (на струнних та клавішних музичних інструментах)	18
ひか	ない	ひいた	тягнути	23
ふら	ない	ふった	випадати (про опади) [дощ іде]	14
はらわ	ない	はらった	платити (гроші)	17
はなさ	ない	はなした	говорити, розмовляти	14
まがら	ない	まがった	повертати [праворуч]	14
また	ない	まった	чекати	14
まわさ	ない	まわした	повертати, крутити (кермо, ручку тощо)	23
もた	ない	もった	тримати	14
もっていか	ない	もっていった	нести, відносити	17
もらわ	ない	もらった	отримувати	7
やくにたた	ない	やくにたった	стати у нагоді, бути корисним	21
やすま	ない	やすんだ	відпочивати, пропускати (урок)	4
やすま	ない	やすんだ	брати відпустку, вихідний [на роботі]	11
よば	ない	よんだ	кликати, викликати таксі	14
よま	ない	よんだ	читати	6
わから	ない	わかった	розуміти, знати	9
わたら	ない	わたった	переходити [міст]	23

II группа

	ます- форма		て-форма	словникова форма
開けます	あけ	ます	あけて	あける
あげます	あげ	ます	あげて	あげる
集めます	あつめ	ます	あつめて	あつめる
浴びます[シャワーを～]	あび	ます	あびて	あびる
います	い	ます	いて	いる
います[こどもが～]	い	ます	いて	いる
います[にほんに～]	い	ます	いて	いる
入れます	いれ	ます	いれて	いれる
いれます[コーヒー～]	いれ	ます	いれて	いれる
生まれます	うまれ	ます	うまれて	うまれる
起きます	おき	ます	おきて	おきる
教えます	おしえ	ます	おしえて	おしえる
教えます[じゅうしょを～]	おしえ	ます	おしえて	おしえる
覚えます	おぼえ	ます	おぼえて	おぼえる
降ります[でんしゃを～]	おり	ます	おりて	おりる
換えます	かえ	ます	かえて	かえる
変えます	かえ	ます	かえて	かえる
かけます[でんわを～]	かけ	ます	かけて	かける
かけます[めがねを～]	かけ	ます	かけて	かける
借ります	かり	ます	かりて	かりる
考えます	かんがえ	ます	かんがえて	かんがえる
気をつけます[くるまに～]	きをつけ	ます	きをつけて	きをつける
着ます[シャツを～]	き	ます	きて	きる
くれます	くれ	ます	くれて	くれる
閉めます	しめ	ます	しめて	しめる
調べます	しらべ	ます	しらべて	しらべる
捨てます	すて	ます	すてて	すてる
食べます	たべ	ます	たべて	たべる
足りません	たり	ます	たりて	たりる
疲れます	つかれ	ます	つかれて	つかれる

ない- форма		た-форма	значення	урок
あけ	ない	あけた	відчиняти (двері, вікно тощо)	14
あげ	ない	あげた	давати, віддавати, дарувати	7
あつめ	ない	あつめた	збирати, колекціонувати	18
あび	ない	あびた	приймати [душ]	16
い	ない	いた	бути, знаходитися (для живих істот)	10
い	ない	いた	є [дитина]	11
い	ない	いた	перебувати [в Японії]	11
いれ	ない	いれた	вкладати, вставляти, опускати	16
いれ	ない	いれた	приготувати і налити [каву]	24
うまれ	ない	うまれた	народжуватися	22
おき	ない	おきた	вставати, прокидатися	4
おしえ	ない	おしえた	пояснювати, викладати, навчати	7
おしえ	ない	おしえた	говорити, повідомляти [адресу]	14
おぼえ	ない	おぼえた	пам'ятати, запам'ятовувати	17
おり	ない	おりた	сходити, виходити [з потяга]	16
かえ	ない	かえた	мінати, обмінювати	18
かえ	ない	かえた	мінати, змінювати	23
かけ	ない	かけた	дзвонити [по телефону]	7
かけ	ない	かけた	одягати [окуляри]	22
かり	ない	かりた	брати в борг, напрокат	7
かんがえ	ない	かんがえた	думати, вважати	25
きをつけ	ない	きをつけた	бути пильним, обережним	23
き	ない	きた	надягати [сорочку] (та інший одяг на верхню частину тіла)	22
くれ	ない	くれた	давати (мені)	24
しめ	ない	しめた	зачиняти (двері, вікно тощо)	14
しらべ	ない	しらべた	дізнаватися, з'ясовувати, перевіряти	20
すて	ない	すてた	викидати	18
たべ	ない	たべた	їсти	6
たり	ない	たりた	бути достатнім, вистачати	21
つかれ	ない	つかれた	стомлюватися	13

	ます- форма		て-форма	словникова форма
つけます	つけ	ます	つけて	つける
出かけます	でかけ	ます	でかけて	でかける
できます	でき	ます	できて	できる
出ます[きつさてんを～]	で	ます	でて	でる
出ます[だいがくを～]	で	ます	でて	でる
出ます[おつりが～]	で	ます	でて	でる
止めます	とめ	ます	とめて	とめる
寝ます	ね	ます	ねて	ねる
乗り換えます	のりかえ	ます	のりかえて	のりかえる
始めます	はじめ	ます	はじめて	はじめる
負けます	まけ	ます	まけて	まける
見せます	みせ	ます	みせて	みせる
見ます	み	ます	みて	みる
迎えます	むかえ	ます	むかえて	むかえる
やめます[かいしやを～]	やめ	ます	やめて	やめる
忘れます	わすれ	ます	わすれて	わすれる

ない- форма		た-форма	значення	урок
つけ	ない	つけた	вмикати, запалювати	14
でかけ	ない	でかけた	виходити, відправлятися (з дому)	17
でき	ない	できた	могти, бути в змозі, вміти	18
で	ない	でた	виходити [з кав'ярні]	13
で	ない	でた	закінчувати [університет]	16
で	ない	でた	виходити, з'являтися [решта]	23
とめ	ない	とめた	зупиняти, зупинити (машину)	14
ね	ない	ねた	(лягати) спати	4
のりかえ	ない	のりかえた	робити пересадку	16
はじめ	ない	はじめた	починати	14
まけ	ない	まけた	програвати, терпіти поразку	21
みせ	ない	みせた	показувати (паспорт, фотографії)	14
み	ない	みた	дивитися, бачити	6
むかえ	ない	むかえた	зустрічати, приймати, вітати	13
やめ	ない	やめた	кидати, припиняти [роботу в компанії]; звільнятися	16
わすれ	ない	わすれた	забувати	17

III группа

	ます-форма		て-форма	словникова форма
案内します	あんないし	ます	あんないして	あんないする
運転します	うんてんし	ます	うんてんして	うんてんする
買い物します	かいものし	ます	かいものして	かいものする
来ます	き	ます	きて	くる
結婚します	けっこんし	ます	けっこんして	けっこんする
見学します	けんがくし	ます	けんがくして	けんがくする
研究します	けんきゅうし	ます	けんきゅうして	けんきゅうする
コピーします	コピーし	ます	コピーして	コピーする
散歩します	さんぽし	ます	さんぽして	さんぽする
[こうえんを～]				
残業します	ざんぎょうし	ます	ざんぎょうして	ざんぎょうする
します	し	ます	して	する
修理します	しゅうりし	ます	しゅうりして	しゅうりする
出張します	しゅつちょうし	ます	しゅつちょうして	しゅつちょうする
紹介します	しょうかいし	ます	しょうかいして	しょうかいする
食事します	しょくじし	ます	しょくじして	しょくじする
心配します	しんぱいし	ます	しんぱいして	しんぱいする
説明します	せつめいし	ます	せつめいして	せつめいする
洗濯します	せんたくし	ます	せんたくして	せんたくする
掃除します	そうじし	ます	そうじして	そうじする
連れて来ます	つれてき	ます	つれてきて	つれてくる
電話します	でんわし	ます	でんわして	でんわする
引っ越しします	ひっこしし	ます	ひっこしして	ひっこしする
勉強します	べんきょうし	ます	べんきょうして	べんきょうする
持って来ます	もってき	ます	もってきて	もってくる
予約します	よやくし	ます	よやくして	よやくする
留学します	りゅうがくし	ます	りゅうがくして	りゅうがくする
練習します	れんしゅうし	ます	れんしゅうして	れんしゅうする

ない-форма		た-форма	значення	урок
あんないし	ない	あんないした	показувати, ознайомлювати	24
うんてんし	ない	うんてんした	водити (автомобіль тощо)	18
かいものし	ない	かいものした	робити покупки	13
こ	ない	きた	приходити	5
けっこんし	ない	けっこんした	одружуватися, виходити заміж	13
けんがくし	ない	けんがくした	відвідувати, оглядати	18
けんきゅうし	ない	けんきゅうした	вивчати, досліджувати	15
コピーし	ない	コピーした	робити копії	14
さんぽし	ない	さんぽした	прогулюватись, гуляти [у парку]	13
ざんぎょうし	ない	ざんぎょうした	працювати понаднормово	17
し	ない	した	робити	6
しゅうりし	ない	しゅうりした	ремонтувати	20
しゅっちょうし	ない	しゅっちょうした	їхати у відрядження, бути у відрядженні	17
しょうかいし	ない	しょうかいした	представляти, знайомити	24
しょくじし	ない	しょくじした	їсти, приймати їжу	13
しんぱいし	ない	しんぱいした	хвилюватися, тривожитися	17
せつめいし	ない	せつめいした	пояснювати	24
せんたくし	ない	せんたくした	прати (одяг, білизну)	19
そうじし	ない	そうじした	прибирати (кімнату)	19
つれてこ	ない	つれてきた	приводити з собою	24
でんわし	ない	でんわした	дзвонити, телефонувати	20
ひっこしし	ない	ひっこしした	переїжджати	23
べんきょうし	ない	べんきょうした	займатися	4
もってこ	ない	もってきた	приносити	17
よやくし	ない	よやくした	замовляти, бронювати	18
りゅうがくし	ない	りゅうがくした	вчитися за кордоном	25
れんしゅうし	ない	れんしゅうした	займатися, тренуватися	19

• **Translation**

Mr. *Bukriienko Andrii*
National Taras Shevchenko University of Kyiv

Ms. *Ivahnenko Maria*
National Taras Shevchenko University of Kyiv

Ms. *Naugolna Maria*
Kyiv National Linguistic University

Ms. *Stolyarenko Margarita*
National Taras Shevchenko University of Kyiv

• **Consultation**

Mr. *Egawa Hiroyuki*
National Taras Shevchenko University of Kyiv

Mr. *Fedoryshyn Myron*
Lviv Polytechnic National University

Ms. *Pokrovska Olga*
Kyiv National Linguistic University

Mr. *Shitanda So*
Ivan Franko National University of Lviv

• **Edition assistance**

Ms. *Tarasova Katerina*
Ukraine-Japan Center Project

Ms. *Yakubenko Lyudmyla*
Ukraine-Japan Center Project

• **Edition**

Ms. *Morito Noriko*
Ukraine-Japan Center Project

Ms. *Petrovska Natalia*
Ukraine-Japan Center Project

• **Illustration**

Ms. *Tanabe Kiyomi*

• **Cover Design**

Mr. *Pavel Savin*

НАВЧАЛЬНЕ ВИДАННЯ

Minna no Nihongo I
みんなの日本語
初級 I 翻訳・文法解説ウクライナ語版

Minna no Nihongo (Японська для всіх)
Початковий рівень I
Переклад і граматичний коментар українською мовою

Редактор *Оксана Чернигевич*
Коректор *Наталія Колтун*
Технічний редактор *Лілія Саламін*
Комп'ютерне верстання *Ірини Жировецької*
Ілюстрації *К. Танабе*
Обкладинка *Павла Савіна*

Здано у видавництво 10.12.2008. Підписано до друку 26.01.2009.
Формат 70×100/16. Папір офсетний. Друк офсетний.
Умовн. друк. арк. 17,1. Обл.-вид. арк. 6,7.
Наклад 500 прим. Зам. 90017.

Видавництво Національного університету "Львівська політехніка"
Реєстраційне свідоцтво серії ДК № 751 від 27.12.2001 р.

Поліграфічний центр Видавництва
Національного університету "Львівська політехніка"
вул. Ф. Колесси, 2, Львів, 79000

Українсько-Японський Центр
Тел./факс: (38-044)241-68-66
(38-044)236-69-79
www.uajc.com.ua

Minna no Nihongo (Японська для всіх), початковий рівень I.
М 62 Переклад і граматичний коментар українською мовою / За ред.
Х. Егави, О. Покровської, М. Федоришина, С. Шітанди: Підручник. –
Львів: Видавництво Національного університету “Львівська
політехніка”, 2009. – 212 с.
ISBN 978-966-553-741-0

Українська версія поурочного словника, перекладу конструкцій та граматичного коментаря до поширеного в Японії та у багатьох країнах світу підручника японської мови для початківців “Minna no Nihongo” (Японська для всіх). Він охоплює основи фонетики та письма, нормативну граматику і так званий лексичний мінімум японської мови і покликаний забезпечити формування розмовних навичок у найтипівіших ситуаціях спілкування, а також вмінь читання та письма.

Підручник можна використовувати як для занять з викладачем, так і для самостійного вивчення мови.

ББК 81(5Я) Я73

Minna no Nihongo